

Ухиянт у Канаді

Григорій Лещенко

Мій зять разом з сім'єю, моєю дружиною і мною втік у Канаду під час повномасштабного вторгнення росії в Україну. Я прошу зятя закінчувати з його цікавими пригодами в прекрасній Канаді, яка виявилася нам не по зубах, і повертатися додому та йти на фронт захищати Україну. Ми з дружиною, пенсіонери, дуже скучили за Києвом і вже не дочекаємося, коли опинимося у своїй квартирі двірників у Художній академії та побачимо куполи Андріївського собору.

Де ти був, Одиссей?

СКАНДАЛ У БЛАГОРОДНОМУ СІМЕЙСТВІ

Час сповідатися — Чому ти в танку не згорів? — Хабар у 7 тисяч доларів? – 650 тисяч українських ухиянтів – В очікуванні прощення — Канадські мільярди для України –Швидше тікати в Україну – Опускаємося все нижче й нижче, аж самому цікаво чим усе скінчиться – Фізична праця на чужого дядька як подвиг мого зятя – Використовувати зятя на фізичних роботах, то все одно, що мікроскопом забивати зірки – Культ особи зятя в родині призвів до бунту на кораблі – Мій зять, найкрутіший мужик у Києві, зі страху міг би втекти від війни на Марс – Одна з кращих київських вчительок англійської пояснила зятю, як треба любити Україну – Зять кинув Україну у її найважчий час, то кине всіх! І сина з дружиною — Без 5 хвилин Кайдашева сім'я в Канаді — Зять, як 12-річний герой голлівудського фільму "Великий" з Томом Хенксом— Скажеш правду зятю і станеш його ворогом №1, як я — Покарання за правду – Тещині сльози – Майбутні небезпеки зятя, коли опиниться наодинці з Канадою – Я можу бути відповідальним за недосконалість цивілізації – Депортація сина з дружиною як покарання за щеплення? – Бенефіс клоуна – Чи для зятя не стане мій внук живим щитом від власників оренди? – Зять – це міна чи холодний душ? –Зять встановив "жучки" для прослуховування? — Сам стелюся, сам лягаю – Ніхто не заважатиме грати в "Танки" — Авантюра з Канадою – Моя чорна невдячність зятю – Не вийшло з мене другого батька для зятя – Зятя виховували рукоприкладством за методом Антона Макаренка? – Я і моя дружина як безплатний обслуговчий персонал для зятя – В Україні понад 100 тисяч військовослужбовців, які самовільно залишили частини (СЗЧ) і дезертирів? – Київський Тутсі переодягається бабцею – Мій дім, моя тюрма – Ухиянти наближають Перемогу, лежачи на дивані – Мій сон, як притча про серце матері

Мій 42-річний зять, який для мене, як син, хоч він ніяк цього й не визнає, часто грає в онлайн – гру "Танки", в якій завжди виходить переможцем та палить ворогів у бойових машинах. Я не знаю чи зять говорить правду про хабар, бо поза очі називаю його Бароном Мюнхгаузенем, але диванний танкіст по секрету розповідає знайомим,

що за **7 тисяч доларів** отримав дозвіл на виїзд з України у найскрутніший для нашої держави час, коли російські окупанти ще знаходилися біля його рідного Києва. Під час повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну дуже багато здорових чоловіків за хабарі, начебто, через поганий стан здоров'я чи з інших правдоподібних причин, втекли з рідної країни, щоб не захищати Батьківщину, а нині багато з них, як і мій зять, дуже хочуть повернутися й чекають закінчення війни та гарантій від української влади, що їм не буде ніяких покарань. За даними медіа з України від початку повномасштабного вторгнення втекло не менше 650 тисяч чоловіків призовного віку, але я думаю, що виїхало набагато більше. Нині зять, моя донька, мій внук, моя дружина і я (дід няньчить онука, а бабуса готує їсти) вже 3 роки перебуваємо в Канаді згідно з програмою CUAET з допомоги українцям під час війни, за яку я і всі мої рідні та земляки дуже вдячні канадському народу й уряду Канади, який під час повномасштабного вторгнення ще й передав Україні кілька **мільярдів** доларів допомоги.

Ми з дружиною, німечні пенсіонери, і коли почалася війна, то не збиралися виїздити за кордон, але наша вагітна донька після того, як побачила звірства російських військових, попросила нас поїхати з нею спочатку до Польщі, а потім за категоричним наполяганням зятя — до Канади. У Польщі донька місяць знаходилася в лікарні та ледь не втратила дитину. Ми всі скучили за Україною і вже не дочекаємося, коли зможемо побачити Київ. Я з дружиною давно просимо дочку повертатися в Україну та вона благає нас потерпіти та поїхати разом з нею. Донька хвилюється за нашу безпеку і безпеку свого сина та затягує з поверненням до Києва. Дочка відтягує наш від'їзд в Україну, а ситуація з утриманням нашої сім'ї в Канаді поступово перетворюється на все гіршу й гіршу та невдовзі може стати **катастрофічною**. Я і моя дружина в розпачі та хочемо швидше тікати з Канади в Україну. Ми **опускаємося все нижче**, аж, самому цікаво чим усе скінчиться. Хоч буде що писати про наше життя в Канаді! Ми живемо не лише на гроші, які з великими зусиллями заробляє бідолашний зять, а й на **заощадження** мами зятя і моєї доньки. Заощадження невдовзі закінчатся і скромних заробітків мужнього зятя не вистачить на оренду житла для **5 людей**. Якщо за мінімальні зарплати збираєтеся утримувати в Канаді таку немаленьку сім'ю, як наша, то потрібно, щоб трудилося 2 члени родини, а то й ще й 3-ій. Коли в Канаді в сім'ї працює лише одна людина та отримує середню чи хай і трохи вищу зарплату, то зароблених грошей не вистачає або притик. Щоб вижити в Канаді, потрібно або самому тяжко працювати, або сісти на **шию якісь "робочій конячці"**, яка буде вас утримувати. Мене та мою дружину, як і інших українців похилого віку, що разом з нами прибули до Канади й вже не в змозі працювати, або мають взяти на утримання родичі, або таким, як ми, тут нічого робити. Мене і мою дружину повністю утримують донька, зять та його мама, за що ми їм дуже вдячні, бо маємо можливість тішитися з внуком. Це **подвиг** для зятя, який 3 роки працює на фізичній роботі в Канаді, самі думки про яку в нього викликають **гидливість**, тому й найпримітивнішу та найлегшу роботу підсобника, часом, ухитряється виконувати чи не найгірше за всіх колег та ще й з якимись претензіями до власників бізнесів, які дали йому можливість заробляти. Зять ніколи в

житті не працював на фізичній роботі, тому використовувати зятя, як чорнороба, то все одно, що **мікроскопом** забивати гвіздки. Зятю важко когось слухатися чи бути у когось на побігеньках. **Ненавидить, коли йому кажуть, що робити**, а правила, рамки, зобов'язання викликають алергію й агресію. Але аби у дітей не було заощаджень і донька пішла працювати, то, я думаю, на наступний день зять міг не вийти на роботу, бо мріє, щоб у Канаді було все, як і в Києві, де жив майже на повному утриманні дружини та своєї мами й бабусі та був ледь не найкращою людиною, яку ми знали. Зять – прекрасна людина, за натурою не **злий**, але з ним у вас рано чи пізно виникнуть проблеми, бо **запальний, непередбачуваний, мінливий, легко ображається**, схильний до **крайнощів**, для нього не існує середини й через дитячі травми, зокрема, виховання без батька, **застряв у своєму розвитку десь у підлітковому віці** та ніяк **не може подорослішати**, через труднощі й неможливості добитися швидкого успіху в Канаді псує життя нам, але собі ще більше. Так, він здатен на **сміливі вчинки й миттєві рішення**, але за них потрібно нести відповідальність, а це не завжди йому під силу.

Я казав своїй доньці й дружині, що не потрібно із вдячності, що зять єдиний працює (бо ми з дружиною вже не маємо сил), робити **культ його особи** в родині, бо це не доведе до добра та ми ще й станемо його першими жертвами. Так і вийшло. Я проти культу особи, за свободу слова і за свободу критику й самокритики байдуже кого, попри авторитети й заслуги. Хоч коли я виїхав з України і перебував у Польщі, то в лікарні, де лежала донька, дав слово їй, вагітній, що не буду заради її майбутньої дитини робити зятю ніяких зауважень і не буду його критикувати. У дітей гарна сумісність, **моя донька дуже кохає свого красивого чоловіка** і готова терпіти всі вибрики зятя через його **наївний і довірливий** характер. У Києві багато людей їм заздрили, бо бачили, як відносяться один до одного. Мої рідні розуміли, що мій конфлікт через те, що зять втік з України неминучий. Мені та й деяким його знайомим соромно за зятя, який все час розповідав усім який він крутий, а коли потрібно було проявити ці свої риси та захищати Батьківщину, то наживав п'ятами, аж, за океан. **Вчителька моєї дочки, одна з кращих у Києві**, у якої вчилися мої доньки й у якої заради імміграції до Канади зять кілька років брав уроки англійської, прочитала йому мораль після того, як він опинився за океаном; вчила, як треба жити, наче школяра, присоромила за те, що кинув Україну й не хоче захищати рідну землю. Наші мудрі родичі, колишні педагоги й керівники, добре розбираються в людях і на відміну від мене та дружини для них зять, аж, ніяк не був нерозгаданою загадкою, відчували його справжнє нутро, не вірили, що у хвалька щось вийде за океаном, розуміли, що авантюра з Канадою закінчиться скандалом, тож в один голос радили нам сісти на найкращу допомогу українським біженцям в Європі, мені поводитися тихо, як миша (Гриша – миша!), й чекати на повернення чоловіка моєї доньки з Канади.

— Такі думають лише про власну шкуру. Коли стало гаряче, то кинув Україну, значить, якщо його притисне, то кине і сина з дружиною та й вас, недалеких. Такий красномовний ще й зробить винними Україну та й усіх довкола. І як він вас там буде утримувати, коли все життя його самого утримували?

Ми обурювалися і розповідали їм, який зять щасливий та окрилений від здійснення своєї давньої мрії про переїзд до Канади:

-Та ні! Він не такий! Трудиться, хвилюється за нас, не здається.

Зять любить усім розповідати про свого діда, який працював у таємній радянській поліції в Москві й яким він дуже гордиться. Завжди жартома підкреслював, що одне з головних правил, яке засвоїв від діда:

-Запахло жареним, тікай!

Тепер ми розуміємо, що то був не жарт.

Я спочатку в Канаді намагався дотримуватися свого слова, даного дочці, але після того, як у зятя пішли одні лише суцільні невдачі, конфлікти з усіма роботодавцями й він сидів без роботи, атмосфера в домі напружилася, я не витерпів, забув про свою обіцянку та відтоді остаточно зіпсував наше перебування в Канаді, атмосфера в домі після того іноді ставала нестерпною. Звісно, мені не треба було вплутуватися в життя дітей. Та я всього тоді лише й **по – батьківські порадив зятю:**

-Тобі, синку, потрібно повертатися додому і йти на фронт захищати Україну.

...У Канаді відбувся святковий вихідний на честь дня народження королеви Вікторії з салютами та феєрверками й у всієї нашої родини з'явився піднесений настрій, але мій зять, накручений кращим другом дитинства та, за його словами, ще й колегами — будівельниками на роботі, щоб все зіпсувати, влаштовує черговий скандал: ображає мене; провокує, певне, хоче, щоб я його теж образив чи кинувся в бійку, але я вже живу на пенсії, але ще в житті нікого не вдарив; кричить, щоб я завжди мовчав і не давав йому ніяких порад та я й намагаюся мовчати, як партизан.

-Я тобі четвертий раз задаю запитання. Відповідай! Тобі добре? Буде ще мені поради давати. Гнида смердюча.

Донька за мене заступається, але краще їй того не робити, бо то лише підливає масла у вогонь:

-Мені соромно, що у тебе такий батько.

Ще кілька кроків і наше перебування в Канаді буде чимось схоже на **Кайдашеву** сім'ю, як в однойменній повісті прекрасного українського класика Нечуя - Левицького, тільки замість сварок між невісткою і свекрухою будуть перепалки між зятем і тестем! Якщо зять розповідає про сімейні таємниці всім підряд, кого зустрине, то чому я не можу поділитися своїм болем з читачами? Я розповів про ситуацію в родині на сповіді в церкві, але мені набагато легше не стало, тож сподіваюся, що коли ще раз чесно та відверто відкрию душу, то таки зніму напругу. Я якось ухитрився прожити життя так, що ні з ким віч-на-віч не сварився, коли працював кореспондентом, то вів поєдинки на сторінках газети, ніколи ні з ким не побився та й мене якось ще ніхто не відлупцював, тож думаю, що читачам та й мені самому буде цікава моя сповідь та аналіз ситуації, в яку нині я потрапив у Канаді. Я дуже люблю свого зятя, бо завжди мріяв мати сина, а Бог послав мені лише двох доньок, тому намагаюся бути йому, наче батьком, але з того нічого не виходить крім затяжної родинної кризи. **Чоловік моєї дочки — яскрава особистість**, великий оригінал і по – своєму унікальна особа, найгоноровіший і

найконфліктніший з усіх, кого я знаю в Канаді, єдиний хто приїхав з України після повномасштабного вторгнення і тут так веселить та **запалює**, тож заслуговує на розповідь про його пригоди за океаном. Ще більше заслуговує на розповідь і Канада, від якої я в захопленні й дуже щасливий та вдячний уряду цієї країни й чоловіку своєї доньки, що надали мені можливість на власні очі побачити й відчувати життя за океаном.

Мені якось до пенсії вдавалося прожити та пропрацювати в таких умовах, що мої командири не дуже могли мною командувати, тож я не звик когось особливо слухатися, а лише роздавати поради, а тут у хаті два чоловіки і вічне **протистояння** за те, хто головний та хто ким буде керувати. Класика сімейного жанру! Я розповів про своє непорозуміння із зятем колишній колезі, з якою пропрацював понад 30 років. Жіночка знає мене, як облупленого:

-А, за великим рахунком, чим ти відрізняєшся від нього? Часто в чоловіки жінка вибирає того, хто схожий на її батька. Ви обоє вперті й поводитися, як два барани на вузесенькій кладці через річку з малюнка у радянському шкільному Букварі. Хтось із вас має поступитися, бо обидва впадете в річку.

Я запитав її хто ж має поступитися? Я за те, щоб українці захищали Батьківщину, а зять хоче, щоб Україну боронили інші, а він після Перемоги повернувся в Київ на все готовеньке. Я тягну родину в Україну і зять вважає мене найбільшим злом у Канаді.

Поведінку зятя в Канаді я розглядаю, як **поведінку дитини, яка в Києві прикидалася дорослою і зрілою**. Як і підлітки, зять не може збоку подивитися на себе та послухати свою мову. Чоловік моєї доньки в Канаді мені нагадує героя голлівудського фільму "Великий" з кінозіркою Томом Хенксом, в якому збувається бажання 12-літнього хлопчика і він прокидається 30-літнім, але продовжує думати та поводитися, як підліток. Фізично дорослий психологічно залишається в **дитинстві**. Зятю в душі завжди **12 років**? Тож я сприймаю зятя, як 42-літнього підлітка, який **злякався війни та смерті й утік** геть світ за очі, а тепер не знає як вибратися з халепи. Так мені набагато легше терпіти всі його витівки. Уже понад 42 років його дитинства, може час **дорослішати**? Не дорослішати — це особливість його характеру. Зять в першу чергу дуже хоче позбутися мене і моєї дружини, як свідків свого падіння і краху всіх його мрій про Канаду. То які проблеми? Купуйте нам з дружиною білети й відправляйте в Україну. Мені вже набридло терпіти стільки негативу й дитячої агресії від зятя. Ні! Поки що побудьте з нами, потрібно поняньчити мого сина й приготувати мені їсти. Коли зять хоче кинути чергову роботу чи його звільняє черговий поганий роботодавець і зятю ні на кому зігнати злість, то у гніві, як вередливе дитя, виганяє нас, немічних пенсіонерів, з хати, бо йому вже давно увірвався терпець вислуховувати мою гірку **правду** про нього. З почуттям **гумору** в зятя теж не все гаразд - жарти над собою пам'ятатиме до смерті, а, можливо, ще й у могилі. Якщо відчує хоч натяк на правду про себе, то все переводить на образи й підкоп під свій авторитет. До мене правду зятю в очі говорила його бабуса, яка хотіла навчити внука прислухатися до порад рідних людей та визнавати свої помилки і яка, фактично, одна його виховувала, бо мама мусила багато часу проводити на роботі, щоб заробити гроші та підняти сина. Бабуса

та мама **не могли надати достатньо уваги зятю в дитинстві**, бо не мали супутників по життю чи батьків під рукою і змушені були боротися за виживання, особливо у важкі 90-ті роки, коли й формувався характер зятя. Певне, в дитинстві зять пережив якісь тяжкі емоційні переживання, стреси, психологічні травми, які дещо пригальмували його розвиток. Все життя **прожив у брехні і його перекошує від правди**. Ріс без батька й отримав купу підліткових комплексів, яких не може позбутися і нині. Бабуся стала **ворогом №1, бо не може пробачити їй дитячі образи**. Через свій довгий язик і я отримав таку честь, хоч нам ще якось вдається утримувати конфлікт в рамках **пристойності**: я знову поклявся домашнім не робити зауважень зятю і нині ми лише вітаємося та майже не спілкуємося. Все це мені, та й зятю, дуже важко. Найбільше страждає від усього цього моя дружина – інвалід, яка в Києві завжди підтримувала зятя, була зачарована його духовністю, правильними словами, м'якістю, тактовністю, інтелігентністю, романтичністю, майже повною відірваністю від реального життя і гордилася ним, як іконою, та дуже зраділа, коли дочка сказала, що він зробив пропозицію вийти за нього заміж. Моя дружина мовчки переносить всі коники зятя, інколи плаче, та має проблеми зі здоров'ям, трапляється днями лежить, бо нема сил встати. Ми з нею переконуємо один одного, що вся ця дитяча агресивність у поведінці зятя – то **реакція на стрес**, труднощі та виснаження після приїзду в Канаду. Це захисна реакція психіки зятя.

Зять не зізнається, але в мене таке враження, що зять вже не діждеться, коли буде сам, чомусь помилково переконаний, що найкращий варіант для нього — **залишитися наодинці з Канадою** і спробувати якось вижити, а нас усіх відправити в Україну. Чи ти один в Канаді чи з сім'єю – це велика різниця. Зять розраховує, що один ще якось протримається на плаву в Канаді, але мене гризуть деякі сумніви. Я боюся, що без підтримки сім'ї зять втратить мотивацію. Одному в Канаді, може, й легше, але то не для маминих синочків. Коли ви **один** у Канаді та маєте непогану роботу і намагаєтеся жити й витрачати по мінімуму, економите на всьому, то у вас є великі шанси назбирати купу грошей. Але це не про зятя — шопоголіка, який ще не отримав грошей, а вже знає як їх потратити на різний непотріб. Певне, йому в дитинстві не вистачало іграшок або він їх, взагалі, не мав. Тож, можливо, моїй доньці чи його мамі тоді доведеться **висилати** гроші зятю в Канаду. Слабкі люди можуть легко потрапити в апатію, а то й депресію. Зять так себе накручує, тоне в негативі, що боюсь аби **дах у нього не поїхав**. Майже всі канадські безхатьки та божевільні перед тим, як стали такими, спершу стали **одинокими**, а ще невдасі – одинаку й до **самогубства** недалеко. Я боюсь, що у зятя може початися депресія, через яку чоловік рідної сестри моєї дружини скоїв самогубство. Мені інколи здається, що зять залюбки може жити з бездомними чи навіженими, аби лише його утримували, слухалися та визнавали крутим начальником. Тож коли зять буде один у Канаді, то нам залишиться лише щодня молитися за нього. Що їстиме? Пельмені пакетами та піци, хоча піци у Канаді не такі вже й дешеві. Зять хоче наше відправлення в Україну обставити так, щоб він ні в чому не був винен перед своїми друзями та знайомими. Я пропоную йому **винним** зробити не Канаду чи родину, а мене.

Я згоден відповідати за всю цивілізацію на планеті та її недосконалість. У молодості, коли відносини з дівчатами доходили кінця і ми не знали, як розпрощатися, то я починав зводити на себе різні страшні та непристойні наклепи й це діяло. Мене зять виганяє з хати й відправляє в Україну за довгий язик. Під час останньої сварки зять ображав мене і вчинив мені розгін за те, що я хворий і надто шумно чищу ніс. Навіть, порадився на цю медичну тему з усіма колегами на роботі й ті одностайно його підтримали, що я не гідний компанії мого чудового зятя. Згадую свого університетського однокурсника — великого пройдисвіта й інтригана, який пізніше навпіл розбив комсомольську газету в Києві, аби лише пару років побути начальником хоч над кимось, доки під його мудрим керівництвом те видання не збанкрутувало. Партійний активіст любив робити мені зауваження після того, як я у вільний від навчання час трудився на кількох роботах дворником та часто застуджувався:

-Гришо, я не люблю, коли так кашляють.

Свого часу, ще перед повномасштабним вторгненням, причепився до мене, як банний листок: куди не вийду в Києві зі своїм візком – "кравчучкою", а він тут, як тут і давай переливали з пустого в порожнє, тож якимось чином не витерпів, перебив і запитав чого йому від мене треба.

-Я, Гришо, весь сивий, а в тебе немає жодної сивої волосинки. Ти на якійсь дієті чи масажі голови робиш?

-Друже, піди в найближчу галантерейну крамницю, купи собі фарбу для волосся і теж станеш таким.

Як керувала столичною газетою така недалеко немітлива людина, яка місяць сушила голову над тим, чому хтось має кращий вигляд за неї? Колишній редактор, як і зять, теж все життя страшенно ображається, коли я його перебиваю. А як інакше зупинити лавину нісенітниць та різної маячні, які диваки звідусіль ллють на наші голови? З телевізором зрозуміло – перемкнув і все, слухаєш наступного, часом, ще гіршого.

Для моєї дружини зять приводу не знайшов і відправляє її зі мною просто **за компанію**. Спочатку відправить в Україну діда з бабусею, а потім вже кохану з малим. Тож дід з бабусею в усьому винні і не гідні ні жити разом з ним, ні просто знаходитися в Канаді до закінчення війни. І тільки почнуть закінчуватися заощадження моєї доньки – нас усіх на літак і в Європу, а далі в Україну! Його прямолінійність і радує, і раниць.

Довго зять не знав і як причепитися та знайти привід для відправлення в Україну своєї дружини, моєї доньки, та свого сина, мого внука. Нарешті здогадався. За те, що дружина зробила щеплення дитині, а його не поставила до відома:

-Я вам цього ніколи не забуду. Відтепер я до вас буду відноситися так, як і ви до мене.

Геніально! Зять поділився своїм обуренням з приятелями щодо щеплення і ті повністю його підтримали, бо вже не дочекаються, коли дивак опиниться сам у Канаді й стане бездомним або ще потрапить у якусь іншу халепу та телефоном розповідатиме їм про свої нові пригоди й повеселить їх від душі! Мені здається, дехто зі знайомих,

особливо роботодавці та його колеги, вважають зятя **комедіантом** і розповідають всім знайомим про українця, який запалює своїми витівками сіре й одноманітне канадське життя. Запалюй далі, друже! Та зять, певне, по реакції приятелів все — таки відчув, що щеплення буде виглядати не зовсім благородно для виправдання відправлення сина з дружиною в охоплену війною Україну. Думав недовго. Вирішив, краще не шукати причину як позбутися сина і дружини та працювати лише кілька днів на місця, а в інший час бити байдики в Канаді, тому на запитання своєї доньки що ж їй із сином робити, натякнув, що буде не проти їхнього повернення в Україну:

-Це твій вибір. Я поважаю твоє рішення.

Як благородно! Іноді натякає, що з роду нащадкових дворян. Голуба кров! Кіно можна знімати. Зять любить ховатися за красивими фразами з, начебто, правильних слів.

Хоча ми все — таки боїмося, що зять в останній момент може не відпустити до Києва дружину й сина, коли у нього буде нічим заплатити за оренду житла. Згідно з канадськими законами власнику житла дуже непросто виселити за несплату оренди сім'ю з малолітньою дитиною, тож зять може прикриватися малюком, як живим **щитом**. Та й коли зять відправить в Україну свою дружину, то хто вислуховуватиме його моральні проповіді, як потрібно жити й заробляти гроші в Канаді? Всі слухачі вже розбіглися, хіба що телефоном діставатиме їх правильними літературними словами.

Через штучно створену зятем нервову **атмосферу** в домі, всі почали хворіти, постійно хтось кашляє, а до нас, пенсіонерів, повернулися всі наші старі болячки, зароблені ще на важкій фізичній роботі двірниками у Києві. Життя із зятем нагадує поведження з міною, ходить злий, наче грозова хмара, яку зачепиш і отримаєш **холодний душ**. Ми вже боїмося і слова йому сказати.

Коли зять залишиться один у Канаді, то зможе десь в селі чи на якомусь хуторі (можливо, в іншій значно дешевшій для життя провінції, ніж Онтаріо), за кілька сотень доларів орендувати кімнату з вбиральною та кухнею, якою разом з ним будуть користуватися й інші орендарі. У невеличкому будинку біля нас проживало 10 одиноких молодих чоловіків, які платили за місячну оренду кутка лише **по 300 доларів**. У них — непогані авто, але всі машини не поміщалися біля орендованого ними будинку і тим, хто заселявся останнім, довелося домовлятися з сусідами та щомісяця платити їм по 100 доларів за стоянку автомобілів на їхніх подвір'ях. Навіть коли зять тоді раз на тиждень ходитиме на роботу, то йому, одному, буде достатньо мати невеликі гроші, щоб жити у своє задоволення, яке в нього полягає в нескінченних телефонних розмовах з розхвалювання свого перебування в Канаді та грі в "Танки", під час якої ніхто не заважатиме здобувати перемоги на полі бою.

Здається, зять **чи не єдиний у Канаді**, хто заради того, щоб хвастатися перед знайомими, спочатку **заманив свою родину та наполіг на переїзді за океан**, а тепер не знає як нас усіх здихатися та ось тріпає нерви нам, пенсіонерам, сподіваючись, що ми умовимо доньку якнайшвидше повернутися в Україну. Вміє вести за собою на подвиги, але потім кидає напризволяще людей, які йому повірили та кинулися за ним у бій.

Певне, зять ще й **єдиний з усіх українських біженців у світі, хто відправляє** всю свою родину в Україну, бо йому набридло витрачати на неї зароблені гроші та вислуховувати претензії. Не розрахував бідолашний свої сили, вплутав себе й родину в **експерименти з Канадою** та впевнений, що не несе ніякої відповідальності. Летить по життю, як парусник без руля, залишаючи за собою нездійснені плани й розбиті надії не лише свої, а й тих, хто йому довірився. Зять постійно скаржиться мамі й знайомим, що живе разом з тещею й тестем і почує себе, як **в гостях**. А йому не цікаво дізнатися, як ми себе почуваємо? Нас з дружиною рятує лише турбота про внука, яка переважає всі труднощі й проблеми. Аби не внук, то я і дружина не були б ні дня в Північній Америці. Канада — чудова країна, хай вам що про неї не говорили різні невдахи, але навіщо нам чужина, коли в нас є Україна?

Віднині зять все життя триматиме на мене образу, бо я віддячив йому **чорною невдячністю**, коли запропонував повертатися в Київ? Замість того, щоб заробляти гроші, на яких усе побудовано в Канаді, зять більшість своєї енергії витрачає на з'ясування **відносин з батьками** своєї дружини та роботодавцями. Якщо у нас загориться будинок, то й тоді зять не забуде про батьківську образу? Я навігадував собі, що можу бути другим батьком для зятя. Я образив та розсердив зятя і за це він на мене, як і на рідну бабусю, злитиметься все життя з надією отримати повну капітуляцію? Хоче, щоб коли заходить до кімнати, щоб усі домашні вставали й вітали його, як **генерала**? Вбив собі в голову, що ми **з вдячності маємо його постійно розцілювати та ледь не на руках носити** й ноги мити та воду пити за те, що завдяки йому потрапили в Канаду. Дитячий садок якийсь! Скільки тільки людей на світі, яким нічого робити і які тратять сили на свою гординю замість того, щоб зайнятися чимось корисним. Я, звісно, вдячний зятю за можливість няньчити внука, але ще більше я вдячний уряду Канади, який зробив можливим мій приїзд і надав мені безплатне медичне обслуговування. Хоча Канада мені теж не по зубах, як і будь — якому виробленому важкою фізичною працею німечному українському пенсіонеру, який вже не може працювати, з мінімальною пенсією й без ніяких заощаджень та ще й у боргах, як в шовках.

З усієї родини зятю **найважче**. Від необхідності фізично працювати зганяє злість на тещі й тесті та заплутався у своєму важкому дитячому характері, але то вже побічне — йому потрібно якось знімати напругу, то хай хоч вибалакається, щоб стало легше, бо, коли триматиме в собі стільки негативу, то його просто розірве, як трапилося з близьким моїм родичем: бідолага все життя грав роль святого, але носив у собі стільки образи на весь світ і людей довкола, що отримав смертельний інсульт, коли пішов тужитися до лікарняного туалету. Іноді на зятя щось знаходить і в його очах, як і в деяких моїх знайомих завжди усміхнених та привітних, але злих українських чиновників — корупціонерів з русифікованою свідомістю, написано, що він, як дитина, **щось би такого зі мною зробив**, як і з усіма, хто хоче сказати йому правду. Хоче нас, стареньких, довести до інфаркту чи до інсульту? У ті моменти він нічим не відрізняється від моїх друзів — опонентів, українських корупціонерів, про яких пишу

книги, і це прикро. Я люблю зятя, співчуваю йому й буду підтримувати, хоча непросто жити в одному будинку з близькою, але **закомплексованою під зав'язку та психологічно травмованою** людиною, яка хоче, щоб ми швидше кудись ділися і тоді їй буде щастя. На початку нашого перебування в Канаді всі знайомі та й чужі люди, коли дізнавалися, що подружжя з дитиною живе разом з батьками, то дуже заздрили та казали, що це велика удача, ледь не Божа благодать, бо згадували як самі в молодості жили втрьох з синомком чи донечкою, яку ні з ким було залишити. Багато іммігрантів у Канаді просять своїх батьків з різних континентів прилетіти до них хоч на кілька місяців, щоб батьки поняньчили дітей, а іммігранти трохи перепочили від турбот про дитину. Тепер, коли зять розповідає їм які ми з дружиною погані та недостойні жити разом з ним у Канаді, то люди не знають як і реагувати та лише підтакують, розуміючи, що йому не можна суперечити, бо з ними буде те, що й з нами. Коли сердитий, то мене зять називає Гришею. Та я і не проти, бо це якось молодить, але мене не радує його зневажливий і презирливий тон ображеного підлітка, особливо під час розмови з приятелями у моїй присутності. Деяким з них теж незручно за нього через таку неповагу до старших, але терплять, як і я, щоб не отримати ворога на все життя. Як би не надувався зять, наче павич, щоб не розповідав про свою велич та не стрибав вище голови, а для нас, стареньких, він назавжди залишиться лише **нерозумною дитиною**. В очах деяких його приятелів, як і в наших очах, можна прочитати, що зятю потрібно повертатися в Україну і воювати з російськими окупантами, а не зі старенькими батьками своєї дружини. До рідної мами в зятя теж претензії, бо народила ще одного сина в 46 років і перемкнула на малого всю свою увагу і любов, тож тепер доведеться з братом ділити спадки матері й бабусі. На стареньку майже 90-літню бабусю зять тримає образу ще й досі, не спілкується, а щоб написав їй телефоном привітання з днем народження, то про це має попросити його мама, яка підкидає йому гроші. Зять розповідає всім, яка погана у нього бабуся, колишній викладач торговельного інституту: їй ніколи було з ним панькатися, коли ще був дитиною і не слухався, то виховувала, як великий радянський педагог **Антон Макаренко** – долонею та всім, що під руку попадалося, чим цей геній з важкою рукою ще й вихвалявся у своїх мемуарах і його копіювали вчителі й батьки всього колишнього Радянський Союз. До речі, таке педагогічне виховання закінчилося, коли зять підріс і дав бабусі здачу. Коротше, зять не захотів визнати мене і мою дружину своїми другими батьками, не називає нас мамою і татом і відноситься до нас, як до обслуговчого персоналу. Схильний до **гонору й ліні**, зять сприймає **мене, як няньку, а мою дружину, як кухарку**, які просто безплатно цілий день працюють за їжу та дах над головою і за можливість доглядати внука. Сам не вірю, що таке пишу й таке відбувається зі мною. Аби до війни хтось сказав, що опинюся в такій ситуації, то нізащо не повірив. Що ти наробила з людьми, війна? Що накоїла, проклята?

Тут без допомоги **психолога** не обійтися? Схоже **допомога психолога** не завадить не лише учасникам бойових дій, а й окремим біженцям від війни. Добре було аби зять попрацював з психологом, який допоможе йому по іншому глянути на себе. **Свого**

батька зять не пам'ятає, бо той рано покинув дитину з матусею і бабусею, які вдвох і виховували хлопця. Вчинок батька дуже вдарив по психіці дитини. Я запитував у його бабусі Емми чому вони навчили його лише гарно говорити й стильно одягатися, а не навчили визнавати свої помилки та прислухатися до рідних людей, які бажають йому тільки добра. Каже, пішов у батька. Іноді таке враження, що у зятя **депресія**. Його поведінка щодо мене – черговий комплекс дитини, яка ніколи не бачила свого батька, боїться його мати й страждала від того, що всі друзі мають батька, а у нього немає? З таким психічним розладом потрібно звернутися до психіатра; можливо, онлайн за кілька доларів через Інтернет спілкуватися з психологом якоїсь відсталोї країни в Африці. Зять непогано володіє англійською. За кордоном допомога спеціаліста з душевного здоров'я — то звична справа, цим навіть вихваляються, а не як у нас повелося ще з часів Радянського Союзу боятися, що тебе всі вважатимуть дурнем: родич моєї дружини з села впав у депресію й мав завтра йти на обстеження до психлікарні й щоб не мати такого сорому перед односельцями, то наклав на себе руки. Та, як і багато людей з дитячими травмами та ще й підсиленими війною, зять навіть думки не допускає, що йому варто звернутися до спеціалістів. Я теж не наважуюсь йому сказати, щоб пройшов хоч співбесіду з психоаналітиком, бо зять і так мене ненавидить за **правду** та весь час думає як мені помститися і закрити рота, тож така моя порада може зламати й так хитку атмосферу в родині.

Совість та сумління все ж говорить мені про якусь зраду, та я й сам відчуваю себе дещо **зрадником**, що поїхав з України, але чим я, вироблений важкою фізичною працею пенсіонер, можу бути корисним у Києві? А в Канаді я надаю велику допомогу дітям, бо майже цілодобово нянчу внука. Серед знайомих зятя, які нині перебувають в Україні, чимало чоловіків призовного віку, які до паніки бояться війни й від страху в них якесь ледь не помутніння розуму. Як і зять, аби можна, то на Марс втекли, аби лише якомога далі від війни. Місяцями, а то й роками чоловіки не виходять на вулицю, а тихенько сидять, **ховаються по квартирах**, щоб їх не загребли на службу до війська. Кажуть, є чоловіки, які вже по 2,5 роки не виходять з дому на вулицю. Розповідають про якогось дивака, який, щоб не бігти короткими перебіжками й не лякатися кожного мікроавтобуса, переодягається старою бабцею – одягає спідницю, закутує обличчя хустиною — і перед закриттям супермаркету ходить за продуктами. Серед знайомих зятя є й такі, хто вже достатньо **побігав з сім'єю по Європах**, але теж не зуміли вписатися в тутешнє життя та ледь там не жебракували й тому вже повернулися в Україну. Хоче все одно після війни українців виганятимуть звідусіль у Європі на відбудову України. Чоловіки бояться вийти на вулицю в Україні та сидить у квартирах, як у **тюрмі**. Хто турбується про здоров'я, то робить зарядку й займається **фізкультурою**, аби не мати хвороб через малорухоме життя. Дружини та родичі виконують всі забаганки приятелів: купують продукти та все необхідне. Розповідають про своїх колег – ухилинтів: дехто **втік з Києва в село**, а їх жінки працюють в столиці чи за кордоном і скидають їм на банківські картки по кілька тисяч гривень. Ухилинти з нетерпінням чекають Перемоги України, але щоб цю Перемогу здобув для них хтось інший. Серед

тих, хто ховається по хатах в Україні не лише ухилянти, а й ті, хто самовільно залишив військові частини та дезертири, яким реально світять тюремні строки від однієї до двох п'ятирічок. За повідомленнями медіа в Україні зареєстровано понад 100 тисяч випадків самовільного залишення частин військовослужбовцями та **дезертирства** з початку повномасштабного вторгнення.

Ми коли почули ті розповіді, то здалеку обережно почали працювати з зятем, щоб швиденько **повертався до Києва разом з усіма нами**, і йому все більше подобається такий варіант. В **Ізраїлі** війна з перервами триває бозна скільки років, а туди ще й не всіх пускають, бо багато людей дуже хоче жити на Землі обітованій, адже, як і ми в Україні, вони почуваються в **Ізраїлі** дуже комфортно й найкраще у світі. Україна – перлина планети й за неї теж б'ються століттями. Зять **потрапив** у Канаду через свою помилку і Канада виправить помилку. Ми тактовно мимохідь малюємо райдужні перспективи зятя в Україні. Коли зять зараз повернеться в Україну, то в нього все буде, як і до повномасштабного вторгнення, тільки ще краще: наша дочка знайде роботу і піде працювати, мама зятя даватиме йому гроші, тож зятю, взагалі, не доведеться працювати; ми з дружиною заберемо внука до себе, няньчитимемо та виховуватимемо, зі своїми батьками він буде бачитися лише на вихідні; щоб дочка не зірвала спину тягати продукти зятю, я можу візком – "кравчучкою" перевозити йому їжу з супермаркету додому, а, ще краще, донька оплачуватиме послуги кур'єра. Інтернет у квартирі в Києві є – можна грати в "Танки", прямо на дивані перемагати всіх ворогів і наближати Перемогу. Краще ж сидіти під замком й грати в танчики під ракетами в Україні, ніж працювати в Канаді. У Києві можна самовдосконалюватися і без поїздок до монастирів на гору **Афон чи в Непал**, про що зять давно мріє. Здалеку заводимо при зятеві й розмови про можливість купити **бронь** в Україні, щоб він міг спокійно ходити по Києву. Знайомий зятя, хоч і не зізнається, але дуже схоже, що за хабарі купив собі бронь і возить туристичні групи на екскурсії в Карпати. У нього постійно перевіряють документи та навіть одного разу затримали та протримали кілька годин, але відпустили й він продовжує організовувати відпочинок киян. Я вірю, що в Києві зять знову стане такою прекрасною людиною, як і був до війни, — ясным сонечком, яке зігріває і прикрашає сірі будні, а про наші сімейні непорозуміння в Канаді **забудемо, як про страшний сон**, наче його ніколи й не було. Щоб зять не втратив обличчя перед приятелями й ніхто не дорікнув йому тим, що не потягнув Канаду, може і в Києві розповідати, що знаходиться в Канаді і як прекрасно йому живеться в Північній Америці. Та проти повернення в Україну протестують канадські знайомі, бо хочуть, щоб у зятя в Канаді чи в іншій країні продовжувалися його пригоди. Тутешні приятелі заради приколу лякають зятя, що його прямо на кордоні відправлять служити до війська:

-Та тобі в Україні весь час снитиметься, що тебе ловлять, щоб відправити на війну.

Я **вірю**, що тимчасова імміграція змусить зятя подорослішати; що зять переживе важкий період у Канаді й повернеться у свій вік та стане дорослим. Зятю потрібно вже переставати бути жертвою обставин та бути під постійним гіпнозом друзів і приятелів

та перших – ліпших зустрічних. Щоразу з острахом очікуємо в якому **настрої** зять прийде з роботи. Настрій і поведінка зятя повністю залежить від кількості зароблених грошей. Коли грошей заробляє більш – менш, то зять – прекрасна людина; тільки виникають фінансові проблеми, то часом, перетворюється на сердите дитя, а такі діти, як зять, запросто можуть розбивати людям серця, з дитячою обмеженістю не розуміти скоєного та бігти далі до наступної жертви. Мені навіть приснився сон, в якому я був матір'ю зятя. Сон схожий на відому притчу про матір, якій син **вирівав їй серце**, бо побився об заклад з друзями, і ніс серце, щоб похвастатися перед ними, та спіткнувся і впав, а материнське серце його й питає:

-Тобі не боляче, синку?

Але я запитав у тому своєму сні:

-Коли ти вже, синку, повернешся в Україну?

В КАНАДУ ПРИЇЗДІТЬ БЕЗ РОЖЕВИХ ОКУЛЯРІВ

Канада — не Україна - У 80-літньому віці життя лише починається - Помру, але не поїду на заробітки за кордон! - Мій батько надто запрограмував своє життя й програма виконалася, про що ми всі жалкуємо — По закону Ома сидить дома - Канада не для всіх — Мільйони вхідних дверей зі звичайного скла в будинках канадців як символ безпечності Канади - Половина українців не ризикнули пожити в Канаді - Без шансів залишитися назавжди — Без мови і фаху в Канаді нічого робити - Туристи з України — Канаду лають за те, за що й хвалять — В гостях добре, а вдома краще - Війна за робочі місця - Ціни сарайчиків і фанерних халабуд дорожчі, ніж замки у Франції, а то й за ціною літака - У Канаді є кого дурити - Канадці працюють, як в уповільненому кіно. Не розуміють, що таке український "аврал і завал на роботі". Куди їм! - Українцю в Канаді спалили пельменну, а він і радий - Без сертифікатів високих заробітків ніяк - 500 резюме не допомогло, все одно на вакансію взяли свого - Спочатку потрібні знайомства, аж, потім гарна робота — Працюй без вихідних і прохідних, виплачує замість канадців іпотеки! - Звільняють з роботи, ну, дуже толерантно, можуть, навіть, заплакати за компанію — Дуже освічених бояться, великий попит на біороботів - Тисячі липових канадських дипломів — У Канаді корупцію ніхто не зустрічав - Школи, дитсадки, медклініки, де ви? Агов? - У швидку зі своєю подушкою і пледом - Клімат на всі смаки - Плач за минулим, коли трава була зеленіша - Усе до лампочки - Кінець канадської мрії?

За 3 роки перебування в Канаді я чув різні думки про цю країну:

-Розпіарили Канаду на кожному кутку, як фінансові піраміди в 90-х роках, а по факту виявилася жахлива **дірка**. Дно! Страшний сон! Летаргічний! Катастрофа! Дуже дороге село. Передбанник США.

-Мій приїзд у Канаду, то **найправильніший вибір** у моєму житті. На початку нелегко, але коли знаєш чого хочеш...

— Тут життя проходить мимо. Коли нормально відчуваєте себе в Європі, маєте роботу, то в Канаді **робити нічого**. Та довоєнне життя в Україні було на порядок вище.

-Ми все життя мріяли про таке щастя, як Канада.

-Тримайтеся якомога далі від цієї країни великих можливостей, яка стрімко перетворюється на **країну третього світу**. Канадській мрії кінець. До Канади приїхали люди з тих країн, де погано, і в Канаді теж стало погано. **Банки й корпорації** усім тут заправляють, для них Канада – трудовий табір. Ціни летять у космос, а економіка – в кому. Депресивна країна через холод, сірість, посередність, відсутність естетики.

-Канада прекрасна і найкраща, але після України.

Я за те, щоб кожен мав право говорити те, що думає, але має бути й право не погоджуватися та мати власну думку. Я – великий **фанат** Канади. Канада дуже різна: все залежить куди поїдете і як все у вас складеться. У Канаді є все, як і в будь-якій країні. Оскільки няньчу внука, про що мріяв 10 років, і знаходжуся на повному утриманні дітей, то, я вважав би час, проведений у Канаді, **кращими роками свого життя**, аби не війна росії проти України й не дуже хороше відношення до мене зятя. Часто, життя на пенсії лише починається. І не лише в багатьох канадських пенсіонерів, а й у декого в українців. Моя родичка прожила нелегке й успішне життя, з сім'ї сільських жебраків виросла до великої людини районного масштабу, а перед тим, як розміняти 9-й десяток своїх літ стала вдовою в невеличкому хитрому містечку, залишилася сама у квартирі, за місцевими звичаями стійко витримала пів року самотності та майже щодня ходила на могилу чоловіка, через якісь вигадані страхи спала лише вдень, а потім гайнула до доньки – мільйонерки в Київ та ще й жартома пустила чутку, що виходить заміж за генерала з палацом і багато її земляків цьому повірили, бо розуміли, що Бог віддячить бабусі за все, що зробила для людей. З донькою бабуся об'їздила півсвіту, а коли почалося повномасштабне вторгнення, то старенька понад 2 роки жила в номері — люкс найкращого американського готелю Кракова:

-**У 80-літньому віці**, Гриша, життя тільки починається...

Канада – цікава країна і не припиняє дивувати мене, як і чоловік моєї доньки, хоча коли **порівнювати з війною**, то всі проблеми цієї країни терпимі, а то й смішні. Канада – не Україна. Це зовсім інша країна й лишається тільки до неї звикнути, не ви її будували й ви її не переробите, вона така з першого дня, як здобула незалежність всього лише півтора століття тому. Канада **дає великі можливості, але й вимагає багато** від тих, хто живе на її території. За все потрібно платити. Ну, ніяк не обійти цей закон світобудови! Канада класна, можливостей купа. Я **порадив зятю повертатися в Україну**, не псувати хороше враження канадців про українців, бо він живе тут не своїм життям і перспектив для таких, як він, ніяких. **Імміграція, хай, навіть, і тимчасова, то не для всіх**. І не для нього. Зять спробував імміграції, то хоч не буде жалкувати, що не намагався. **Схаменись**. Коли нічого не виходить за кордоном, то не муч ні себе, ні всіх нас. Зять живе не лише в постійній образі щодо мене, а й до Канади. Синку, коли в тебе не вийшло в Канаді, то це твої проблеми. Звісно, шкода зятя, скільки йому доводиться витерпіти. Що, взагалі, не так з Канадою? 42-річне дитя вважає, що Канада йому щось винна. Образився на Канаду за те, що доводиться фізично працювати й країна не відповідає його ідеалу. Зять **ображається на Канаду**, як малюк, якому пообіцяли

цукерку, але не купили. У глибині душі сподівався, що його оцінять – відразу видадуть дорогий костюм, бентлі, віллу з видом на океан і запропонують на вибір купу керівних посад? Таким, як зять, точно, не треба в Канаду. Та й нікуди не треба. Як, до речі, й мені теж. Батьки дружини мого двоюрідного брата ще за часів Радянського Союзу виїхали в Ізраїль, сім'я племінника моєї дружини – до США і казали, що таким, як я, не потрібно їхати в чужі краї, бо то не для мене; мені краще жити в Україні і не **мучити** себе по закордонах. Я тоді, в молодості, їм суперечив і не дуже вірив не дуже порядним родичам — іммігрантам, але тепер переконався в цьому сам. Я тоді ще був здивований їх від'їздом і зауважував, що вони й так непогано влаштувалися в Севастополі та Харкові, мають квартири, авто, дачі, купу грошей, авторитет, тож чи вони бува не з'їхали з глузду та чи не роблять помилку з тією своєю імміграцією, але майбутні американці та ізраїльтяни з мене лише посміялися:

-Кому в Україні жити добре, то хочеться ще краще жити за кордоном та світи побачити. Вам, злидням, цього не зрозуміти.

Двоюрідна сестра моєї дружини проживає на Західній Україні, прекрасна людина, має гарну посаду і великий авторитет, робить багато добра землякам та й рідних і знайомих добряче підтримує, тож не може сама поїхати в Америку, але дуже загорілася ідеєю відправити за океан на заробітки свого чоловіка. Мати чоловіка в роки Радянського Союзу працювала директором центрального районного універмагу й для тих часів, коли всі більш – менш нормальні товари продавалися лише з-під прилавка, то було дуже круто й мамин синок вважав себе кращим за інших, типу, представником місцевої золотої молоді, що наклало відбиток на все його подальше життя. Як і мій зять, зневажає не розумову працю. Сестра моєї дружини взяла чоловіка за ручку і привела в Американське Посольство, яке відмовило чоловіку в отриманні візи, бо, певне, дуже дивно поводити себе на співбесіді, а коли ми з ним добряче випили, то зізнався, коли я почав під'юджувати його:

-А коли припруть до стінки з тою Америкою?

-Краще **помру, а не поїду** працювати за кордон.

Даремно він це всім говорив. Його почули Небеса і коли виграв Грін – карту, то, на жаль, відразу його дружина стала вдовою. Моєму батькові теж всі казали, що не можна так категорично програмувати своє життя: на кожному своєму дні народженні мій найкращий у світі тато обов'язково виголошував свій улюблений тост, звертаючися до моєї найкращої у світі мами:

-Щоб я дожив з тобою, кохана, до нашого золотого весілля.

До золотого весілля мій батько дожив, але на наступний день ми його втратили: мого тата забрали до себе ангели. А от коли бабусі зять, яка виховувала внука з використанням педагогічних макаренківських методів, на дні народженні бажають дожити до 100 років, то майже 90-літня жінка обурюється:

-До 120! А краще до 150!

Програма "Diversity Immigrant Visa" (Диверсифікаційна лотерея) — державна лотерейна програма США, виграш в якій дає право на постійне проживання в цій

країні. Щоб взяти участь у розіграві Грін-карти, потрібно лише безплатно заповнити реєстраційну форму. Кажуть, на Західній Україні є цілі села, всі жителі яких виграли ті Грін - карти. От, чудеса! Ото щасливці! І все чесно, навіть, не майте сумніву. Коли я з дружиною їздив у її рідне село Золотники на Тернопільщині, то мені теж неодноразово пропонували гарантований виграш у лотереї "Грін— карт": потрібно лише на автовокзалі в Тернополі підійти до якогось кіоску, заплатити 10 тисяч доларів і замість вас заповнять заявку. Мовляв, усі хто заплатив, отримали свій довгоочікуваний виграш і вже в США без зайвої бюрократії й посилення лісом. Не знаю, не перевіряв, а вербувальникам лише дякував та відповідав, що мені та Америка за 3 копійки не потрібна, мені й в Україні добре, та я ніколи в житті й не мав таких грошей.

Чому ж в мого зятя виникла така скрутна ситуація в Канаді? Хто винен? Канада чи зять? Лідери по залякуванню можливих іммігрантів до Канади — **блогери**, які відганяють бджіл від меду. Іноді я чую схвильовані й обурені голоси блогерів та їхні розповіді щодо того, **як усе погано у Канаді**. Щоб їх дивилося та ставило їм вподобайок якомога більше людей, **блогери** відверто брешуть, маніпулюють та перебільшують всі недоліки Канади. Все пропало! Все погано! Тікайте з Канади! Не їдьте в Канаду! Деякі блогери палять напалмом все довкола і переконують, що Канада помирає. Невже на когось таке може подіяти? Досить лякати людей. Серед блогерів є й такі, які не захотіли чи не змогли ввійти в місцевий ритм і виправдовують свої невдачі та розпач тим, що в усьому винна Канада, не беруть на себе ніяку відповідальність, обурені, як діти, бо не отримали всього і відразу. Коли в попередні роки **блогери** приховували негативні моменти Канади, то за рік перед **виборами**, як по команді, ютуберів прорвало й зосередилися на мінусах, точніше, плюси зробили мінусами. Дуже схоже, що блогерів, які вже рік лають Канаду, найняли противники керівної партії цієї країни або майстри ютубу сподіваються, що опоненти прийдуть до влади й оцінять їх нападки на попередників. Блогери нагадують пропагандистів під час Другої світової війни, коли всі були змушені брехати, щоб підіймати бойовий дух та надавати невірну інформацію противнику, а, заодно, й своїм громадянам. Таке плетуть, що ні на одну голову не налазить. Головна претензія до Канади: тут не так, як у них вдома. А чому в Канаді має бути, як у них вдома? З якого переляку? Найбільше претензій в Канаді зять може мати лише до себе. Канада постійно на перших місцях у **рейтингах** щодо якості життя та по привабливості для переїзду. У Канаді **шукають** спокій, достаток, впевненість у майбутньому дітей. І майже всі іммігранти тут все це знаходять. У Канади повно **плюсів**, які переважають будь - які мінуси. Головний, звісно: в Канаді немає війни й не буде ніколи. Канада — **найбезпечніша** держава у світі й входить до 7 найрозвинутіших на планеті - і цей факт переважає будь - які скарги на життя в цій країні. У Канаді проживають мирні спокійні люди, які давно втратили страх перед війною. Та й страху перед насиллям у них особливого немає, на відміну від населення США, де високий рівень злочинності. **Чверть населення Канади — мільйонери**, нерідко вдома у них чимало готівки та дорогоцінностей, але вхідні двері у їхніх будинках часто зі звичайного скла, як і в помешканнях багатьох інших канадців. Тут рідко побачиш, щоб

житлові будинки були обгороджені парканами. Ми винаймали будинки по селах і хуторах, де забували на ніч різні інструменти, інвентар, безліч побутових речей, газонокосарку, цілими днями, а то й вночі були відкриті гаражі й нічого ніхто не вкрав, бо тут не лазить по чужих подвір'ях. Батьки сусідів спокійні за дітей. Іммігранти крім можливості заробити великі гроші обирають цю країну саме через її **безпе́чність**, бо багато з них на власному досвіді переконалися як це надзвичайно важливо для життя. Я не відчував ніякої **агресії** в Канаді ні від кого: ніхто не конфліктує на вулицях; ніхто ні до кого не чіпляється та не ображає, як в деяких місцях у Європі, і не пропонує через національність збирати речі й їхати з країни.

Канаду **розхвалюють і лають за одне і те саме**. Хто що хоче бачити в Канаді, те й бачить. Канада, як і Європа, прекрасні, коли ви перебуваєте в них, як турист. Мінуси Канади помічають усі, але потім для багатьох приїжджих ці **мінуси стають плюсами**. Величезними плюсами, як колись для них були величезними мінусами. Канада, як і мій зять: все залежить від кількості грошей у вас: є долари – життя в Канаді прекрасне, немає грошей – а навіщо я приїхав у цю дірку? У бідняків переважають мінуси життя в Канаді, а в багатіїв — плюси. Доки люди заробляють недостатньо грошей в Канаді, то, часом, лають цю країну, а тільки грошей починає їм вистачати, — починають хвалити. Коли ви бідні, то вас багато що не влаштовує, проте тільки не хоч трохи розбагатіли, то вам відразу абсолютно все починає подобатися, а переважна більшість населення Канади вважає себе багатіями, хоч у цьому вам нізащо й не зізнається. Канаду лають тільки ті, хто не захотів, як зять, чи не зміг жити за тими правилами, завдяки яким тут стають **успішними**. Канада, нерідко — це гра в **довгу**, вас чекає неблизький шлях до **успіху**. Аби добитися успіху не завадить бути й щасливчиком. Щоб почати гідно жити в Канаді, декому й 10 років замало. Все прекрасно в Канаді, коли люди приїхали сюди з бідної країни, де **жили в злиднях**, тому готові терпіти що завгодно в Північній Америці, аби лише їх не відправили додому, а от коли жили **непогано, як українці**, то спочатку тут багато чого розчаровує, а то й шокує, але рівно до того часу, коли приїжджі не почнуть заробляти достатньо грошей. Коли українці, яким непогано жилося вдома, починають **порівнювати Канаду з довоєнною Україною**, то знаходять в Північній Америці не так вже й багато переваг. Канада – звичайна країна зі своїми особливостями, кому підходить, кому ні. Уже два роки, відколи повернулися до Європи ті українці, яким не підійшло життя в Канаді, й ні від кого, крім зятя, я **не чую ніякого негатива і якихось скарг** на життя в цій країні. Усі комфортно себе почувають.

У прекрасній країні Канаді надзвичайно **дороге** життя. 100 тисяч чистими, які заробили за рік, — це не великі гроші для Канади. Якщо захочете жити, як пан і мати солідний рівень життя, то можете й не станете багатим, бо не зможете робити заощадження. Часто ваші витрати в Канаді перевищують ваші доходи. Життя в Канаді навіть **дорожче** від життя в США. Так, дорого! Але зате ви в Канаді! У **розвинених країнах, взагалі**, жити дорого, але тут і зарплати вищі й у значно більшої частини населення є можливість заробити великі гроші. Ми приїхали до Канади з Польщі, де ціни у 2-3 рази дешевші. Коли харчуватися не так, як ми, часом по мінімуму, їмо лише

макарони з "фудбанку", то щомісячні витрати на їжу для однієї людини в Канаді згідно з середнім споживчи кошиком обійдуться в 400 доларів. Ніяк не вийде, отримуючи мінімальні зарплати, а то й середні, відкладати гроші з такими високими цінами на оренду, суцільною дорожнечею, необхідністю сплати страховки. Наприклад, **наймані працівники**, особливо ті, хто отримує мінімальну зарплату, **нарікають**, що в Канаді потрібно тяжко працювати, щоб утримувати себе і свою сім'ю; скаржаться на надзвичайно поширену неповну зайнятість, повсюди високу плинність кадрів, короткострокові контракти, на те, що їм дуже мало платять, а їхні роботодавці викликають їх на роботу лише тоді, коли потрібні; і що в Канаді не так, як в Україні, де хоч є робота, хоч немає і б'єте байдики, але ви щодня ходите на роботу й отримуєте гарантовану платню за 8 годин. Значна частина людей у Радянському Союзі більшість робочого часу лише створювали видимість роботи, як і нині в багатьох державних і комунальних організаціях, підприємствах та установах України. Раніше це називали перевагою соціалізму чи прихованою формою безробіття, а нині це просто спосіб влаштувати знайомих чи приятелів на легку роботу. У Канаді такими дурницями не страждають. У Канаді є робота – викликають і оплачують твою працю **погодинно**, немає роботи – сидиш вдома чи шукаєш іншу неповну зайнятість та мрієш знайти постійну роботу не на кілька годин, а на повний робочий день. В Україні деякі дрібні фірми збанкрутували, бо не змогли виплачувати працівникам зарплати за те, що люди сиділи на робочих місцях, нічого не робили й лише чекали замовлень чи клієнтів. У Канаді великі проблеми з пошуком пристойного працевлаштування й необхідністю виконувати брудну примітивну низькооплачувану роботу. Роботодавці не церемоняться з дешевою некваліфікованою робочою силою. Багатьох вигнали з роботи лише за те, що в робочий час сідали перепочити чи говорили по мобільному.

Українці, які в Канаді стали **бізнесменами**, кажуть, що Канада – це країна бізнесменів і Канада — це краще, що відбулося в їхньому житті. Бізнесмени жалкують, що не приїхали в Канаду раніше і ще кажуть: коли в Україні щось маєш, то тебе можуть попросити **поділитися**. У Канаді такого немає, бо право власності реально захищено. Хоч тут підприємці теж мають бути насторожі: в українця в Канаді конкуренти спалили **пельменну**, бо у нього були й ціни дешевше, і їжа смачніша, але отримав виплату страхової компанії за пожежу і вже відкриває нову. Коли доходи зростають, то ті речі, що раніше викликали шок і обурення, відразу викликають захоплення і радість, бо лише допомагають примножувати власні статки. Коли робитимете те, що й інші успішні люди, то швидко станете мільйонером. Найбільше мені хвалили Канаду ті, хто має хай і найдрібніший бізнес. Люди бізнесу **хвалять** Північну Америку, наче це рай земний, зокрема, і за те, що тут великі конкурси на кожне робоче місце, можна знайти людей для всякої роботи й вони будуть іноді працювати майже задарма. Для власників бізнесу – це прекрасні умови, хоч чимало бізнесменів трудяться набагато більше від своїх найманих працівників, а в дрібному канадському бізнесі, часто, хазяїн працює на рівні з наймитом і виконує таку саму роботу. А ще всі комерсанти кажуть, що **бізнес** в Канаді вести набагато легше і вигідніше, ніж в Європі, де за багато бюрократії та

перевірок. Бухгалтер допоможе бізнесмену не платити податки. Або ще такий приклад. Українці – наймані працівники скаржаться на високі ціни в Канаді. А українці – бізнесмени на цьому небі від щастя, що можуть свої вироби продавати, а послуги надавати по завищених цінах та отримувати надприбутки та ще й за готівку без ніякої сплати податків. У Канаді для бізнесу дуже багато роботи, на якій неважко заробляти чималі гроші, бо багато канадців мають великі доходи, дуже довірливі й не дуже розбираються у ціні послуг, які їм надають. Зять працював в кількох українських підприємств. Одні сяк – так виконували примітивні будівельні роботи, а інші абияк виготовляли та встановлювали кухні низької якості. В Україні така кухня, коли знайдете довірливого та невибагливого покупця може коштувати максимум кілька тисяч доларів, а Канаді "відлітають" за 12 – 60 тисяч доларів і хлопці не встигають їх виготовляти та встановлювати, бо розповідають покупцям, що "шалені знижки, низькі ціни під час рекламних акцій, останні дні такого щастя". З **клієнтами** канадські комерсанти ввічливі, але не підлизуються, не принижуються та й не носяться з ними, як, часом, у нас. Фахівці — ремонтники наймають собі підсобників з оплатою 12 – 25 доларів за годину, а самі з клієнтів за свою роботу беруть по 150 – 500 доларів за годину. Тож некваліфікована робоча сила часто в розпачі від того, що ледве зводить кінці з кінцями, а бізнесмени нерідко забувають скільки готівки в якому тайнику чи сейфі сховали, тож мають вести чорну бухгалтерію, зазвичай у своєму смартфоні. Хто працює офіційно та не на мінімальній зарплаті, то хвалить соціальні пакети від роботодавців. Через вікна в офісному центрі я спостерігав за величезним залом з кількома довгими рядами столів, за якими сидять по одному співробітнику. Мені здалося, що люди почувають себе не дуже комфортно, мовчки працюють на комп'ютерах, бояться і словом перекинутися, заварити кави чи сходити в туалет. Зверху з кабінки їх усіх, як на долоні бачить керівник. Схоже на заводський цех з конвеєром. Принцип роботи канадського бізнесу простий: я — начальник, ти – дурень! Щоб не втратити роботу, підлеглі бояться видатися розумнішими за керівника і виконують будь – який наказ, часом, на шкоду бізнесу чи лише заради видимості роботи. Усі мені казали, що весь канадський бізнес повністю побудований на знайомствах і не має ніякого відношення до ринкової економіки. Держава надає гранти для бізнесу 50 —150 тисяч, але, кажуть, лише по знайомству й лише для видимості, а потім, начебто, ці **гранти** ділять між корупціонерами і бізнесменами.

Щоб не вдаватися у справжню кухню канадського бізнесу, не ризикувати разом з місцевими бізнесменами, а працювати на легких малооплачуваних роботах, зять дуже сподобалася теорія про те, що потрібно чесно займатися бізнесом і не порушувати закон. Я деякий час займався бізнесом в Україні, щоправда, невдало, але змушений був двох доньок головного податківця району влаштувати на навчання до найкращого державного університету країни. Ні я, ні мої знайомі бізнесмени не могли назвати комерсанта, який би займався бізнесом без порушень закону. Та раніше в Україні не могло бути в принципі законослухняних комерсантів, бо потрібно було давати хабарі податковій службі, поліції, СБУ та іншим державним структурам, одним з основних

завдань яких було збирати гроші з бізнесменів для себе та свого керівництва. У Канаді велика частка бізнесу знаходиться в тіні, тож такі заяви зтя відлякують від нього бізнесменів, хоч ті й не можуть в цьому зізнатися.

Я маю і власний досвід спілкування з канадським бізнесом. Чимало бізнесменів тут гроші роблять з повітря, фантастично завищують ціна на свої примітивні послуги. У Канаді я написав документальну книгу — розслідування "Список путіна" про російських знаменитостей, які підтримали війну проти України та анексію Криму. Якось я спочатку не зорієнтувався й вирішив шукати спонсора в Канаді, щоб оплатив переклад моєї книги на англійську мову, але спочатку потрібно було з'ясувати вартість перекладу і я почав надсилати електронні листи майже всім бюро перекладів у Канаді, які мені вдалося знайти в Інтернеті. Ціни перекладу моєї книги коливалися від 10 до 35 тисяч доларів (у книзі 350 сторінок, тож по 100 доларів за кожен сторінку формату А5 набрану 12 шрифтом). Бізнесмени — перекладачі відразу взяли мене в активну розробку: виявилось, що в їхні компанії великі черги; вони на ринку багато років і переклали вже масу книг; на прохання перекладачів я надсилав їм текст своєї книги, а у відповідь і щоб почати співробітництво мені, навіть, для зразка надсилали по кілька вже перекладених розділів мого твору. Все це почало насторожувати. Майже всі перекладацькі компанії вели електронне листування зі мною не українською, а англійською мовою. Це якось виглядало трохи дивно, але співробітники бюро перекладів ввічливо мені пояснили, що текст мого твору буде здійснювати спеціально найнятий для цього висококваліфікований спеціаліст. Терпець мій урвався, коли власник однієї перекладацької агенції з прекрасним сайтом, наповненим фото і відео хмарочосів і цілими залами співробітників — перекладачів в сердитій категоричній формі попросив писати йому електронні листи лише англійською. Що ж це за такі висококласні канадські перекладачі? Я взяв надіслані мені перекладені розділи моєї книги і розмістив їх в онлайн - перекладачі Google, доступному всім, повністю безплатному і яким можна перекладати на 250 мов. Яким же було моє здивування, коли виявилось, що уривки з моєї книги, начебто, перекладені цими компаніями з української на англійську мову був здійснений саме Google. Взагалі, у світі більш точним перекладачем вважається DeepL Translator, яким я скористався і без проблем переклав книгу на англійську та німецьку, тож усім його рекомендую.

Ціни на житло — то найгірше, що є в Канаді. У Торонто, взагалі, ціни на нерухомість збожеволіли. В українців та й іммігрантів найбільша проблема після пошуку роботи, то захмарні ціни на нерухомість і оренду. Це стосується і тих канадців, які не мають виплаченого власного житла. Тож люди або все життя орендують житло й знаходяться на пташиних правах, або беруть будинок в іпотеку і виплачують його 20-30 років та змушені трудитися ще більше, щоб його не втратити. Канада — одна з найбагатших країн світу, у Канаді все є, але все в кредит. Дехто набирає кредити перед тим, як виїхати з Канади, бо наявність кредитів не перешкоджає виїзду. Деякі новоприбулі українці раніше скаржилися мені на високі ціни на нерухомість у Канаді й що вони не зможуть придбати житло, але, розібралися, і вже згодні хоч і до старості винаймати

житло та платити дорогу орендну плату. Зять працює на важких роботах і всі зароблені гроші віддає за оренду. Що за життя? Зовні деякі невеличкі 1 – 2-поверхові будиночки вартістю до мільйона доларів дуже схожі на **сараї, фанерні халабуди, вагончики для будівельників** і за них потрібно 20 – 30 років виплачувати півмільйона чи мільйони іпотеки, хоча всередині все дуже зручно, мають систему опалення і все необхідне для комфортного життя. Будинки з картону, фанери, гіпсу, палиць **за ціною невеличкого літака** беруть в іпотеку на 30 років, але його строк використання такий самий. То яку нерухомість залишать у спадок дітям? Аби ви захотіли іммігрувати у відсталу країну Африки, то жили в хатинці під очеретом, у степах Середньої Азії – в юрті, а у Канаді в фанерному будиночку за **мільйон** доларів. А де ще біднота з малорозвинених країн світу живе в будинках вартістю від мільйона доларів? Коли навіть виженуть з Канади, то буде чим хвастатися. Хоча в Канаді вдосталь ледь не **палаців** з кам'яними колонами і левами. З такими **високими цінами на нерухомість** потрібно ще розібратися та з'ясувати чого більше від них, **користі чи шкоди**. Дорожнеча не сприяє лежання на дивані, а примушує людей працювати й проявляти підприємливість. Іпотека добре стимулює до роботи. Деякі канадці не дуже хочуть мати власне житло, а винаймають. **Родич** моєї дружини народився в Канаді, все життя працював тут вчителем, має пенсію 7 тисяч доларів і орендує житло та не має ніяких проблем. Щось зламалося в будинку, наприклад, кран чи замок, то має ремонтувати власник. Щорічний податок в кілька тисяч доларів на землю, на якій знаходиться будинок, теж платить хазяїн. Нині у Канаді продається дуже багато будинків, бо люди бояться, що впадуть ціни на нерухомість, але, як на мене, то навряд: думаю, ціни будуть лише зростати. Бабуся в церкві хвалилася, що 50 років тому купила будинок за 22 тисячі доларів, а нині їй майже щомісяця пропонують купити його за все більше й більше мільйонів. Чому бабусю мають обурювати **захмарні ціни на нерухомість**? Під час житлової кризи виграють ті, хто має нерухомість. І таких власників житла у Канаді мільйони. Одне і те створює кому щастя, кому проблеми. У кожного свої проблеми, які самі собі й створили. Розв'язати свої проблеми і тобі теж буде щастя!

Робота в Канаді – це головне. Сприйняття Канади повністю залежить від вашого працевлаштування. У Канаді потрібно багато трудитися і багато людей тут тяжко працюють, навіть пенсіонери. Чимало канадців живуть від зарплати до зарплати. Іммігранти та й немало канадців змушені працювати на кількох роботах. Азійські іммігранти готові за копійки працювати, **як раби**, що багато з них і робили у своїх країнах. У Канаді роботу шукати важче, ніж в Європі. На другий день, як приїхав у Канаду, зять пішов на роботу – і це дуже велика удача для приїжджих. Звісно, зять, як і моїх земляків, якщо вони мали свій бізнес в Україні, **бісить, що в Канаді потрібно йти працювати на когось**. У Канаді важко знайти будь – яку роботу, а хорошу ще важче. Кажуть, пошуки більш – менш пристойної роботи в середньому **займає 9 місяців**, а то перебиваєшся випадковими заробітками, або працюєш майже задарма. Часом, процес приймання на роботу в Канаді неймовірно ускладнений. Строки пошуку роботи значно скоротяться, коли в резюме написати, що маєте канадський досвід роботи, про який

запитує багато роботодавців. От тільки де взяти той **канадський досвід**, коли іммігрант тільки що приїхав до цієї країни? Я розмовляв з подружжям українців з гарною освітою, високою кваліфікацією, але вони нікому не потрібні, шукають роботу 2 роки з першого дня, як приїхали в Канаду по CUAET і ні дня ще тут не працювали: проїли та витратили на оренду будинку вже кілька мільйонів гривень, позакінчували якісь курси, вчать мову, підтвердили права водія. І все! Поки глухо. Деяких українців, як і мого зятя, б'є по голові те, що в Україні вони вважали себе **поважними людьми**, а в Канаді вони – нуль. Були переконані, що в Канаді відразу оцінять їх розум, навички. Охайні, інтелігентні, самодостатні, не в кредитах по вуха, як канадці. Перед повномасштабним вторгненням **в Україні багато людей жили доволі комфортно** і хочуть, щоб за кордоном їх освіту і навички оцінили та достойно оплачували, але в Канаді, зазвичай, потрібно починати все з нуля. Ціни кусаються. Невисокі за канадськими мірками зарплати. Дороге важкодоступне житло. Проблеми з пошуком роботи. Українську освіту Канада не визнає, доведеться вчитися. У Канаді українцям не вистачає друзів, емоцій, спілкування, звичайних людських стосунків. Рятують спілкування мобільним телефоном, але то трохи не те. В українців, які залишилися, якось усе склалося, багато ще й працює за спеціальністю. Усім у Канаді ваше минуле непотрібне! То повертайтеся до свого статусу в Україні! Коли ви були **ліниві** в Україні, то в Канаді це катастрофа, а коли вдома трудилися за копійки, як віл, то тут все матимете. З добросовісними людьми в багатьох місцях проблеми. Іммігранти якось відразу націлюються на фізичну працю, а в Канаді більше ціниться **розумова діяльність**. Хочете працювати **чорноробом** – ваш вибір. Лінивих у Канаді теж вистачає, а замість них хтось має працювати. Та й трудяги дуже потрібні та ціняться в Канаді: хто лагодить дах, сантехніку чи електрику, то отримує втричі більшу зарплату, ніж мінімалка. Найчастіше ці трудяги й залишаються в Канаді, бо виживуть і тоді, коли, навіть, стануть нелегалами. Щоб багато заробляти, потрібно бути фахівцем у якійсь справі, ще більші заробітки можуть бути від власного бізнесу, зі сплатою податків чи без, але без знайомств вести бізнес дуже важко. Коли хочете вищу зарплату, то потрібно перевчатися на канадські стандарти. Головне в Канаді який ви спеціаліст. Нікому не має діла до твоєї національності чи рівня знання мови. Хто хоче офіційно працювати на роботодавця, приватного чи державного, щоб мати соціальний захист, то маєте менш ніж рік платно вчитися, щоб отримати **дипломи, ліцензії, сертифікати**. Після отримання документів на постійне проживання в Канаді іммігрантам можна здобувати освіту (вартість якої для канадців у кілька разів менша за навчання іноземців), щоб підняти свою цінність як спеціаліста, що дозволить заробляти більше. Будь – яка технічна професія (сантехнік, електрик і т.п.) потребують сертифікатів. Але що такого страшного в тих сертифікатах? Заплатив не такі вже й великі гроші та й отримав папірець, який зобов'язує роботодавця платити вам більше, ніж тим, кого можна найняти неофіційно. Мінімальна зарплата в Канаді 40 тисяч, а з ліцензією можна заробляти 80 і більше. **Зарплати можуть відрізнятись** на одних і тих самих посадах. У Канаді не заведено зізнаватися хто скільки заробляє. Часто іммігранти не можуть використати свої професії в Канаді: доводиться освоювати нові. А

щоб достатньо **заробляти** в Канаді, потрібно знати англійську **мову і мати якусь потрібну Канаді спеціальність** та стати фахівцем у своїй справі. Перед імміграцією потрібно підібрати професію потрібну Канаді. Коли ви приїхали до Канади й вмієте хоч щось робити, що потрібне цій країні, та маєте непогане **здоров'я, — бажано, повторюю, як у коня!** — і згодні багато працювати, то у вас не повинно бути особливих проблем із зароблянням грошей і ви швидко станете на ноги та зможете створити собі гідне життя. Медичні працівники, сантехніки, водії, механіки, електрики, столяри, будівельники... Звісно, без проблем не обійтися, але бажано мати хоч якесь уявлення чим ви будете заробляти собі на життя в Канаді й чи потрібна тут ваша спеціальність. Працівники в Канаді мають лише 2 тижні оплачуваної відпустки й не можна брати 3 дні лікарнях підряд. Число нормальних зарплат скорочується. Для багатьох Канада перетворюється на рабську працю і страх втратити роботу. Багато людей з канадською освітою теж шукають роботу. Одна українка розповідала мені, що розіслала на електронні пошти компаній **500 резюме** про пошук роботи прибиральницею: шукала повну і часткову зайнятість, то всі або промовчали, або відмовили. У Києві вистачило б кількох дзвінків чи візитів, щоб роботодавець з радістю дав вам швабру чи мітлу. Люди не читають ті сотні, а то й тисячі резюме, які отримують компанії. Не бійтеся писати брехню в резюме, головне, щоб були ключові слова, які стосуються цієї вакансії, а ці слова є в оголошенні про цю посаду – то просто скопіюйте їх і робот відбере ваше резюме по цих ключових словах. Під кожную вакансію потрібно писати окреме резюме, щоб його не проігнорував робот. Щоб мити туалети чи посуд, без резюме ніяк! І в кримінал чи повії теж потрібне резюме? В резюме не вказують вік, бо претендент може подати в суд, що його не взяли через вікову дискримінацію. Іммігранти розносять ті резюме по всіх підряд крамницях, підприємствах та установах сфери обслуговування: сподіваються наївні, що усміхнені щасливі співробітники передадуть їх папірці надії менеджерам і власникам, а привітні працівники чомусь звичним добре відпрацьованим рухом рук їх відразу **рвуть** і кидають в кошик для сміття. Ото несподіванка у найбільшій толерантній країні! Бо співробітники розуміють, що людина з вулиці хоче на їх місце та ще й демпінгує: студенти з Азії, наприклад, готові працювати за байдуже які гроші! То краще якось шукайте напряду зустрічі з тими, хто приймає на роботу, але як з ними зустрітися? Як пощастить.

Приймання на роботу дуже бюрократизоване. Здається, на місце космонавта претендентів менше та й вимоги до підкорювачів космосу нижчі, ніж у деякі канадські компанії. На **співбесідах** іноді так заморочать голову, що претенденти не знають уже, що тільки хочуть почути від них роботодавці. У кінці співбесід усім претендентам кажуть, що зателефонують, але то швидше з ввічливості та за правилами. Дехто з українців **ще до переїзду в Канаду знайшов роботу**, яку потрібно починати шукати не пізніше за 2 місяці, бо тут резюме в середньому розглядаються 1 місяць. Підібрали оренду житла, пройшли онлайн – співбесіду. Тож приїхали на все готове й адаптація у них пройшла без стресів. Дехто ще в Європі зареєстрував компанію в Канаді, підшукав оренду для бізнесу, а то й перших клієнтів. Багато українців знайшли непогану роботу

на **ярмарках вакансій**: у великому приміщенні збирається кілька сотень фірм, які не лише хочуть отримати резюме від кандидатів на потрібні їм вакансії, а й глянути на претендентів та перекинутися кількома словами, що набагато важливіше отриманих електронною поштою резюме. Деякі українці, навіть, без знання англійської мови познаходили роботи на таких ярмарках.

Громадянська дружина приятеля зятя працювала менеджером у кафе й розповіла чимало цікавого. Коли в Україні чайові лишаються офіціанту, то в Канаді діляться між усіма працівниками ресторану чи кафе і під час приймання на роботу кожному з них кажуть крім мінімальної погодинної оплати готівкою (12 - 17 доларів) ще й розмір погодинних **чайових** (зазвичай, 1 — 4 долари). Ті чайові - то порятунок для багатьох співробітників! Тому коли вам виставляють рахунок, то в ньому вказують 15 відсотків чайових. Але ніхто не буде в Канаді так догоджати, а то й підлабузнюватися, як іноді в Європі, але, коли ви відмовитеся від чайових, то обов'язково вислухаєте мораль від співробітників закладу, можливо, від кількох одночасно. Я з дружиною став свідком подібного. І в Канаді, і в Україні бажано не ризикувати з чайовими та краще дати те, що від вас хоче офіціант. Моя родичка в Києві почала висловлювати якісь претензії й пояснювати чому вона не дасть чайових, ми з дружиною тоді теж з острахом дивилися на оскаженіле обличчя офіціантки, яка наче говорила:

-Я вас запам'ятала, шановна!

Не буду розповідати як офіціантка помстилася моїй родичці та ще й розповіла моему знайомому, який зі сміхом передав її слова. Таке відчуття, що ти в лихих 90-х роках вирішив не доплатити таксисту, після чого чекаєш, що тебе огріють величезним ключем по голові.

У Канаді швидше знайдете низькооплачувану роботу, коли ходитимете і запитуватимете у роботодавців, які колись та запитають вас чи не можете вже завтра почати працювати. Їм не потрібні ваші резюме, вам платитимуть готівкою, щоб не заморочуватися з податками та бухгалтерією, але не дуже радійте, бо при першій же нагоді **вас "з'їдять" індійці**, китайці чи араби: делікатно по секрету поза очі вимажуть брудом перед роботодавцем, щоб звільнити ваше місце для своїх земляків; вас перестануть викликати на роботу і ви побіжите далі шукати черговий підрібок. Тут за роботу потрібно воювати. На початку приїжджим світить безробіття, низькооплачувані робочі місця, з яких вас часто **витісняють земляки** господаря або молодші, хитріші та підліші. На роботі вам демонструють **рівність**, бо ви для канадців заробляєте гроші; рівність відразу зникне, коли вас доброзичливо і ввічливо виганятимуть у три шиї, щоб звільнити місце для своєї людини. **Скарги 3** колег - і нового співробітника без ніяких пояснень за 3 хвилини звільнять з роботи. Повсюди ставлять своїх. Вас поступово витіснятимуть на гірші посади, а то й **звільнять**. І все дуже тихо, культурно, обережно, згодні навіть поплакати разом з вами:

-Так вийшло, брат. Не тримай зла. Прощай, друже. Хай щастить!

Багато іммігрантів **не можуть згадати всі свої місця роботи**, крутяться, як муха в окропі, крім роботи й дому роками більше нічого не бачать, дехто, взагалі, має **3 - 4**

роботи одночасно з неповною зайнятістю і працює за викликом на мінімальних оплатах. Щоб оплатити оренду та їжу на мінімалках доводиться працювати **по 12 годин**, часом, без вихідних. День бабака. До речі, канадці теж нерідко трудяться по 12 годин. А навіщо роботодавцю платити наймитам нормальну зарплату, от, хоч і 30 доларів за годину, коли можна давати 20 і мати купу охочих на 1 робоче місце? Іммігранти купують разом авто і по черзі працюють таксистами. Коли ви не спеціаліст, а один утримуєте сім'ю, то бажано працювати **на 2 роботах та ще десь і підробляти**. На вихідні іммігранти та й канадці мають додаткові заробітки: сидять з чужими дітьми чи старими людьми, косять газони, миють авто, прибирають житло і т.д. Сусіди неподалік від нас, чоловік працює на себе — вставляє вікна й двері, — а дружина - стюардеса, орендують великий будинок, розводять елітних собак; на час вашої відпустки можуть за винагороду взяти вашу собаку до себе; син — старшокласник допомагає вигулювати чужих чотирилапих.

Гарна робота в Канаді - то спочатку гарні знайомі.

Спочатку знайомства - потім нормальна робота! У Канаді без знайомств майже ніяк не отримати гарну роботу й дуже яскравим світлом світить робота не за професією, а лише, щоб вижити.

Коли вас в Канаді не засунуть знайомі, то не матимете гарну роботу. Потрібно шукати та налагоджувати зв'язки, хоч серед своїх земляків. Без зв'язків дуже важко. На гарну потрапите лише по знайомству, тож спочатку я не дуже розумів навіщо компанії на своїх сайтах чи навіть в електронних медіа дають **оголошення про працевлаштування, бо все одно ж приймають на роботу лише своїх**. Наївні шукачі роботи переконані, що це дотримання загально прийнятих правил і ще одне підтвердження справедливості, чесності й прозорості прийняття на роботу. Кіно! Потім мені пояснили, що все це **ярмарки** оковамилювання і видимості. Спочатку визначають кого візьмуть на роботу, а потім вже проводять співбесіди з усіма кандидатами, деякі з яких ледь землю не риють, щоб отримати це місце, а після відмови рвуть волосся на голові. У Канаді знайомства, блат, кумівство так само розповсюджені, як і в Україні чи й по всьому світу. Гарні робочі місця, які звільняються чи створюються, в основному, займають цінні спеціалісти з Азії. У Канаді всі розраховують на себе та свої зв'язки. На відміну від України приїжджим у Канаді важко знайти людей, щоб їм **допомогли**, чи встановити потрібні контакти. Іммігранти були б щасливі, аби налагодили дружні стосунки з канадцами - разом проводити час сім'ями або хоч посиділи десь у кафе з кавою, — але ввічливі старожили завжди вигадують різні причини, щоб не **дружити та не приятелювати** з приїжджими. Я спілкувався з українкою на дитячому майданчику, де гуляю зі своїм внуком. В кінці розмови у відповідь на мої відвертості та щирість комунікабельна симпатична землячка зізналася, що разом зі своєю 3-річною донькою **їздить по дитячих майданчиках** Торонто, щоб познайомитися з якоюсь жінкою чи подружжям, аби ті допомогли знайти пристойну роботу її чоловіку. Оригінально! Але чи спрацює такий хитрий план? Треба ще вміти спілкуватися з людьми з іншим менталітетом. Багатьох українських жартів канадці не розуміють. Канадці охоче

підтримають розмову ні про що, але примусити їх допомогти з працевлаштуванням буде нелегко. Думаєте, канадці не розуміють, що ви знайомитеся з ними лише заради того, щоб вони допомогли вам з роботою? Стати друзями для канадців дуже важко. Та навіть отримати від них запрошення в гості додому нелегко. Удачі!

У Канаді на роботі потрібно постійно демонструвати, що ви дуже щасливі, бо вас за копійки взяли виконувати найбруднішу та найгіршу роботу. Навіть коли у вас купа проблем, щось болить і ви в повному розпачі, то краще цього не показувати, бо на ваше місце можуть взяти іншу людину. Чимало хазяїв любить, щоб усіляко їм догоджали. Знайомий зять працює у роботодавця з колишньої комуністичної країни: нерідко хазяїн просить їхати з ним на вихідні на риболовлю і безплатно носити за ним вудилища. Знайомий боїться відмовлятися, щоб не втратити роботу. Зять намагався висловлювати свої думки щодо ведення бізнесу, проявляв ініціативу по кардинальній зміні роботи. У Канаді такого робити не треба. Тут ви маєте виконувати те, що скажуть, і сидіти мовчки. Роботодавці хочуть мати зручного виконавця, краще, машину – робота. Вказувати керівництву на його помилки – прямий шлях до **звільнення**. Канадські роботодавці не люблять таких, як зять, що виділяються чи показують, які **круті**. Відразу на вихід! А де таких люблять? Якщо працюєте офіційно, то теж можуть звільнити за 1 день, але при звільненні виплачують додаткові виплати, щоб людині не було так тяжко на душі. Якщо ваше робоче місце скорочують чи вас звільняють, то згідно з канадським законодавством держава пів року виплачує вам половину чи й більше вашої зарплати. Якщо працювали неофіційно й проштрафилися, то вас більше не викликать на роботу, коли телефонуватимуть, то з ввічливості можуть навігадувати купу відмовок: немає роботи й замовлень, розорилися, можуть збанкрутувати, суди і т.д. Усе буде дуже толерантно. Канада – дуже **толерантна** країна. Вам ніколи не скажуть прямо в обличчя, що про вас погано думають. Без **лицемірства і брехні** канадські роботодавці не можуть, бо бояться, що звільнені можуть подати до суду за нетолерантність, тому завжди про всяк випадок з усіх боків підстрахуються, підстелють собі соломки. Щоб ви не могли подати в суд на роботодавця, вам при звільненні можуть запропонувати підписати повідомлення, що ви погано працювали й наробили купу помилок. Роботодавці дуже бояться **судів** з дорогими юристами й великими штрафами, часом, мільйонними.

Щоб не створювати напругу в колективах, деякі компанії відмовляються брати на роботу **більш кваліфікованих** спеціалістів, бо в них працюють одні середняки. Канаді не потрібні спеціалісти широкого профілю, як в Україні чи в колишньому Радянському Союзі, щоб при нагоді затикати ними дірки, тому не варто вказувати в резюме ваші зайві навички й **зайву освіту**, бо через них вас відмовляться працевлаштовувати. Багато українців, щоб справити враження розповідають потенційним роботодавцям про те, що мають одну, а то й дві **вищі освіти**, а потім дехто з моїх земляків дивується чому їх не беруть на роботу чорноробами, називає роботодавців "рабовласниками", а Канаду "рабовласницькою державою". Я ледве заспокоїв двох жіночок з дипломами, які обурювалися, злилися, що їм відмовили в прийманні на роботу мити туалети. Я отримав

два дипломи перед тим, як пів життя пропрацював двірником заради квартири в Києві, то для мене прибирати – це нормально, але я вислуховував скарги українок з вищою освітою, співчував жінкам і не знав як їх заспокоїти. Це не Канада, а життя біженця від війни примушує людину з дипломом ледь виживати та працювати на низько кваліфікованих роботах за мінімальну зарплатню. А канадські дрібні бізнесмени, які майже всі не мають вищої освіти, не розуміють навіщо чорноробу освіта? Щоб зображав з себе розумаку, а хазяїн почувався дурнем? Так уже склалося у світі, що той, хто не має диплома, вважає себе не таким розумним і мудрим, як людина з вищою освітою. У Канаді повно людей з **липовими дипломами**: мільйони іммігрантів заїхали в Канаду, начебто, на навчання, але насправді не ходили на заняття, працювали, освоювалися в новій країні, щоб тут залишитися назавжди, та просто платили гроші та й отримали ті дипломи, щоб потім їм дали направлення на практику, яке переросло в дозвіл на роботу в Канаду й постійне проживання в цій країні. Це найпопулярніша й найуспішніша схема з перетворення тимчасової імміграції на постійне проживання в Канаді та отримання канадського паспорта. Підприємці ще й бояться брати на роботу дуже розумних, щоб ті не "підсиділи" їх бізнес. Крім лікарів, мені не пощастило говорити з канадцями, які мають вищу освіту. Канадці кажуть, що можуть заробляти непогані гроші й без вищої освіти, не витрачаючи на навчання немалі кошти й кілька років свого життя. Це в Україні якийсь культ вищої освіти, після здобуття якої чимало людей і дня не працює згідно зі здобутою спеціальністю, а лише до кінця життя пишається дипломом. До речі, коли я дивлюся на зятя, то розумію, що вища освіта йому лише зашкодила та додала амбіцій, які дуже заважають нормально жити й заробляти в Канаді.

Найбільше новоприбулі українці здивовані захмарно завищеними цінами на оренду, вартість якої в середньому 2 тисячі доларів на місяць, а то й вище. Найменшою зарплатою вважається 1,5 тисячі. Оренда часто дорівнює місячному заробітку. У Канаді є закон про винаймання житла, який написаний на користь тих, хто орендує. Власники житла, довго не можуть виселити людей, які не платять за оренду, потрібно багато грошей заплатити юристам, тому господарям квартир і будинків доводиться уважно придивлятися до тих людей, яким здають житло і влаштовувати їм **відбір**, співбесіди, перевірки. Власники житла, як і роботодавці, вимагатимуть від вас довідку про ваш кредитний рейтинг та постійне місце роботи, а то й аванс від кількох місяців до року. Зять ніколи не платив авансів, бо хтось зі знайомих його завжди рекомендував господарям будинків. При вселенні від орендаторів вимагають **застрахувати все їхнє майно**. Коли ви хоч пару разів прострочили виплати за кредит чи за житло, то у вас можуть виникнути ще більші проблеми з пошуком роботи і оренди квартири. Завжди є **виняток** з правила. Зять щасливчик і йому може пощастити знайти ці виключення, якщо займеться їх пошуком. Неподалік будинку, який ми орендували, знаходився мотель, господар якого надавав безплатне проживання в номері подружжю з дитиною. Подружжя працювало в готелі за мінімальні зарплати готівкою, але не витрачали ні копійку на сплату оренди, комунальних послуг, податків. Звісно, щоб знайти таке

місце, то треба побігати, але доля показувала зятю, що в Канаді все можливо, коли ти щасливчик та впевнений у собі й умієш лагодити з канадцами.

Дивують і штучно роздуті **захмарні ціни на купівлю житла**. Багато будинків виготовлено з гіпсокартону та фанери й мають погану звукоізоляцію та нерідко їхні дахи легко шкодять урагани. Поруч з нами продавався будинок за 12 мільйонів, подібний я бачив у Польщі за 200 тисяч, а десь у Європі такий коштує ще дешевше. Та замки у Франції вартують менше! Чому уряд Канади не стимулює будівництво нових будинків і не бореться з корпораціями, які скуповують новобудови, які вважають гарними інвестиціями, а потім навмисне завищують ціни? У Канаді житлова криза, але на ній лише наживаються. У канадців мільйони вільних грошей і не знають куди їх вкладати та що з ними робити ось і підігрують спекулянтам, які дуріють з цінами на нерухомість, ще більше роздуваючи житлову кризу. Непродумана політика уряду привела до житлової кризи. Я чув різні пояснення таких захмарних цін на нерухомість у Канаді. Найцікавіші, звісно, конспірологічні. В Україні таку політику уряду багато людей назвали б **корупцією**, бо на думку українців майже в усьому в Україні винна корупція. Українці відразу могли сказати, що монополісти, які тримають ринок житла в Канаді, дають хабарі чиновникам, аби ті не видавали дозволи на будівництво іншим забудовникам, адже в останні роки будівництво в цій країні майже стоїть. Але в Канаді ніхто не говорить про корупцію. Від багатьох я чув про те, що, можливо, корупція в Канаді існує десь на вищих та у верхніх ешелонах влади, де крутяться мільярди, але там корупція в майже законних формах, її не зможете довести й не зможете корупціонерів піймати за руку, тож простим людям до того немає ніякого діла. Та й фактів корупції в Канаді мені майже ніхто так і не навів. В Інтернеті постійно пишуть, що до 2012 року корупція в Канаді була, а потім різко зникла. Диво якесь! Це як колишній президент України Леонід Кучма казав про свого наступника Віктора Ющенка:

-Він думає, що напише Указ про боротьбу з корупцією і корупція зникне.

Потім Кучма зізнався, що аби читав усі папери, в тому числі й Укази, які 10 років підписував, то не мав би часу їсти й спати, а не те що керувати країною. Якщо Укази не читає той, хто їх підписує, то невже ви думаєте, що їх читають ті, для кого ті Укази написані? Коротше, певне, у Канади вийшло побороти корупцію, а в Україні - ні! **Упродовж останнього десятиріччя Канада незмінно входить до десятки найменш корумпованих держав світу.** Деякі канадці скаржаться, начебто, на **корупцію в управлінні багатоквартирних** будинків, де вони проживають: кляті члени правління цих **багатоквартирок** нав'язують їх жителям невинуваті ремонти на мільйони доларів та закупають для потреб будинків товари по завищених цінах, гроші на які збирають з мешканців квартир. Я запитував чому незадоволені мешканці не влаштують аудит роботи правління, чому весь час переобирають членів правління на нові строки та, певне, ще й голосують за ці ремонти? Ніхто не хоче зв'язуватися з домовою мафією та й побори терпимі. У Канаді, як і в Європі, не заведено викривати та кричати про корупцію, бо можна нарватися на великі штрафи. В Україні я якось

запитав у адвоката що мені буде, коли у своїй книзі напишу, що якийсь чиновник є корупціонером, але не зможу це довести, коли корупціонер подасть на мене в суд? Адвокат мені порадив мати під рукою 3400 гривень – саме такий штраф передбачено українським законодавством за образу. А в Канаді мені розповідали, що чиновник вимагає сплатити йому 18 мільйонів доларів за те, що його хтось обізвав корупціонером. Звісно, радує те, що в Канаді рядовий канадець, взагалі, протягом всього свого життя ніколи не стикається з корупцією. Поліціянти непідкупні. Тут повністю відсутня корупція в побуті, на низькому рівні, з чим в Україні стикався кожен. Як і в багатьох країнах, верхи живуть своїм життям, а низи своїм? Ринок розділений і до великих грошей не пробитися, бо там усе схоплено своїми. Повсюди монополії, зв'язки, блат, туго з конкуренцією, тому й ціни такі високі. Багато штучних бар'єрів. Якщо корупції в Канаді й немає, то її компенсує жахлива шалена **бюрократія**: ми тимчасово перебуваємо в Канаді, але майже щотижня отримуємо якісь паперові листи від влади. Чув я балачки й про мафію в Канаді, зокрема, начебто, про італійську, яка, будує дороги в цій країні. На відміну від України канадська влада та й банки обожають надсилати громадянам паперові листи, а то й телефонувати. Інші канадці кажуть, що таке дуже дороге життя в Канаді не від корупції верхів, а від непрофесіоналізму тих, хто керує країною. Мовляв, ті, хто приймає доленосні рішення, поставлені великим капіталом, який усім руляє у Канаді. А канадський бухгалтер пояснив, що чим вище ціни на нерухомість, тим більше податків отримує держава й на цьому тримається бюджет країни. Куди діваються величезні доходи від цієї багатющої економіки? Усе одно дуже дивно, що в Канаді **не будують лікарень, шкіл, дешевого житло**. Сучасні технології дозволяють швидко за якихось кілька місяців збудувати цілі містечка з будиночків з опаленням і всіма головними зручностями вартість кілька десятків, а то й тисяч доларів. Не розумію що заважає. А як багато людей мотається по Канаді в пошуках кращої роботи та дешевшого житла!

Коли **телефонуйте**, особливо, в державні установи, то можете годинами вислуховувати магнітофонні записи з проханням почекати. Це вже стиль життя, тому канадці знають, що буде швидше, коли приїдуть в установу та все дізнаються. Хоча коли приїдете, то вам можуть поради телефонувати на "гарячу лінію".

Я чув скарги на **повільний** сервіс в Канаді, але повсюди, де отримував державні послуги, то з таким не стикався. Сфера обслуговування в Канаді працює набагато гірше, ніж в Україні. Завжди якісь проблеми й довгі очікування з доставляннями, ремонтами, банківськими послугами. Канадці пояснюють це тим, що симпатичні привітні іммігранти зайняли майже всі місця в цій сфері й привезли з собою свої традиції все робити сяк – так, але ввічливо і з посмішкою. Дехто навіть жартує, що коли так продовжуватиметься, то є загроза, що Канада стане **країною третього світу**.

Я так і не зрозумів чому в Канаді не поспішають вирішувати не такі вже й складні штучні проблеми, як захмарні ціни на нерухомість і оренду житла; чому Канада не може побудувати достатньо житла, набудувати достатньо шкіл і дитсадків, щоб ті не були перевантажені та не мали стількох відмов батькам влаштувати до них свою

дитину? Моему онуку вже потрібні ігри під керівництвом педагогів, якісь заняття для розвитку, але це все дорого, доларів по 500, і багато канадців майже нікуди не водять своїх дітей перед **дитсадком** і школою. З дитсадками, як і зі школами, в Канаді великі проблеми: немає місць, щоб влаштувати дитину, повсюди великі черги, в різних провінціях ціни різні, але в середньому за дитсадок потрібно платити від 700 до кількох тисяч доларів на місяць. Майже ніде в дитсадках дітей не годують і часто малюків потрібно забирати о 15 годині. Можна зменшити оплату, коли дитину возити в дитсадок не щодня чи на неповний день. Таке враження, що чиновники забули про дитсадки та школи, бо занадто захопилися вигадкуванням різних програм. Наприклад, тільки щодо імміграції в Канаду існує 120 програм, серед яких програми й провінцій і, навіть, міст, яким потрібні спеціалісти з - за кордону. Майже всі діти ходять до державних шкіл, за які не треба платити. Приватних платних шкіл дуже мало. Дружина колишнього боса моєї доньки за пришвидшеною процедурою отримала канадський паспорт та місце викладача французької мови у приватній **школі** Торонто, бо в Канаді катастрофічно не вистачає педагогів і медичних працівників, які тікають до США, де їм платять значно більше. Українців, часом, дивує бажання дітей іти до канадських шкіл: малюки там би й жили, аби можна. У школах дітей готують до життя і навчають, як поводитися в побуті, в сім'ї, з людьми довкола; діти мають уроки фінансової грамотності, статевого розвитку; учнів не переобтяжують знаннями, як в Україні; ніякої політизації. В Канаді в початкових класах на учнів немає ніякого навантаження, їм не задають домашніх завдань, на канікулах діти скучають за школою, **найбільше навантаження на учнів в останніх** класах. Деякі батьки не дуже задоволені, що з їх дітьми навчаються діти зі складними аутичними розладами, але такі правила в Канаді.

Одна з переваг Європи - **платні** медпослуги: платиш - і отримуєш допомогу без черги. У Канаді й такого немає. І це велика перевага Канади, але й, певна, проблема. Багато іммігрантів приїхали сюди та врятували собі життя, коли їм зробили операції, які або фантастично дорогі в їх країнах, або, взагалі, не роблять. **Платна лише** стоматологія, офтальмологія, фізіотерапія. Через те, що медиків не вистачає в Канаді, мене налякали, що приймання до **лікаря** потрібно чекати місяцями, а платних лікарів немає. В Україні я звик, що зранку зателефонував і після обіду вже сиджу в лікарня. Дехто з українців каже, що канадська медицина відсталіша за українську, але я думаю, що це не так. Та я такого і не відчував: прийшов до сімейного лікаря і в порядку живої черги за годину потрапив на приймання. Хоча, коли мій внук загнав малесеньку скалку в палець, то на станції швидкої допомоги ми чекали кілька годин, доки потрапили до лікаря, який швидко провів операцію й усунув небезпеку, а коли захворів малюк і ми не могли збити йому високу температуру, то викликали швидку, після чого нам півдня періодично телефонували зі швидкої й цікавляться станом справ та обіцяли, от - от, приїхати, сподіваючись, що приїзд не знадобиться. У великій черзі страждальців на станції швидкої допомоги можна побачити, що дехто з них взяв з собою подушки та пледи, бо знає, що чекати зустрічі з лікарем доведеться довго, а то й терпіти біль, бо

пацієнтів приймають у міру загрози для їх здоров'я: в першу чергу вибирають тих, хто потребує термінової допомоги. Щоб пришвидшити приймання деякі пацієнти кричать на все горло і стогнуть, тож їх теж обслуговують в першу чергу, щоб не лякали до смерті чергу та не подавали поганого прикладу. Коли дійсно існує загроза вашому здоров'ю, то роблять все, щоб не дати вам померти без ніяких черг і очікувань. Я приїздив у швидку з маленьким розкладним стільчиком, бо стільців у приймальному відділенні на всіх не вистачає. Огляди лікарів — спеціалістів мені призначали за тиждень чи два. На відміну від України тут безплатно роблять складні операції, хоч на них, кажуть, можна чекати кілька років і сотні людей помирають, не дочекавшись тих операцій. Іммігранти розповідали, що у себе на батьківщині їхнім рідним, взагалі, не змогли б зробити операції такої складності, як на серці чи на нирках. В Україні ціни на деякі ліки для пенсіонерів недосяжні, а тут теж безплатно. Купити ліки без рецепта неможливо. Українці просять, щоб їм вислали ліки їхні знайомі з України. Ліки ховають серед речей у посилках, бо таке **пересилання заборонене**. Коли потрібні були антибіотики, то моя землячка замовила їх онлайн з **ветеринарної аптеки** в Україні. Для тварин використовують ті самі антибіотики, що й для людей. Українці завжди знайдуть вихід зі становища. Канадці та іммігранти цінують, що сплата щомісячно кілька сотень доларів за медичну страховку покриває дороге лікування й операції, але з **медициною** у Канаді теж є проблеми. Кажуть, потрібно мати **особисті відносини з медиками**, щоб швидко потрапити до лікаря. Щоб довго не чекати десятки тисяч канадців їздять за медичною допомогою в інші країни та перелітають океан, щоб зекономити на **стоматології**, бо на зуби ціни в Канаді захмарні. Аби полікувати зуби чи виготовити протези, поставити імпланти Канаді їздять у США, бо там дешевше, або навіть літають через океан і все одно економлять, коли не користуються вітчизняною стоматологією. За те, що не прийшла з дитиною на призначене їй **приймання** до лікаря в Канаді знайома заплатила штраф 40 доларів. Кажуть, до деяких лікарів маєш платити штраф 100 доларів лише за запізнення на приймання.

Ліси, озера, гори, океани та й уся природа Канади зачаровує, таке враження, наче опинився в казці чи в кіно. У Канаді я вдосталь надивився на зайців, бурундуків, скунсів, білочок, качок, гусей, які не бояться людей і нерідко з'являються біля будинків. Бачив я і веселих бобрів, вдячних за порятунок енотів і славнозвісних диких канадських гусаків, за образу яких штраф 5 тисяч. Природа чудова, а от з **кліматом** в окремих провінціях проблеми. Не додають радісного настрою запах лісових пожеж; по пів року жорстокої зими або щоденних дощів, люди не бачать сонця; може випасти снігу майже в людський зріст; від вітрів, що пронизують до кісток, вітрів не врятує ні хороший одяг, ні термобілизна; дістають кляті комарі... Клімат Канади зі стрибанням погоди – то проблема для людей, чутливих до змін погоди, гіпертоніків, метеозалежних. Канадський родич моєї дружини багато років не їздить до рідної сестри в північну провінцію, бо там дуже холодно: влітку температура не підійматися вище 17 градусів, а взимку падає і до 40. Жити можна і на Північному полюсі, але навіщо? В районі Торонто майже не випадає **сніг й природа така, як в Україні**. За 3 роки

я лише 5 разів брав до рук снігову лопату. У Торонто погода така сама, як і в Києві. Та й природа довкола цих міст майже однакова.

У мене таке враження, що в Канаді ніхто не займається економікою. Уряд не знає, що робити з такою кількістю людей: **не стимулює створення робочих місць, якихось проривів в економіці**. Для уряду все досягнуто ще в 90-х роках минулого століття і країна спокійно пливе за течією не дуже зрозуміло куди? Запитайте в інших країнах, а що виробляє Канада, крім гарних вражень? Відповіддю буде мовчання. І це проблема Канади. Здається, **Канада** стоїть на місці, не розвивається, не освоєє нових територій, ділить між своїми те, що має. Я не думав, що в Канаді так багато ручної й механізованої роботи, такі **відсталі промислові технології** та брак роботизації. **Немає нових виробництв** і потреб, країну наповнюють люди для низькокваліфікованої праці. Як на мене, то економічне зростання Канади відбувається шляхом завезення іммігрантів, а не зростання рівня життя канадців. Часто найперше, що дивує українців, які тільки приїхали до Канади, чому тут так багато поганих **доріг**. На відміну від України всі електричні стовпи в Канаді — дерев'яні та ще й з павутинням товстих проводів. В Україні вже давно лише бетонні електростовпи. Коли дивлюся на ті **дерев'яні стовпи**, то таке враження, що потрапив у минуле століття в Радянський Союз. Багато чого в Канаді робиться користуючись сусідством з США. У канадського уряду не було проблем з економікою, бо сусідні США охоче купували все, що тут тільки можна виробити. Канада особливо не парилася, сповна використала сусідство з США, на яких зав'язала майже всю свою торгівлю, а тепер отримала торговельну війну. Канадці ще до обрання на другий строк президентом США Дональда Трампа зі сміхом розповідали, що чимало недалеких американців переконані: Канада – то територія США, а канадці через бажання отримати вигоду не дуже їм і заперечували. Отак зрослися ці країни! Тепер канадцям не до сміху, бо Трамп заявив, що хоче зробити Канаду 51-им штатом США.

У Канаді все менше дармового. Старожили мені говорили, що за останні роки Канада **змінилася** не в кращий бік. Як і весь світ. Багато **канадців плаче за попередніми десятиліттям**, а дехто каже, що "Канаду зламали". Хто рано встає, тому Бог дає! Наш сусід приїхав до Канади у 2007 році, взяв кредит у банку і за 60 тисяч купив будинок, який нині коштує 2 мільйони. Всі українці, які приїхали до Канади 10 – 20 років тому, — успішні, веселі, бадьорі, гарно живуть і гарно заробляють. Кажуть, з 2000 по 2020 роки економіка була сильною, уряд перемагав кризи й думав про людей. Розповідають, що все було значно краще: більш – менш пристойні зарплати; великі можливості для навчання; по кишені ціна на оренду і купівлю житла; на 100 – 200 доларів можна було накупити для сім'ї продуктів на 7 – 14 днів; по кілька разів на рік тиждень подорожувати по всьому світу, а не як зараз, в основному, лише до бідної Мексики чи нещасної Куби і т.д. За останніх 5 років усе це було втрачено: урядовці змушені були боротися з пандемією та захопилися вирішенням якихось другорядних модних питань, які в усіх були на язиці, недостатньо займалися економікою, не зуміли приборкати стрімке зростання цін, зокрема, на нерухомість. У політику прийшла нестабільність та невизначеність, а в країну – невпевненість у майбутньому і елементи кризи. Нині

місцеві економісти розповідають, що вийти на попередній рівень вдасться лише за 10 — 15 наступних років, але канадці не звикли до важкого життя. Канадці – це не українці чи радянські люди, хоч багато людей знаходить деякі схожості Канади з Радянським Союзом. Усіх все влаштовує, а будь – які питання в Канаді вирішують бюрократією і суцільним контролем, в яких губляться ініціатива та енергія населення, якому все стає **до лампочки**: маючи мільйонні кредити, народ дивиться хокей по телевізору, нікуди не поспішає і ні за що особливо не думає та пливе за течією, повторюючи слова політиків і видаючи їх за власні думки. Коли щось потрібно купити, то знову беруть **кредити** та інколи не уявляють як їх віддаватимуть, бо, головне, насолодитися життям сьогодні й не псувати собі настрій тим, що не можеш собі чогось дозволити.

СЛОН У ПОСУДНІЙ ЛАВЦІ

До і після Канади – Падіння Бога – Дві сторони однієї медалі – Мій зять цікавіший за персонажів багатьох книг — Розчарування в Країні мрій – Канада не винна – Лови момент! – Без англійської мови ніяк — Керувати, то ламати людей – В Європі допомога біженцям більша, ніж пенсія деяких місцевих — ФСБ проводить співбесіду по СUAЕТ? — Зять уміє підіймати в атаку, але потім сам втікає? — 150 тисяч українців подякували Канаді і гайда в Європу — Щедрий і конфліктний зять- Все, у що я одягнений, навіть білизна, куплена зятем — Кінозірки можуть позаздрити зовнішності зятя – Готовий підкоряти Австралію, де, начебто, проживають ті, хто допоміг зятю втекти з України – Великий чоловік з Києва – Чужа дача як подарунок зятя заради дружби — Підліткові комплекси й криза середнього віку – Японське авто за 1 долар – Відсутність міського транспорту й міжміського сполучення в Канаді – Хочеш провести кілька років у дорозі, то приїзди до Канади! – Зять заробляв мільйони, але не мав ні копійки – Знайомий зятя украв 150 мільйонів доларів і приходив до зятя ремонтувати мобільний телефон – Втомився розповідати про свою велич запрошеним гостям і пішов подрімати – Його експромти захоплюють і лякають – Суперовою рекламою Канади міг би створити великі проблеми місцевим прикордонникам — Моральна каторга заради хвастоців – Рюкзаки біженців, повні скарбів – Орендодавці завжди раді нагріти внука й сина мільйонерів – Липовий професор – Договори читають лише боягузи – Друг зятя взяв автомат і всіх чорношкірих перестріляв – У Канаді поводитися тихіше води й нижче трави — Як і Ленін, зять іде власним шляхом – Пів Києва відлупцював — Родичка зятя за анекдоти для начальства отримала 2 квартири в Києві, а зять сам стає анекдотом

До переїзду в Канаду я сприймав зятя ледве не як ангела, а моя дружина ще краще, – як **Бога**. За 15 років шлюбу моя дочка ніколи не сказала жодного поганого слова про зятя, завжди лише хвалила і ми раділи їхньому щастю. Та й зять завжди у Києві демонстрував лише найкращі свої якості (доброту, чесність, скромність, відкритість), а нині я з гіркотою і професійною цікавістю спостерігаю за падінням Людини – Бога. Інколи падіння Бога цікавіше за сходження сміливців до вершин чи на Олімп. У Києві в компанії з зятем життя ставало живішим і цікавішим. Він створював

навколо себе атмосферу **оптимізму**, бачив лише світлі сторони будь – якої ситуації, вірив у чудеса і здатен був радіти дрібницям, які інші люди й не помічали. Я в Києві вважав, що у нього тонка й вразлива душа, ні про яку злість і ненависть з його боку не могло бути й мови. **Щедрість** завжди була стилем його життя й цю рису не втратив і досі: готовий віддати останнє. Як і раніше, ніхто не може дорікати зятю, що чимось з кимось не поділився чи щось зажав. Внуку не сподобався мультик і гахнув моїм смартфоном об стінку, зять відразу поїхав і **купив мені новий** та ще кращий смартфон, а розрахувався своєю банківською кредитною картою. Зятю подобається бути благодійником, особливо до старих людей, до яких у Києві відносився з особливою теплотою, й віддавати їм останню грошину, що є в гаманці. В Україні виключенням з благородних правил зятя була лише його бабуся, але він пояснював, що вона його нещадно била і ми якось не дуже задумувалися над дивним відношенням до старенької. Нині в Канаді до нас, пенсіонерів, відноситься так само як і до своєї бабусі, та не хоче навіть нас бачити й усіляко намагається тонко й вишукано образити, вже й не діждеться, коли позбавиться **літніх людей**. У Києві я думав, що Вищі сили, коли послали нам такого чудового зятя, то нагородили нас медаллю за наше просте і чесне життя трудівників, але виявилось, що медаль, як і Місяць, має дві сторони: світлу й темну. Зятя прямо **переклинило** через кілька місяців після приїзду до Канади та так і не може все у своєму житті повернути до нормального стану. Коли я в Києві нерідко вважав зятя ковтком свіжого повітря, то іноді в Канаді – стихійним лихом. Мені іноді не віриться, що в Канаді той самий зять, що і в Україні. Як підмінили. Все втрачено? У Києві зять зізнавався, що любить пригоди і в Канаді отримав їх сповна через свій характер, що раптом став важким і конфліктним.

Зять дуже цікава і **колеритна** особистість з жорсткою непередбачуваною вдачею, **цікавіший за багатьох книжкових** персонажів, має сильний і незалежний та норовливий характер. Авантюрист — експериментатор тільки запахло жареним, покинув усе і відправився у невідомість. Везіння дружить із зятем, чоловік має вроджену прекрасну інтуїцію і я вірю, що його ступор і невдачі тимчасові й до нього повернуться його унікальні якості. У Києві зять був переповненим позитивом з жагою нових емоцій і знань. У Канаді стає песимістом з купою негативу. Все, за що я любив зятя, поступово зникає і змінюється на протилежне. До війни все було фальшиве, награне? Неповага до батьків, до літніх людей. Порозвіщував у себе в кімнаті ікони, накупив молитовників. Допомагає? Прикро, хоч і цікаво, спостерігати, як природжений дипломат і миротворець, до якого зверталось чимало приятелів за порадою, як вирішити сімейні чи робочі проблеми, перетворюється на злопам'ятну людину. Безбідне й комфортне життя в Києві давало змогу зятю показувати себе лише з **найкращого** боку, але повномасштабне вторгнення і випробування в Канаді зірвали з нього всі маски й ми побачили який він насправді. А ті риси, які зять зберіг, як свою прямолінійність і озвучення перед будь – якою людиною всього, що думає, і невміння тримати язик за зубами лише шкодить в Канаді. Життя в Канаді вчить, особливо, іммігрантів говорити те, що потрібно в конкретній ситуації, а про те, що насправді думаєте та хочете

сказати, не може бути й мови, щоб не мати купи проблем.

Нині зять все більше **розчаровується** в Канаді й у людях довкола. Я думаю, як його вивести з цього стану. Завищені та **невиправдані очікування** щодо Канади та ідеалізовані уявлення про цю країну розсипалися в прах. І філософія у зятя цікава: як би його так зробити, щоб нічого не робити й усе мати. От, я в Канаду переїду і все у мене буде "по щучому велінню, по моему хотінню". Я з зятем, наче потрапив у російські народні казки. Чомусь зять думав, що приїхав до Канади і — **життя вдалося!** Все! Нічого більше робити не треба. В'їзд до Канади, то не кінець здійснення мрій, а лише їх **початок**. Як в Україні, нахрапом добитися успіху в Канаді не вийде, а нетерплячим українцям так хочеться всього і відразу. У Канаді все робиться по плану. Усі біжать у Канаду за грішми, але тут виявляється, щоб заробити потрібно бути не лінивим, мати спеціальність, багато працювати та ще й не завадить подружитися з Удачею. От, облом! Після кількох місяців перебування в Канаді зять вже ходив **сам не свій**, бо все більше розумів, що штангу з написом "Канада" йому не підняти, тільки зганьбитися. Шлях до успіху в Канаді довгий через особливості цієї країни і потребує терпіння, майже **неможливо добитися швидкого результату**, як це люблять показувати голлівудські фільми, і ніяка проблема не вирішується автоматично: потрібно чекати і докладати зусиль. Дехто радить розбити своє життя на п'ятирічки, як це робили в колишньому Радянському Союзі, й поступово наполегливо підійматися до вершин успіху. Як і мільйони іммігрантів, зять жив казками та міфами про Канаду, начебто, фантастичну країну, яка легко здійснить всі його мрії, не цікавився реальним станом справ у цій країні. Нафантазував собі, що коли країна розвинена, то все само собою має бути на вищому рівні, а отримав реальне життя у постійному стресі. Якщо впишетеся в Канаду, то так, але спочатку всім важко. Та я й сам дивувався, чому ні по телебаченню, ні в Інтернеті ніхто не розповідав про справжнє життя в розвинених країнах, лише робили передачі та ролики з рекламою для туристів. Понад три десятиліття перед повномасштабним вторгненням жодного навіть натяку на купу проблем у розвинених країнах! Журналістів ще можна зрозуміти: то підневільні люди, які заглядають у рот тому, хто їм платить, але чому мовчали прості звичайні заробітчани чи ті, кому пощастило жити в розвинених країнах? Щоб їм заздрили та хотіли опинитися на їхньому місці? Ну, ось опинилися. Мільйони людей, які були не готові до такої зустрічі. У перший час перебування в Канаді в такий стрес, як у зятя, потрапляють майже всі, але потім про цей стрес забувають, бо треба заробляти на життя, або стрес переростає у повне несприйняття Канади, як у зятя. І оце вже проблема! Зять третій рік постійно знаходиться в **стресовій** ситуації. Важко роками жити в негативі. Ми боїмося, що зять, ось – ось, **зламається та остаточно втратить віру в себе**. Зять прокидається й бореться з **небажанням іти на роботу** і зранку ходить, як наче його вестимуть на розстріл. Зять напружує, що в Канаді доводиться працювати **заради виживання** з туманними перспективами, а не, як у Києві, де ходив на роботу лише для того, щоб насолоджуватися життям та відчувати себе якоюсь особливою успішною людиною, столичною штучкою, з великим майбутнім, котрій усі заздять.

Канада не винна. Коли у всіх тут виходить, а у вас ні, то причина не в країні, а у вас. Зять перетворює перебування в Канаді на життєву трагедію, хоч багато українців не дуже розуміють чому таке з ним сталося, бо закотили рукава і працюють у робочі й вихідні дні, в робочі й післяробочі години або вже за кілька останніх років знайшли таку роботу, що їм вистачає зароблених грошей і вже так не напружуються. Іммігранти збудували країну, яку хотіли і яка поки що прекрасно функціонує. Канада — країна можливостей для працьовитих і підприємливих людей, які згодні грати за її правилами, а більшість українці саме і є такими. Коли на недільному богослужінні в українській церкві бачу лише успішних роботящих людей, то здається, що ми єдина сім'я, яка не зуміла вписатися в робочий ритм Канади й налагодити своє життя в цій країні трударів, та лише мучимося, тож чим раніше повернемося в Україну, тим краще для нас. Зять, крім хрестин сина за наполяганням сім'ї в українській церкві, більше ніколи **не заходив до соборів**: сидить в авто біля церкви або їде у своїх справах доки не закінчення богослужіння. В українській церкві я не бачу нещасливих облич, а на свята, взагалі, всі сяють. Українці полюбили Канаду буквально за все, рятують місцеву економіку, добросовісно трудяться, відкривають бізнеси, сплачують податки, українців хвалять і канадці, й уряд. Усі нещасні й незадоволені українці покинули Канаду? Хоч я нещодавно на дитячому майданчику зустрів молоде подружжя з донечкою, яке, щоб врятувати чоловіків від мобілізації в Україні приїхало до Канади. У чоловіка теж не дуже виходить з роботою: наразі він безробітний і сім'я живе на гроші з кредитної банківської картки. Молоді батьки в розпачі. Обое височезні й це ще більше підкреслює їхню худорлявість. Я хотів надати їм список "фудбанків" і пунктів, де можна отримати їжу, які є в Інтернеті, але подружжя переконували мене, що з їжею у них все в порядку і вони просто на дієтах, хоч я їм і не повірив. Мовляв, це все тимчасові труднощі й усе в них наладиться. Дай то Бог!

Як тільки у 2014 році почала розгортатися війна росії проти України, зять почав мріяти іммігрувати до Канади й жити в одній з найрозвиненіших, найбезпечніших та спокійних країн світу. До Канади хотів поїхати через свої величезні амбіції та гординю, бо думав, що Україна винна в тому, що не зумів повністю реалізувати себе та не став великим босом і мільйонером? Як і в багатьох українців, **уявлення** зятя про Північну Америку сформували голлівудські кінофільми, гарні картинки і рекламні ролики, які показують, що в багатій і чарівній країні Канаді легко здійснюються всі ваші бажання, гроші сиплються на голову і ви не встигаєте їх витратити або тут сади, де замість листя – грошові купюри – заходь і бери доларів скільки потрібно. Ні зять, ні ми не готові були до життя в Канаді. Хоча чимало українців були **підготовлені**, бо мали родичів, до яких прислухалися, чи самі в усьому розібралися, приїхали без рожевих окулярів, не сподівалися на легке життя в казковій країні, мали гроші, потрібні зв'язки чи конкретні плани щодо свого невеличкого бізнесу або ким вони тут працюватимуть і як житимуть, а ще були готові трудитися день і ніч, щоб утримувати свої сім'ї. І для підготовлених українців не було в Канаді вже ніяких особливих розчарувань чи несподіванок. Приїхав до Канади – **знімай корону з голови**. Не бери приклад з мого зятя, який уже 3-й рік ніяк

не може розпрощатися зі своїм вигаданим славним минулим. Може зятю варто зняти **корону** й заховати її в найдальшій шухляді й нікому не показувати. Чи корона приросла намертво? Рано чи пізно Канада зіб'є з вас корону разом з гонором, але може бути боляче. У перший рік війни підтримка українців в Канаді була величезною, підсиленою медіа, багато українців скористалося пропозиціями місцевих безплатно пожити в їх помешканнях, але потім настала втома від підтримки, як сказав один мій земляк, "мода минула", українці в очах канадців стали такими, як інші приїжджі. Так влаштований цей світ. Ловіть момент, який дає Доля! І чимало **українців цей момент піймали**: знайшли гарні місця роботи, дешеvu оренду. Українці не бояться переїздити в інші провінції, де більше можливостей влаштувати своє життя. Покинули все, не таке вже й погане, — і переїхали туди, де краще! Найкраще серед українців влаштувалися підприємці, які відкрили бізнеси в Канаді. Подружжя українців займається бізнесом, на двох зі своєю собачкою заробляють по **250 тисяч, з яких 100 інвестують** і ні в чому собі не відмовляють. Чим менші очікування – тим більше приємних несподіванок! Трудяги — українці, які до переїзду в Канаду по СUAЕТ **працювали на будівництві в Європі**, взагалі, не мали ніяких завищених уявлень та казкових мрій про Канаду, як мій зять. Період адаптації у трудяг, як і в азійських іммігрантів, які й не сподівалися, що тут буде так добре, відбувся миттєво без розчарувань і кажуть, що задоволені: тут ту саму роботу виконувати легше, бо не так підганяють, як європейці, та й платять більше; але, мовляв, було б ще краще аби вдалося потрапити на будівництво до США, бо там зарплати найвищі. Українці, які **нині приїждять до Канади, вже без рожевих** окулярів, серйозно налаштовані. **Роботяги** можуть і рік працювати без вихідних, які вважають поганими днями, бо за них їм не платять. Нечутливі товстошкірі матеріальні люди дуже швидко прилаштовуються до Канади. Чим менше у вас духовності і зв'язків з Україною, тим вам легше в Канаді. І як би вас не дурили чи відносилися до вас, вам це за великим рахунком, як кажуть мої земляки — роботяги, — "по цимбалах, фіолетово"!

Ми їхали в Канаду пересидіти війну, а от зять хотів залишитися тут **назавжди**. У перші місці зять так захопився з'ясуванням стосунків з роботодавцями, що й забув: сюди приїхав, щоб отримати паспорт Канади, а не підіймати повстання в канадських кампаніях та вчити місцевих бізнесменів, як вести справи. Люди, які приїхали після зятя до Канади **вже отримали посвідку** на постійне проживання й подали документи, щоб стати громадянами цієї країни, а дехто й паспорт отримав, бо розуміють, що без потрібних паперів в будь — якій країні ви ніщо. Українці гав не ловлять, зять швидше виняток з правила. Коли я в Канаді стою в чергах, де дають безплатно їжу чи одяг, то попереду часто бачу земляків. Доки зять зважував чи Канада гідна того, щоб він став її громадянином, **лавочка закрилася**. Одні кажуть, що через те, що в країні піднялася велика хвиля невдоволення через найбільшу кількість іммігрантів за останні роки, інші кажуть, що українцям не дають документи на постійне проживання, бо потрібно комусь відбудовувати Україну після війни й по секрету повідомляють, що, начебто, існує **домовленість між урядами** Канади й України про невидачу українцям папірців постійного резидента, так званих, піарів. Canada PR (Permanent Residency) надає

особам, які не є громадянами Канади, право жити, працювати та навчатися в Канаді на невизначений термін, маючи доступ до соціальних пільг та захисту згідно з канадським законодавством.

-Українці, що приїхали по CUAET, **забудьте про піар!**

Двері на замку і тепер зятю в Канаді нічого не світить, він не має майбутнього. Канадський **уряд пригальмував роздачу посвідок на постійне проживання українцям**, що приїхали по CUAET і за 3 роки було видано лише чи то 5, чи 15 тисяч таких дозволів. Так, що, навіть, аби зять тільки приїхав до Канади й відразу подав документи на отримання цієї посвідки, то немає ніякої гарантії, що він би її мав. Але спробувати треба було! За 3 роки зять нічого не добився та опустився ще нижче, ніж у день приїзду в Канаду, але мені розповідали про українців, які за 3 роки перебування в Канаді вже встигли заробити свої перші мільйони доларів. У перші дні нашого перебування в Канаді знайомі підприємливі та передбачливі українці радили нам найняти юриста і за кілька тисяч доларів негайно **подавати документи на отримання посвідчення на постійне проживання** в цій країні на випадок, коли виникнуть якісь проблеми з продовженням строків дії програми CUAET. Коли матимемо папірець з дозволом на постійне проживання, то зможемо знаходитися в Канаді скільки завгодно, офіційно працювати, користуватися державними й іншими сервісами, сісти на всі можливі соціальні виплати, а, головне, безплатно отримувати медичні послуги, але якщо дія CUAET припиниться, то на наступний день ми станемо нелегалами без ніяких прав у Канаді. Оскільки вже тоді розпочалися конфлікти зятя з роботодавцями й він нам весь час розповідав про те, як важко йому працювати, то ставало все більш зрозуміло, що, певне, у зятя нічого не вийде в Канаді й нам не варто витратити гроші на отримання потрібних документів.

Усі поради тим, хто хоче жити в Канаді, зводяться до того, що потрібно знати **англійську мову** і мати спеціальність, яка потрібна цій країні. Зять щотижня в Україні 8 років ходив на заняття з вивчення англійської мови й нині вільно нею розмовляє, що врятувало сім'ю від ще більших злиднів в Канаді та дало можливість працювати не лише на найважчих роботах. Це велика удача, що зять має здібності до вивчення іноземних мов. Багато іммігрантів з поганим знанням англійської, але на це тут ніхто не звертає уваги. Чимало людей, особливо, старшого віку, живуть десятиліттями в Канаді й майже не знають мови, бо не здатні її вивчити, або знання англійської дуже низького рівня і це вершина їхніх лінгвістичних талантів. Лише посміхаються у відповідь, перепрошують та не розуміють, що їм говорять. Незнання мови в Канаді дуже заважає знайти роботу. Добре ще, що не потрібно складати екзамени з англійської мови під час імміграції в деякі віддалені депресивні регіони Канади та після 65 років.

Ще за кілька років до повномасштабного вторгнення зять невдало намагався іммігрувати в Канаду через роботу — знайшов роботодавця в Канаді, який колись ремонтував у нього телефон, але не підготувався до співбесіди, розхвилювався й налякав співробітників Посольстві Канади в Україні, які запідозрили брехню й **відмовили йому в наданні візи**. У 2022 році, після початку повномасштабного

вторгнення росії в Україну, запрацювала тимчасова програма CUAET і потрапити в Канаду стало зовсім легко. Стіна майже нескінченних на роки розтягнутих перепон для імміграції обвалилася й гостинна Канада **розкрила широкі гостинні обійми** для свого великого шанувальника. Перед очима зятя відразу **закрутився калейдоскоп** з гір готівки, розкішних маєтків, дорожчих костюмів, шикарних лімузинів, гарних лакеїв і блискучих хмарочосів. Нині зять вже сповна насолодився здійсненням своєї мрії жити в Північній Америці. Рідні завжди були **проти** Канади, бо знали характер зятя і те, що він за все життя ні дня фізично не працював, тож розуміли, що у нього нічого не вийде. Шкільна подруга моєї дружини проживає в Торонто і працює прибиральницею де тільки може, і ще до повномасштабного вторгнення розповідала, як нелегко виживати в Канаді, особливо в останні роки, та як тяжко бути чорноробом, коли не маєш ніякої професії, яка високо оплачується в цій країні. Єдине, що розповіла хорошого про Канаду: по вулицях і біля будинків бігають білочки і єнотики. Проте рідні **поважали вибір** зятя і його багаторічну мрію потрапити на іншу планету під назвою Канада, якою зять був просто зачарований і марив нею. Багато людей, спостерігаючи, що зять робить одні й ті самі помилки, по своїй простоті та наївності хочуть дати йому поради, на які відповідає ненавистю, ображається на все життя і мстить як може. Коли хтось намагається дати йому пораду, то він це сприймає, як образу і думає, що порадник має сумнів щодо його розуму. Найбільше ненавидить рідну бабусю, яка любить допомагати людям і давала поради внуку. Перші кілька місяців зять сам перебував у Канаді і ми та його рідні у глибині душі до останнього дня перед відльотом за океан сподівалися, що відчує на собі, як там важко, та змінить своє рішення і ми поїдемо в якусь європейську країну, де нам щомісяця виплачуватимуть допомогу і пенсії, але зять ніколи не визнає своїх помилок і не скасовує власних рішень:

-Я сказав!

Замість того, щоб тверезо оцінити свої можливості в непростій країні, розібратися куди потрапив, щодня розповідав нам, як у Канаді легко та радісно й у нього не буде ніяких проблем, залишиться тут назавжди, невдовзі візьме кредит і **купить будинок**. Уміє гарно вливати у вуха. Коли ми з дружиною ще перебували в Польщі, а зять вже працював у Канаді, то він переконував нас, що в Канаді ми, як пенсіонери, отримуватимемо пенсії та нам дадуть безплатне соціальне житло, але, як виявилось пізніше, пенсії тут платять лише громадянам Канади, а на соціальне житло величезні черги і його дають тим, хто прожив не менше 10 років у країні. Я й досі не знаю чи зять нас спеціально обманював, щоб ми з більшою охотою летіли через океан, чи йому хтось наплів таких дурниць про наше світле майбутнє в Канаді. Як і багато канадців, за 3 тисячі доларів на рік зять найняв адвоката у Канаді. Про що зять з ним говорить? Яка йому користь від юриста, крім хвастощів перед тими, хто живе в Україні, що має такого дорогого адвоката? Чому не уточнив у адвоката хоч про наші пенсії та житло? Я тоді і подумати не міг, що нині зять говоритиме мені:

-Збирай валізи, я відвезу тебе в аеропорт.

А моїй дружині:

-Я так більше не можу. Нам потрібно роз'їхатися.

Тож три роки тому зять кинув усі сили на те, щоб продати своє рішення і **зламати** опір та щоб його було зверху. У розумінні зятя керівник – це той, хто через коліно ламає людей. Переїзд до Канади родини, яка вся була проти, став для зятя справою честі. Зять переміг і нині йому дуже важко, але його й досі неможливо переконати, що було б набагато легше всім, аби ми чекали закінчення війни в якійсь країні Європи. Хоч і говорять про якийсь соціалізм у Канаді, та Канада не соціальна країна на відміну від країн Європи, де українські біженці іноді отримують місячну допомогу та ще й безплатне соціальне житло. Племянниця моєї дружини поїхала в **Ірландію** і 2 роки отримувала по 1 тисячі доларів щомісячної допомоги та безплатно проживала в готелі, а потім і в ірландців та ще й ухитрялася непогано підробляти та відпочивати в цій країні. Нашим знайомим видали безплатне соціальне житло в Німеччині й теж виплачують щомісячну допомогу. Знайомі розповідали, що чимало румун, особливо, ті, хто проживає поблизу кордону з Буковиною, мають українські паспорти, тож в Німеччині теж отримують виплати як українські біженці. Коли не брати до уваги колишні соціалістичні країни, то **європейці вже давно не іммігрують до Канади**, бо вважають життя вдома не гіршим, а то й кращим.

Зять не любить коли йому щось радять, бо розцінює це як сумнів у його безмежних можливостях, але сам любить давати **поради** й вчити приятелів і знайомих, як їм краще влаштувати їхнє життя, та ніхто крім його сім'ї не виконує тих його порад і поки що від його життєвої мудрості можемо постраждати лише ми. Тепер я розумію, що всі його поради дуже схожі на безвідповідальність і легковажність та взяті з книг чи Інтернету. Це швидше поради дитини, яка немає ніякого життєвого досвіду, бо все життя прожила відірвана від реального життя за маминою спиною. Канадці, до речі, бояться щось радити. Може, за невдалу раду на них можуть і до суду подати? У перші місяці нашого перебування в Канаді зять ще залишався таким, як і в Києві і я та дружина ще вірили в здійснення його мрії. Зять пояснював своє наполягання на моєму і мої дружини виїзді з України та перельоті через океан своїми переживаннями за нас та бажанням зберегти нам життя. Я і моя дружина тоді через його благородство і самопожертву не змогли відмовити зятю в його проханні й навіть почали телефонувати родичам і знайомим та рекламувати їм безпечне життя в Канаді й пропонувати скористатися програмою CUAET, щоб жити разом з нами в одному будинку в Канаді. Пізніше я зрозумів, що зять просто хотів нагнати якомога більше людей та поселити всіх разом з нами в орендованому будинку, щоб розділити з ними оплату винаймання житла та купівлі продуктів. Зять буде **капітаном криголама** й майстерно кероване ним судно прорубає фарватер серед канадських крижин і за криголамом по фарватеру підуть судна наших родичів і знайомих. Я тоді ще гнав від себе думки, що криголам зятя роздавлять канадські крижини, тож я і моя дружина в кращих традиціях пропаганди скільки хорошого розповіли про Канаду, щодня надсилали рекламні відео про прекрасне життя в Північній Америці всім своїм родичам і знайомим, але чомусь найбільше почати працювати та лякали українку з двома малолітніми дітьми в Москві.

Нині я і сам до кінця не розумію, як у мене вийшло, але москвичка помчалася подавати документи на CUAET в організацію, де, ймовірно, працювали співробітники чи інформатори місцевої таємної поліції — **Федеральній Служби Безпеки росії**. Фактично я робив все те саме, що й робив зять, щоб заманити мене та мою дружину і мою доньку в Канаду. Для мене, як і для нього, теж стало справою честі хоч когось заманити в Канаду, щоб догодити зятю та показати, що й мені таке під силу. Звісно, москвичці Канада за 3 копійки не потрібна: свого чоловіка українка знайшла в часи, коли попередня влада України ще обнімалася з керманичами росії; жінці, начебто, допомогла книга магії, яка виконала всі її головні вимоги до майбутнього коханого, зокрема, щоб він був москвичем, бо киянка надивилася тодішнього українського телебачення і **все життя мріяла про Москву**. Перший раз українка спізналася з подачею документів, бо у неї зламалося авто, й вона розцінила це, як поганий знак та вже хотіла передумати, але я, щоб зробити приємно своєму зятю – благодійнику, почав ще більше настоювати на співбесіді москвички з подальшим переїздом в Канаду та втечі з росії від чоловіка заради порятунку її дітей і землячка здалася. Наступного дня після проходження москвичкою співбесіди про CUAET чоловіка цієї жінки, топ – менеджера великої державної всеросійської компанії, почали виганяти з керівної роботи. Топ побіг до своїх покровителів, але все було марно. Виявляється, в тебе дружина – українка, вибач, нічого не можемо зробити. Пізніше москвичка отримала дозвіл на тимчасовий виїзд в Канаду, але без дітей, громадян росії, тож так і не змогла скористатися гостинністю Північної Америки. Коли зять дізнався про крах кар'єри чоловіка москвички, то від радощів стрибав до небес, бо він знайомий з ним, заздрить його статкам та квартирам у **Москві** й давно вже за вищий соціальний статус дуже хотів дати йому в морду. Після цього мій ентузіазм дещо зменшився. Усі наші родичі в Україні й ті, хто чекає закінчення війни в Європі, нам відмовили, бо якось під час війни пристосувалися до нового життя. Хоча **троє наших родичів з прекрасним знанням англійської мови, багатих і розумних людей**, все ж таки прилітали "на розвідку" в Канаду і тиждень гостювали в нас: вислуховували розповіді зятя про чарівне життя в Країні мрій, їздили по державних установах, телефонували, говорили з місцевими й усе аналізували та випитували, а потім остаточно зрозуміли, що не потягнуть Канаду і їм буде набагато краще в Україні та Західній Європі. До речі, наші гості отримали по 3 тисячі доларів одноразової допомоги від Канади по програмі CUAET та віддали гроші зятю, бо не зважаючи на його казки про легке і безтурботне життя в Канаді, зрозуміли, що йому та й нам тут не солодко.

Канада не всім під силу, тут треба ризикувати. Якщо ви чогось варті, у Канаді це треба довести. Потрібно перейти через те, що не подобається. У Канаді ні іммігранти, та й майже всі канадці нічого не отримують просто так. Така країна! **Я представляю команду тих українців, в яких нічого не склалося** в Канаді. Хтось теж має представляти тих, хто у кого нічого не вийшло, чи хто відмовився від Канади. Гіркий досвід ще цікавіший за успіх! Не лише моєму зятю Канада виявилася не по зубах. Багато українців не готувалися до імміграції та ніколи її й не планували, а лише скористалися

можливістю пересидіти війну в Канаді, тому **не розуміють куди потрапили**. Аби не було війни, то мало хто з нинішніх українців приїхав би до Канади. У Канаду українці по CUAET прибігли не за грошима, а втекли від війни. У Канаді не вийде, як в Україні, купити диплом, заплатити лікарю, звернутися до когось із корупціонерів, щоб розв'язувати свої проблеми. Дехто з українців не знайшов ніяких особливих переваг Канади, крім **відсутності війни**. Майже **150 тисяч** українців, які приїхали до Канади по програмі CUAET, повернулися до Європи чи поїхали в інші країни світу, бо зрозуміли, що у них не вистачить вміння чи сил, щоб мати за океаном життя такого рівня, як у Європі. Багатьом вистачило тижня чи двох, щоб зрозуміти, що їм у Канаді нічого робити, отримали одноразову допомогу згідно з програмою CUAET і **гайда**. Налякані війною, неправильно сформулювали своє бажання: дуже просили в Небес допомогти лише потрапили в Канаду, не молили Долю, щоб допомогла налагодити потрібні зв'язки й отримати гідну роботу. Я розмовляв з тими, хто передумав залишатися в Канаді: дехто з них навіть називав програму CUAET **пасткою** без ніякого майбутнього. Я так не думаю, та й такі справи краще оцінювати за результатами: ось повернемося в Україну, зателефонуємо один одному і зрозуміємо де було краще, легше, вигідніше, цікавіше. Коли більшість іммігрантів тікали в Канаду від бідності, то останні 3 роки українці тікали в Канаду від війни. Чимало українців, як і мій зять, вдома **жили краще**, ніж у вимушеній тимчасовій імміграції, тому іноді й **бурчать**. Приїзд українців до Канади по програмі CUAET збігся з **найтяжчими економічними часами** в цій країні. Коли українці хочуть просто дочекатися закінчення війни за кордоном, то краще це зробити в Європі, в тих країнах де є хоч якісь виплати, можна отримувати пенсії та й додому змотатися, хоча вже поїздки додому в деяких європейських країнах стають проблематичними. У Канаді не все залежить від вас: проблем вистачає й невідомо яка вдарить по вас, а яка зробить вас успішним. Аби ці майже 150 тисяч українців лишилися в Північній Америці, то їхні пригоди в Канаді були, можливо, ще цікавішими, ніж у зятя. І це добре, що самі дійшли висновку чи їм хтось сказав:

-Люди, Канада - просто країна не для вас!

Українець приїхав у Канаду один; орендував авто та почав іноді майже цілодобово працювати у таксі **Uber**; але, як не крутився, усі гроші йшли на оплату оренди житла, авто, страховки., їжі; плюнув і повернувся в Європу. Я ще, коли тільки приїхав до Канади, то якось почав помічати, як тільки в українців очі згаслі, то невдовзі попруть назад у Європу! І я їх розумію. Я був чемпіоном школи по шашках, але найкращий друг привів до мене учня з початкових класів і той легко в мене виграв кілька разів підряд, а коли хлопчина виріс, то став нардепом і мільйонером. І досі ту поразку я вважаю найбільшою невдачею у своєму житті, як найбільшою вдачею - зустріч з моєю дружиною, з якою я вже понад 40 років. Дай Боже, щоб програш в шашки був і надалі моєю найбільшою невдачею в житті.

Дехто з іммігрантів, особливо з країн колишнього Радянського Союзу, навіть, як помсту намагається створити **негативний імідж** Канаді як хитрій, депресивній і нудній країні, в якій ледве не кінець світу, але то, взагалі, смішно і несерйозно, бо Канада

входить у 7 **найрозвинутіших країн світу**, а коли Канада вам не підійшла, то це проблема не стільки Канади, а ваша. Хоча, з філософського погляду, всі ми та й **увесь світ, вся цивілізація, винні** у тій ситуації, в яку потрапив зять і мільйони українських біженців. Несерйозно і найлегше звинувачувати лише зятя в усьому, починаючи від війни й закінчуючи нашими сімейними претензіями, бо життя не таке просте й зрозуміле, як його намагаються видати людям. Мені чому згадується конфлікт між майбутнім президентом України Віктором Ющенком (пам'ятаєте, Цірукинічогонекрали) і майбутнім прем'єр - міністром Юлією Тимошенко (Мій дохід лише нещасні 30 тисяч гривень і я бідую!) ще у 90-х роках, за часів, коли нашу державу очолював батько української корупції Леонід **Кучма**. Я іноді захоплювався рідкими проявами мудрості Леоніда Даниловича, які мене вразили. Його запитали кого пан президент буде виганяти з роботи, Віктора Андрійовича чи Юлю Володимирівну.

-Обох, — відповів Кучма.

Журналісти почали просити Леоніда Даниловича не рубати так з плеча і розібратися хто більше винен, та Кучма відповів:

-Усі винні.

Поки грошей в Канаді вистачало, то спання цілими днями зятя нікого особливо не дратувало. Але коли тільки зятя не викликають на роботу і він день, два, три, чотири сидить вдома, спить та нічого не робить, то **атмосфера напружується**, бо ми, домашні, розуміємо, що доведеться їсти одні макарони та хліб і доводиться економити на всьому, а зять розповідає, що, ось - ось, почне заробляти багато грошей, а сам спить чи пропадає на тренуваннях або їздить за 100 кілометрів за водою з джерела та вигадує собі різні непотрібні заняття, бо не хоче шукати роботи коли не з вищою зарплатою, то хоч з повною зайнятістю та ще й хоче зображати з себе якогось "вельможного пана", то мене це напружує. Нині я щодня прокидаюся і дивлюся у вікно чи стоїть біля будинку авто зятя, чи ні. Коли зять не поїхав на роботу - то це ще один удар по бюджету сім'ї. Коли зятю ніхто не суперечить, у сім'ї є гроші й може спати та відпочивати й робити, що хоче, то зять - **прекрасний сім'янин**. З радістю повезе сім'ю на відпочинок за кілька сотень кілометрів, щоб влаштувати для нас незабутні вихідні й було про що розповідати знайомим. На початку нашого перебування в Канаді, коли ще не було такої напруги в сім'ї через недостатню кількість грошей, то вдома організовував для знайомих шикарні застілля з **шашликами**, хоч ніхто з них не відповів йому подібним запрошення до себе додому. Знайомі або просто жадібні, або змушені економити гроші й не можуть собі дозволити нескінченних пишних застіль. Зять майже повністю утримує мене з дружиною. Весь одяг, який ми носимо, нам купив зять; користуємося телефонами, які він нам подарував. Зять дуже щедрий і відкритий, віддасть вам останню копійку, бо весь час своїми вчинками хоче справити враження на людей довкола. Я і сім'я надзвичайно **вдячні** зятю за те, що зумів організувати нам комфортні умови проживання в Канаді, а ми, пенсіонери, ще й маємо щастя тішитися внуком, головною радістю на старості. У перший рік перебування в Канаді, коли зять ще добре заробляв і не поринув у конфлікти зі своїми роботодавцями та мною й ще не накручував себе і не

отруював собі життя ненавистю і заздрощами, то ми, певне, через стрес від війни й перебування в чужій країні забагато їли, купували у супермаркеті по три величезних візки продуктів, а канадці з невеличкими пакетами дивилися на нас, як на дикунів з голодного краю. Слова казкового персонажа Вінні – Пуха, що "хтось із нас надто багато їсть", то про наші перші місяці перебування у Канаді. Хоч у деяких українців є певні претензії до якості тутешніх продуктів. Після богослужіння в церкві я розбалакався з жартівником — співробітником компанії, яка виробляє ковбаси і сосиски. Попри надприбутки м'ясна компанія виробляє свою продукцію з не дуже якісної сировини та всього поганого та ще й намагається нагріти своїх співробітників, які працюють на мінімальних зарплатах:

-Навіть коли з голоду помиратимете, то не купуйте нашу продукцію, бо тоді вже точно можете дати дуба.

Доки зять не давав собі потонути в нескінченних з'ясуваннях відносин з усіма підряд, то організовував нам поїздки на величний один з найкрасивіших у світі Ніагарський водоспад, виїзди на чудову природу, на затишну набережну міста Берлінгтона, які ми згадуємо й досі, як найкращі моменти нашого перебування в Канаді. Тоді ми, дійсно, іноді навіть вважали наше тимчасове перебування у Канаді великою честю і щастям та дякували зятю, що облаштував нам таке комфортне життя.

Зять – високий, широкоплечий з накачаними м'язами і мужніми рисами обличчя, підсиленими густою шевелюрою і бородою з вусами та спортивною фігурою. А який у нього чудовий голос і літературна мова! Та так не говорять навіть деякі проповідники чи політики й це йому великий плюс. Та з викладачів кращого українського університету, де я навчався, мало хто так вміє говорити: експромтом, на майже будь — яку тему. Його російська літературна мова справляє враження на багатьох людей, які не вміють так пишномовно чи по — науковому говорити. Як вогонь красивий, але й такий же непередбачуваний. Вічний підліток чи дорослий, який впав у дитинство? Зять іноді дійсно схожий на вченого – такий же розсіяний та незібраний, годинами щось шукає по хаті, але в Канаді це, швидше, від нервування. Якось причепився до мене, що я, начебто, вкрав ключі від його авто, які пізніше знайшов у салоні свого "японця". Колись після отримання диплома зять хотів стати вченим і займатися альтернативною енергетикою та навіть їздив до якоїсь зірки науки в Азію та потім зрозумів, що нафтові й газові монополії, на яких тримаються не лише найбільші гроші світу, а й цілі держави, не дадуть повною мірою розвиватися ніякій альтернативній енергетиці та й будь — якому противнику швидко голову відірвуть. Зять — яскрава особистість серед сірої одноманітної людської маси. Не перестає дивувати, має вроджене почуття смаку і стильно одягається. В Україні знайомі нерідко просили зятя піти з ними на ринок чи до крамниці, щоб допоміг підібрати одяг. Міг бути прекрасним модельєром, дизайнером, архітектором. Любитель красиво пожити. Зять вміє під час знайомства справляти перше прекрасне враження і це гарне маскування його важкої вдачі спершу багатьох вводить в оману і викликає симпатію. Особливо оцінили його зовнішні дані агенти, які в Канаді набирають людей для знімання в масовках в телепередачах і кінофільмах. В

агентів загорілися очі та пересохло в горлі, коли побачили красеня. Та він стане популярним і вони добряче на ньому зароблять! Глядачі повірять, що перед ними дійсно симпатичний і розумний герой, крутий чоловік, воїн. Зять вів з агентами перемовини щодо роботи, але заробітки виявилися дуже низькими, багато мороки, частину заробленого потрібно постійно віддавати агентам. Зять поклоняється перед богемою, дуже пишається своїм знайомством з українцем, якого вигнали з канадського цирку Дю Солей за страх брати участь в нових атракціонах атлетів. Приятель зятя хоче бути альфонсом і жити на утриманні канадки, просить її народити дитину, щоб няньчити й не працювати, але та категорично проти, бо одна не потягне стількох. Коли у канадки почалися фінансові труднощі, то акробату довелося зніматися у масовці, а потім вона влаштувала його на роботу тренером у дитячий клуб. Якось я по обіді зустрів цього худючого бідолаху, розбалакалися і чоловік із сумом повідомив мені, що сьогодні з'їв лише яблуко. Одна з головних проблем зятя – його велике дитяче бажання, щоб усі довкола вважали його **крутим**. Це прямо трагедія для багатьох чоловіків. Насправді вони в душі діти чи, навіть, дівчатка, але надивилися кінобойовиків та зображають з себе казна – що. Через напускну крутість зять ніколи в житті не шукав собі роботу і нині, коли опускається все нижче по соціальних сходинах Канади нізащо **не ходитиме по підприємцях та не запитуватиме чи не візьмуть його на роботу**. Завжди повинен бути хтось, хто запропонує або знайде йому роботу, а він ще має подумати чи приймати пропозицію.

Зять говорив, що коли повністю провалиться в Канаді, то побіжить в іншу країну чи й на інший континент. Тоді **будемо чекати нових його пригод** та згадуватимемо нинішні. Тяга зятя до постійних змін перетворюється на якийсь калейдоскоп нових пригод. Зять уже готовий стрибати з країни в країну, та хоч і їхати на інший континент, от, хоч і в **Австралію**. Австралія – та сама Канада, тільки тепліша, а проблеми там ті ж самі. Шило на мило? А де у світі життя блаженне, щасливе та легке? Та в усіх розвинених країнах важко і проблеми однакові: високі ціни, безліч іммігрантів, нестабільна економіка, високі податки. У Канаді важко, як і в байдуже якій іншій країні світу, якщо ви поїдете туди без грошей. А за які гроші зять буде їхати на край світу? Звісно, аби зять мав гроші, то влаштував би марафон по країнах! Дехто й не знає куди їхати з Канади, бо всі країни трясє: коли так не просто в Північній Америці, то що на вас чекає в країнах третього світу? Якщо шукаєте **куди переїхати** з Канади, то краще вже підбирайте якусь іншу **планету**, а не країну, бо нині у світі скрізь важко?

У Канаді переїзд з одного будинку в інший такої специфічної сім'ї, як наша, та облаштування на новому місці обходиться в кілька тисяч. Нам уже важко згадати всі роботи зятя. Чоловік моєї доньки, наче метелик, перелітає з квітки на квітку. Зять часто втрачає роботу через свою впертість і безкомпромісність. Наживає ворогів там, де можна мати союзників на все життя. Переконати його майже неможливо. Як і вдома, відстоює свою неправоту у дрібницях. Довкола зятя на роботі киплять пристрасті, виникають конфліктні ситуації і його виганяють через токсичність і заради спокою в колективі. **Правдою і прямолінійністю** руйнує відносини з роботодавцями

вщент. На роботах та і вдома зятю доводиться обмежувати себе рамками, які не втримує і розриває конфліктами. Зятю потрібно постійно з кимось конфліктувати. Коли не наважується з роботодавцем, щоб не втратити роботу, то конфліктує зі мною. Знайшов час для конфліктів. У Канаді конфліктувати шкідливо. Нині я стараюся якомога менше з ним розмовляти, бо я не звик сліdkувати за своєю мовою і кажу те, що думаю, а він аналізує кожне почуте слово та жест на предмет того чи не несе це загрози для його авторитету, чи не може якось зруйнувати той казковий образ "справжнього мужика", який зять навколо себе вибудовує. Через сказану зятю фразу я можу мати зайвий головний біль та зашкодити родині. Більша частина енергії зятя йде не на облаштування життя в Канаді, а на **конфлікти**. Навіщо зятю **пиляти гілку, на якій сидиш**? Я не лише про себе з дружиною, а й про Канаду.

У зятя неминучий конфлікт з тим, хто рівний йому по силі чи сильніший. Кілька років тому, коли зять завів бороду, то родич, у якого він брав уроки англійської, жартома сказав, що йому "борода не по чину". У зятя майже відсутнє почуття гумору і після таких слів змінив учителя англійської, образився на нього на все життя, і нині часто обурюється його словами. Якось ще перед повномасштабним вторгненням моя багата родичка запросила мене і мою доньку та зятя разом відпочити на вихідні у дачному готелі на березі Київського моря. Чудове місце! Мільйонерка їздила в готель кілька років, її тут усі знають і добре до неї відносяться, бо ніколи нікому не створювала проблем, не мала ніяких претензій, а лише добре дякувала за гостинність та гарно відпочивала. Спритний таксист на мікроавтобусі, який нас усіх привіз у готель, скористався тим, що були відкриті ворота і заїхав прямо на територію готелю. Охоронець зробив таксисту зауваження і попросив виїхати з території на спеціальну автостоянку перед воротами, бо заїзд сторонніх автомобілів заборонено. І тут раптом зять як закричить на охоронця — пенсіонера:

-Ти тут більше не працюєш! Мені потрібне керівництво!

Спочатку охоронець дійсно подумав, що перед ним якийсь Великий чоловік з Києва і з переляку втратив мову, але, певне, розбирався в людях, швидко оговтався та почав настоювати на своєму. Потім ми всі по черзі підходили до охоронця і просили вибачення за поведінку зятя через його перевтому та проблеми на роботі. Я тоді вперше побачив зятя не таким, як навігадував собі про нього, але рідня заспокоїла мене і знайшла багато причин цьому нервовому зриву, а я все відразу викреслив з пам'яті, щоб не псувати собі створений мною образу мого улюбленого зятя. То був перший слабенький дзвіночок про те, що не такий уже зять і святий, а в Канаді той дзвіночок забив величезними дзвонами.

У Канаді зять теж став винуватцем скандалу з відпочинком на природі. Позаминулої весни господарі будинку, який орендували діти, їхали сім'єю на кілька місяців до батьків у В'єтнам та Болгарію і по доброті душевній і, щоб, можливо, трохи згладити те, що здають нам житло по завищеній ціні, дали зятю ключ від **дачі на березі озера**, щоб наша родина могла поїхати туди переночувати, відпочити й позасмагати. На перші ж вихідні зять з дочкою поїхали на дачу й залишилися дуже задоволеними, але

потім якось протягом усього літа ніхто на ту дачу не їздив, бо зять усе вигадував якісь причини, а осінню повернулися в Канаду сердиті господарі й попросив зять віддати ключ від дачі. Як з'ясувалося пізніше, щоб похизуватися перед приятелями, зять пропонував пожити на дачі по кілька тижнів усім охочим колегам, з якими тоді працював у компанії, і не всі відмовлялися. Зять стверджує, що ні з кого не брав гроші за тижневі проживання на чужій дачі і я йому вірю, бо в Києві зять був волонтером і любить займатися благодійністю, але в благородство зять нізащо не хочуть повірити господарі дачі, яким сусіди розповіли, що з дачі влаштували прохідний двір і її, начебто, здавали в оренду, що суперечило неофіційній домовленості між членами того дачного кооперативу. Гості ще й перекинули там все догори дном, зламали меблі, освітлення та побутову техніку. Після тих гульок і проживання невідомо кого на дачі господар зненавидів зять і коли той не додав йому 50 доларів за оренду, то зовсім оскаженим і півдня бігав до нас у будинок і вимагав, щоб з ним негайно повністю розрахувалися. Зять лежав на другому поверсі й не спускався до хазяїна, якого заспокоювала моя донька, бо з переляку від такої поведінки до цього спокійного і врівноваженого хазяїна розгубилася і довго не могла знайти готівки.

У Канаді спочатку **Удача** була на боці зять і постійно посилала зятю подарунки (пристойну роботу, житло, авто, можливість опанувати потрібну чужій країні спеціальність і стати фахівцем у своїй справі та заробляти достатньо грошей), але їх не оцінив, усе перевів на конфлікт, від усього відмовився та нищив те, що йому легко дісталось, а чимало людей витратили роки тяжкої праці, щоб отримати такі подарунки Долі. Таке враження, що зятю пороблено. Зять - один з небагатьох українських біженців, який придбав непогане японське **авто** за символічну платню 1 долар. Хоч, як на мене, канадцям вигідно подарувати своє стареньке авто, яке дорого утримувати, й позбавитися зайвого головного болю. Коли біля будинку, який винаймали, стояло 2 авто — власне зять і його службове, — то родина ледве відмовила зять не купувати за 7 тисяч ще й третє для того, щоб справляти більший ефект на друзів і знайомих. За автомобіль потрібно щомісячно платити кілька сотень доларів страховки. А бензин, паркування, обслуговування? Коли зять вигнали з компанії, де він мав службове авто, яке використовував для домашніх потреб, то це для сім'ї був ще один удар. Нині ми всі молимося, щоб це стареньке авто не зламалося, бо тоді навіть не знаємо, що будемо робити: ремонти дорогі, на роботу громадський транспорт не ходить, доведеться їздити на таксі, які теж недешеві. Коли ламається автівка, то зять ходить **автосмітниками** і за кілька доларів йому продають всі потрібні деталі.

Через величезні відстані без авто життя в Канаді неможливе. Не країна, а суцільні машини, кредити, посмішки.

На швидкісних трасах повно автівок, 50 кілометрів на роботу - норма, нерідко канадці по 2 - 2,5 години їдуть на роботу і стільки ж додому. Це в Європі можна на роботу їздити на велосипеді. Перше, що вражає на дорогах Канади навіть не їх якість і швидкість, а мода місцевих жителів на величезні потужні позашляховики - пікапи, яких дуже багато на дорогах і біля будинків. Рідко хто працює неподалік свого дому.

Для європейців це дико звучить, але в більшості населених пунктів Канади **громадський транспорт відсутній**, між переважною більшістю населених пунктів Канади немає ніякого автобусного і залізничного сполучення. В країні все збудовано і створено з розрахунком, що у населення мають бути власні авто. Дехто десятиліттями нікуди пішки не ходить – тільки на **автівці**! Коли додати весь час, який через необхідність долати великі відстані, канадці змушені проводити в **дорозі**, то в сукупності на це йде майже в кожного по кілька років життя. Хочете провести кілька років свого життя за кермом – бігом у Канаду! Щодня канадцям доводиться витратити по кілька годин, щоб добратися на роботу, на навчання, до торговельних центрів і т.д. Авто для канадців то як другий дім. На відміну від міст в Україні з великою кількістю багатоквартирних будинків більшість канадців живе в невеличких 1— і 2-поверхових будиночках і населені пункти стрімко розростаються вшир. Будівельні компанії не зацікавлені у спорудженні багатоквартирок, набагато більше грошей можна заробити на спорудженні **будиночків** та продавати кожен за мільйони, бо канадці через іпотеки охоче купують житло в кредит. Через скарги мешканців на шум торговельні квартали в Канаді намагаються будувати окремо від житлових і зазвичай до крамниць, особливо великих супермаркетів, потрібно їхати кілька кілометрів. Офісні центри та підприємства розміщені не в населених пунктах, як в Україні, а біля шосе чи десь у **полях**. Компанії не мають автобусів, щоб привозити людей на роботу, і без власного авто до них ніяк не дістатися, а таксі не такі вже й дешеві.

Аби продавець авто поговорив із зятем, то нізащо не продав так дешево свій автомобіль. Така вдала покупка стала можлива, бо переговори з продавцем вів не зять, який не вмів дурити клієнтів та ще й будь – яку розмову переводить на вихвалання самого себе. Канадця переконав віддати задаром своє попереднє авто знайомий зять, справжній професіональний торговець, ас — казкар, який і в Києві, а нині і в Торонто працює в автосалоні, забиває баки мільйонерам, які щасливі від того, що купують авто в такого майстра реклами. Знайомий уміє спілкуватися з покупцями новеньких авто, обережно випитує, що збираються робити зі своїми старими автомобілями і по можливості за безцінь їх скуповує. **Автодилер** розповів канадцю про нещасного бідного друга – українського біженця, який тільки що приїхав до Канади без грошей з вагітною дружиною і двома німецькими пенсіонерами, яких врятував від жахливих обстрілів в Україні, і всі ці люди знаходяться в повному розпачі, а без авто в Канаді їм буде важко триматися на плаву.

На відміну від канадців та й інших українських біженців чи іммігрантів, які забули про гординю й замовчують свої статки, а то й прибідняються та просять допомоги в держави, зять уже 3 роки розповідає про себе, як про велику та особливу людину зі славного багатого роду: навіть після кількоххвилинного спілкування з випадковими людьми (чи то супутником в електричці, чи з таксистом!) ті знають головний факт його біографії: він – онук **мільйонера**, заступника міністра, головного постачальника нафти в Україну, який "не носив у кишені менш як 10 тисяч радянських рублів" (тоді хліб коштував 16 копійок, котлета – 12 копійок, горілка – 3 рублі 62 копійки і т.д.), а його

мама – теж мільйонер у Києві, а сам він в Україні був великим бізнесменом і заробляв по 3 мільйони на продажі комп'ютерів. Заради більшого ефекту зять не уточнює, що це були 3 мільйони гривень і у співрозмовників — канадців складається враження, що мова йде про 3 мільйони доларів чистого прибутку за одну оборудку. Це були 3 мільйони гривень загального виторгу за продаж чужих комп'ютерів і майже всі гроші у нього забрали постачальники, бо зять охоче погодився отримувати лише 1 відсоток від суми продаж і насолоджувався тільки тим, що по 100 разів перераховував чужі гроші. Це була найграндіозніша оборудка в житті "крутого бізнесмена", про яку відомо всім, з ким спілкувався, але ті не знають сміятися їм чи дивуватися, бо, коли більше його визнають, то не вірять у почуті від нього історії, розуміють, що зять не знає азів економіки чи не хоче зрозуміти очевидного: у бізнесі важливий лише чистий прибуток. Можна заробити багато грошей, але всі гроші віддати за взятий в борг товар, за банківські кредити для бізнесу, на зарплати найманих працівників, на оплату оренди, на хабарі, а то ще й на сплату податків, коли це не кримінал чи тіньова економіка. Часто комерсант, коли розрахується за все, то лишається ще й винен та весь у боргах. Зять перетворив свій бізнес на суцільні хвастощі, якусь благодійність, фінансову допомогу тим, хто шукає роботу й здає офісні приміщення в оренду, тож усі зароблені гроші відразу витрачав на утримання **своєї комерції**. Я якось спробував йому це все пояснити, але зять розумів, що я натякаю на те, що у Києві він знаходився на утриманні своєї доньки та своєї мами, яка теж якось не витримала та запитала:

-А де ж ці мільйони?

Та зять так на неї глянув та заскрипів зубами, що мама перевела мову на іншу тему. Щоб справити ще більше враження на співрозмовників, зять обов'язково мимохідь згадає і про своє знайомство з бізнесменом, який після того, як украв **150 мільйонів** доларів, приходив в Києві у майстерню зятя ремонтувати свій мобільний телефон і зятя було запрошено на його похорон. Чим зять не новий барон Мюнхгаузен! Пізніше з'ясувалося, що зять просто чув про такого шахрая від знайомого брехуна — англійця.

Бідолашний **тужить** за Києвом, де був підприємцем, зображав з себе "великого бізнесмена" та для солідності винаймав три кімнати під офіси, але коштом грошей дружини їв, одягався, оплачував комунальні послуги й поїздки на відпочинок, а всі гроші, зароблені у своєму бізнесі з ремонту мобільних телефонів, витрачав на сплату податків, оренди та зарплати найманим співробітникам. Бізнес заради хвастощів і престижу! Одного разу в Канаді зять запросив додому гостей, кілька годин вихвалявся нескінченними перемогами в минулих битвах на кулаках та здобутками в бізнесі, а потім заморився від своєї слави й пішов на другий поверх **спати, залишивши гостей** на дружину. Всі не знали, що робити, але не наважувалися йому щось сказати, та зять відійшов від своєї величі, спустився до присутніх і продовжив. У Києві спав до обіду, приїздив в офіс і читав проповіді хитрим підлеглим, які розбиралися в ремонтах краще за нього, терпіли недалекого боса та усіляко йому підігравали, щоб **приховувати** від нього частину заробітків. Один з улюблених фокусів зятя, щоб зіпсувати домашнім

настрій - **не вітатися зранку** та не відповідати на ранкові привітання. Коли він застосовував такий фокус і в офісі в Києві, то я розумію, що відчували його підлеглі. Не розуміли в чому справа. Чи, бува, великий бос не здогадався про їх ліві заробітки на роботі? У зятя була велика плинність кадрів, бо співробітники при першій же нагоді намагалися накивати п'ятами. Зять настільки простий і довірливий і йому так хочеться, щоб усі люди довкола були ідеальними, що навіть не розумів, коли комерсанти та співробітники в Україні його дурили та використовували, а він був неймовірно щасливий від того, що є власником бізнесу. Та в Україні будь - хто може стати власником бізнесу; можна відкрити свій бізнес, навіть, в онлайн — режимі. Тут пишатися і хвастатися потрібно Україною, в якій так легко відкрити свою справу, а не тим, що ти для престижу та хвастощів відкрив бізнес і не знаєш що з ним робити або займаєшся підприємництвом собі на збиток.

Зять надзвичайно полюбляє **круті фрази та вчинки**, як у кінобойовиках. Якось у "фудбанку" нам надавали якихось екзотичних чи то фруктів, чи то овочів, а ми посоромилися розпитати, як їх готувати та їсти. Дружина по своїй простоті і наївності без ніяких задніх думок звернулася до зятя з проханням порадити, що з ними робити.

-Зараз покажу, — спокійно сказав зять, відкрив двері і швиргонув їх у сніг.

Це все дуже виглядало як епізод з кінофільму про крутих перців. Непідготовлений **експромт** - то як раз одна з тих рис зятя, завдяки якій його запам'ятовують і виділяють з людської маси. Коли самовпевнений зять, хай і безпідставно, запідозрить вас, що ви натякаєте на його некомпетентність, то вмить стає агресивним і жорстоким, схильним до крайнощів. Того вечора їли одну картоплю, але не наважилися піти розгрібати сніг та збирати розкидану їжу, щоб не бісити зятя. Його **спонтанні рішення, імпульсивність, відсутність планування** та розрахунку призводить до втрати грошей і чергової роботи. Не порахував переїзд і не підготувався до нього та в останній день купив у 3 рази дорожче меблі, матраци та багато чого в зовсім порожнє житло, хоча усе це можна було придбати заздалегідь, ще коли підписав контракт з власником будинку. Замість того, щоб вдаватися в роботу та чомусь навчитися і в чомусь розібратися кидається допомагати власнику бізнесу керувати, що завдає збитків хазяїну. Зять впевнений, що це ініціативність та, навіть, безстрашність, а насправді лише елементарна безвідповідальність та бездумність. Захотів - зробив! Навіщо думати? Дії зятя іноді мені нагадують поведінку п'яної компанії моїх знайомих земляків: щоп'ятниці після закінчення робочого тижня добряче квасили в барі, а потім ще й ходили поплавати в приміщення з басейном, від якого в одного з них був ключ. У них уже стало традицією заходити в роздягалку, не включати світло, швидко скидати весь одяг, голяка стрімко бігти в зал і з розгону стрибати у **басейн**. Так зробили й того разу, але в басейні не виявилось води.

Зять любить приймати **блискавичні фінансові рішення**, часто невдалі, й витратити останні гроші на своїй банківській картці. Часто бере з собою дружину й підбиває її на покупки, які обом не по кишені, але вона боїться суперечити чоловіку. В Канаді накупив уже купу різного непотребу, який тягаємо за собою з будинку в будинок.

Гроші в зятя не затримуються: тільки отримує зарплату відразу до крамниці чи сплачує рахунки. Тільки зять приїхав до Канади, то відразу за 2 тисячі доларів купив собі крутий ноутбук, щоб грати в "Танки". Щось подібне відбувалося і в Києві: якісь пройдисвіти зуміли задешево продати йому замість кухонної плитку тротуарну плитку з майже суцільними глибокими візерунками, які неможливо відмивати. Кілька років пів тонни плитки лежали біля дверей маминої квартири, бо домашні не наважувалися пояснити зятю, що коли покладуть плитку на кухні, то це буде катастрофа. **Планування** – то не його. Живе **сьогоднішнім днем**, не розуміє, що його нинішня поведінка впливає на те, що буде з ним завтра. Дитинство остаточно зникне у зятя, коли почне щось робити для свого майбутнього.

Зять мріяв приїхати саме до Канади найбільше для того, щоб хизуватися **перед знайомими**, які живуть у Європі, тим, що проживає у Північній Америці та заробляє багато грошей, щоб всі його знайомі від заздрощів згоріли. Роками у вихідні дні по кілька годин надсилає повідомлення та телефонує всім, з ким хоч трохи знайомий і розповідає яке прекрасне і легке життя в Канаді, а, головне, що він, начебто, досяг тут неймовірних висот і заробив багато грошей. А на вихідні дні то, взагалі, нескінченна презентація прекрасного життя в Канаді задарма. Зятю подобається, що його оточує величезна хмара з заздрощів земляків, які в Україні, навіть, під час війни росії проти України **живуть набагато краще** і простіше за нього, але цього не знають та недооцінюють те, що мають. Зять постійно вливає у вуха знайомим, що тут, начебто, легко заробляти великі гроші. Годинами, наче дитина чи жінка, щодня сидить **на телефоні й все вихваляється**, як йому чудово живеться в Канаді та про те, що вже заробив тут свій **перший мільйон**. Як і завжди, щоб справити більше враження на співбесідників, які нині перебувають в Україні, не уточнює, що має на увазі **мільйони гривень, а не доларів**. І, дійсно, за оренду житла, сплату комунальних послуг та оплату їжі за 3 роки зять заплатив суму, яку коли перевести у гривні, то вийде мільйон, а то й більше. Та й усі українці, які приїхали разом з нами в Канаду за цей час витратили не менше, а то й ще більше. Як би не економили сім'ї українців, які приїхали по СUAET, але коли вони платили за оренду житла, то вже за 3 роки витратили в Канаді суму в доларах еквівалентну **мільйону** гривень. А хто 3 роки в Канаді жив сам в орендованій кімнаті, то вже наближається за витратами хоч до половини цієї суми. Все, що **заробляє зять, летить навіть не в нуль, а, нерідко, в мінус**. Не має твердого ґрунту під ногами. На початку свого перебування в Канаді, коли в нашій сім'ї ще водилися якісь зайві гроші й ми не жили в нуль із грошима, заробленими зятем в Канаді, то це якось можна було витерпіти, але нині, коли сім'я живе в напрузі від нестачі грошей, кожен цент під контролем, то вигадки зятя про його перші зароблені мільйони в Канаді трохи дратують. Від щоденних телефонних хвастощів зятя мене рятує те, що я маю вушні затички та ще й надіваю на голову величезні будівельні навушники для захисту від шуму, тож не чую, що він говорить, нічого не коментую і не дратую свого названого сина. Зять нарешті зрозумів, що нам не дуже подобаються його перебільшення щодо нашого щасливого життя в Канаді, та й байки про цю звичайну розвинену країну, як

про рай на землі, які він телефоном розповідає всім своїм знайомим в Україні, тож тепер любить сам в авто агітувати за переїзд в Північну Америку та вихваляється своїм вдалим сьогоднішнім життям. **Годинами сидить в авто** й може говорити, що хоче, не побоюючись, що домашні іронічно чи з посмішкою можуть ставитися до його слів. Школа, що свої сили зять розтринькує на некваліфіковану фізичну роботу, аби працював у рекламній агенції, то йому там ціни не було! Чого тільки варта його **реклама Канади**. Аби люди планети слухали мого зятя, а не тупих і нудних блогерів, яким за розхвалювання Канади платять ті, хто на імміграції до цієї країни заробляють мільярди, то прикордонники могли мати великі проблеми: Канаду, як США, звідусіль би штурмували нелегали; на човнах, як колись кубинці, намагалися плисти океаном та вистрибували з пароплавів, які пропливають мимо канадських берегів і вплав добиралися до райської землі, де все задарма.

У Канаді, де, взагалі, **не заведено хвастатися**, будь – яка розмова зятя перетворюється на суцільний потік хвастощів і має підкреслювати його крутість і великі життєві досягнення, викликати заздрощі й повагу. На свій **день народження** зять запросив повен дім гостей й урочисто оголосив, що наступного року на таке саме свято запросить їх усіх в ще більший будинок, чого, звісно, не відбулося, але тоді дехто з присутніх від заздрощів лише зубами заскреготав. Ніхто з тих 20 людей так і не запросив зятя на свій день народження. Я у Києві працював двірником і мені доводилося часто спілкуватися з безхатьками – це були "найкрутіші мужики", яких я знав. Люди знаходилися на соціальному дні й заради підняття власного престижу такі історії про себе вигадували, що я не встигав дивуватися та захоплюватися їхньою фантазією. Я не чув, щоб хтось з українських біженців ще хизувався своїми статками. Деякі біженці розповідають канадцям такі історії про війну, що в місцевих волосся стає дибки. Мій знайомий спілкується з українцями, які вже третій рік безплатно живуть у підвалі канадців, де мають усі зручності для проживання – спальні, кухню, ванну, вбиральню. Чимало українців приїхали до Канади з великими грошима, хоч про це й бояться розповідати. Моя родичка вивезла з України золоті й срібні **злитки** та велику суму у валюті. Добре, що уряди України й Польщі заборонили митникам перевіряти речі біженців. Можливо, відсутності митного огляду в перші дні початку повномасштабного нападу раділи не лише біженці, а й контрабандисти та наркоторговці. Не знаю наскільки це відповідає дійсності, але по потягу, яким я виїздив тоді з Києва до Польщі, повзла чутка, що з кількох сотень студентів з Азії, які теж їхали в тому потязі, дехто перевозив наркотики, начебто, один з молодиків навіть розсипав наркотичний порошок у своєму купе. Люди часто чимось насмішать, навіть, коли їм загрожує смерть! Чомусь найбільше після прибуття нашого потягу на залізничний вокзал у Польщі мені запам'яталася пенсіонерка, яка **зв'язала кілька простирادل і тягла за собою** набагато старшу жінку. На диво, прив'язана старенька не перечіпалася й не падала, а, мені, здалося, що іноді навіть злегка підстрибувала. Я допоміг їй нести речі й дізнався, що це невістка, яка не захотіла залишати свою свекруху одну в Києві. Нині іноді думаю чи може ця невістка виганяти з дому свою свекруху, як мій зять

виганяє мене з дружиною?.. Моїх родичів – мільйонерів, пенсіонерку разом з її матір'ю і сином, безплатно поселили у привітних польських **лесбійок** і українки понад рік зображали з себе бідняків: не могли навіть купити якихось смаколиків у невеличкому польському селі, де кожна людина на виду. А мати пенсіонерки не могла ні на хвилину вийти з кімнати зі скарбами. Така поведінка почала викликати підозри у польських селян, які нутром відчують золото та гроші, і українські біженці змушені були швидко знайти спонсорів та переїхати у величезний холодний замок в **Англії**, де господарка швидко розібралася з ким має справу, незлюбила біженців і почала дозволяти українцям користуватися електроплитою для приготування їжі лише раз на тиждень, тримала низьку температуру в кімнатах, а потім, взагалі, почала виганяти мільйонерів. Добре, що уряд Великобританії надав їм безплатне соціальне житло. Інша моя родичка вивезла з України **рюкзак**, повен валюти, і змушена була спати з ним та майже пів року не залишала в номері готелю, не випускаючи з рук ні на секунду. Особливо рюкзак привертав увагу, коли хтось, зокрема і я, пропонував потримати чи допомогти піднести нелегку ношу. Родичка змогла трохи розслабитися лише коли поселилася в іншому, тепер вже п'ятизірковому готелі з великим сейфом та поклала частину валюти на банківський рахунок.

Багато знайомих зятя, з якими нині підтримує відносини, — це **колишні клієнти**, які ремонтували в нього телефони. Я не дуже розумію чому такий компанійський чоловік не спілкується з однокурсниками, з якими вчився у політехнічному інституті й однокласниками з шкільних років. Бо вони знають який він насправді й перед ними не дуже можна хвастатися? Але найбільше такі хвастощі зятя подобаються тим, у кого зять **винаймає** житло. За такі розмови господарі першого будинку дякували Небесам, що послали їм такого багатого Буратіно і підняли зятю орендну плату за будинок для його сім'ї більше, ніж на третину, а господарі другого будинку – на чверть. У Канаді заборонено за рік підіймати орендну плату більше, ніж на 5 відсотків, й аби зять не полінився зайнятися пошуком оренди за нормальними цінами й відмовився від набагато завищеного винаймання житла, запропонованого його добрими приятелями, то мав би значну економію грошей. У Києві відчувалася вроджена розвинута інтуїція зятя, а в Канаді зять втратив пильність, легко **ведеться на інтриги та обман канадців**, не відчуває підступності та бажання надурити. Усім українцям, які разом з нами приїздили до Канади, держава безплатно надавала проживання в готелі мінімум на 14 днів для того, щоб люди цей час витратили на пошук оренди й роботи. Багато українців місяцями жили безплатно: ніхто б виганяв на вулицю і мою вагітну доньку. Українцям допомагав Червоний хрест та благодійники, які зустрічали всіх українців в аеропорту і відправляли на безплатне проживання. Та всі ці пільги не для майбутнього канадського мільйонера і мій зять про таке й слухати не захотів. Яке безплатне проживання? Прекрасних друзів — канадців потрібно виручати! І потягнув свою сім'ю на хутір в будинок, який власники через свою жадібність і розміщення житла біля високовольтних веж не могли здати в оренду місяцями, а коли й знаходили охочих, то таких підозрілих, що сусіди боялися на них дивитися, а не те, що розмовляти з ними.

Коли розповіді зятя про його "шалені київські заробітки і багату рідню" почув власник підвалу, куди бригадир будівельників поселив його після приїзду до Канади, то це був один з найщасливіших днів у життя звичайного канадського патологічно жадібного мільйонера, який має у власності кілька житлових будинків середньою вартістю мільйон доларів у невеликому містечку біля канадського Нью – Йорку, міста Торонто, а у вільний час від няньчення дітей час їздить по вулицях і видивляється чи ніхто не викинув речей, які можна перепродати і заробити кілька доларів. Завжди усміхнений і привітний мільйонер забив усі свої гаражі знайденим на вулицях мотлохом і потихеньку продає непотріб або обставляє ним свої будинки. Власники житла часто зображають приязнь і хочуть надурити. Поки що з зятем це у них виходить. Договори винаймання житла укладають лише на рік, щоб потім підняти вартість оренди. Хитрий канадець зрозумів, що має справу з дуже наївним простаком, котрий вважає Канаду раєм, населеними ангелами. Для солідності, певне, спочатку канадець хотів назватися колишнім генералом чи депутатом, а потім вирішив відкрити таємницю, що він великий учений з ледве не секретної лабораторії, до того ж ще й професор. І вгадав. Слово "професор" справило магічне враження на зятя і його рідним знадобилося чимало часу, щоб хоч трохи розвіяти цей обман. У душі зять теж вважав, що легко міг стати великим вченим, якому просто не дали себе реалізувати. І от два великі вчені стали великими друзями. Їх міцна дружба почалася з того, що кмітливий канадець чи його дружина, яка теж ніде не працює й видає себе за ріелтора, запропонували виручити українця і здати йому свій найпроблемніший будинок, який всупереч здоровому глузду чи за хабар розміщений впритул до лінії високовольтних передач. Звісно, ні одна нормальна людина, коли бачила високовольтні вежі ледь не на підвір'ї будинку, не погоджувалася тут жити або жила недовго, доки не змогла знайти іншу оренду. Оскільки доля послала канадцям внука і сина мільйонерів, то гостинні люди по – дружбі виставили ціну за оренду не 1800 доларів, як здавали до цього, а 2800. За хвастощі потрібно платити! Радості зятя не було меж: власник будинку – професор! Справжній учений! Керівник лабораторії! Про це знали уже жителі не лише Канади, а й знайомі зятя в Україні, Великобританії, Німеччині, Польщі. Щасливий зять перевіз до будинку біля високовольтних проводів свою вагітну дружину і її батьків. Невдовзі у зятя народився син і дідусь з бабусею місяцями гуляли з малюком біля лінії високої напруги. Клас! Привіт професору! Власник будинку дуже схожий на колишнього Президента України Віктора Януковича, який теж видавав себе за професора, але навіть це слово писав з помилками.

Ніхто з попередніх мешканців будинку не платив за спожиту електроенергію, бо до будинку підходять підземні води й щоб підвал не затоплювало, постійно працює помпа, а ще потрібно щоб не припиняв роботу й осушувач повітря. Коли іноді на хуторі відключають електроенергію, то підвал відразу затоплює водою. Власник будинку підписував договір оренди з попередніми мешканцями, в якому вказано, що мешканці взагалі не платять за комунальні послуги. На radoщах, що Доля послала такого, як зять, власники будинку не дуже задумувались над тим, що написано в договорі, бо до

кінця не вірили у своє щастя і те, що український біженець підпише договір з оплатою на тисячу доларів дорожчою, ніж вона того варта. Та власники будинку були шоковані, коли зять, не читаючи, підписав договір сам і примусив підписати договір дружину та її батьків. Зять дуже любить дотепні фрази і коли взяв до рук договір, то заявив:

-Лише невпевнена у собі людина читає договори.

Зять розповів господарю будинку, що в Києві мав кілька майстерень і у вільний від основного бізнесу час виточував різні інструменти та деталі, які успішно продавав. Господарі подумали, що зять може після роботи чи на кожні вихідні припинити безперервно спати чи втікати на довгі тренування до спортзалу аби не няньчити сина, а може в їхньому гаражі обладнати собі майстерню і мати непоганий додатковий заробіток. Тож тільки вся наша родина захворіла на Ковід-19, хитрий власник будинку прибіг до зятя і йому, хворому, приніс новий договір, згідно з яким ціна оренди лишається такою самою, але ми вже не орендуємо третини подвір'я і гараж. Внук і син мільйонера залишився вірним традиції не читати договори, які підписує: підмахнув договір сам і примусив підписати договір все своє сімейство, яке тяжко хворіло, а до дитини в цей день навіть викликали швидку. Знай наших, канадець! Потрібно виручати професорів!

Потім зять через бурчання домашніх і насмішки сусідів, які дізналися про завищену оплату оренди, винайняв інший будинок. Коли в першому будинку були меблі, білизна, посуд та все, що необхідно для побуту, то в наступному орендованому житлі лише голі стіни й мінімум, який вимагає закон про оренду: кухонні меблі, пральна машинка, сушарка та холодильник. Ні карнизів, ні жалюзів, ні килимків – наче будівельники тільки здали будинок: доробляй усе сам. Зятю довелося купувати меблі та все необхідне для облаштування проживання. **Переїзд** нічого не дав, лише загнав сім'ю у нові витрати, а наступного дня зятя вигнали з чергової роботи, заради якої він і затіяв переселення. Власник будинку — друг роботодавця зятя. Щедрого і простакуватого зятя хитруни передають один одному, як естафету чи паличку – виручалочку. Роботодавець чекав доки зять переїде до наступного проблемного будинку з завищеною оплатою, щоб відразу звільнити українця з роботи. Зять зайняв найбільшу **кімнату** (мрії збуваються!), а дружину з дитиною поселив у майже вдвічі меншій та ще й з двома вікнами, звідки йде холод. Внук відразу отримав нежить, кашляє, а зять розповідає, що дитині потрібно загартовуватися. Зате в цьому будинку він живе сам у найкращій кімнаті, бо в попередньому будинку по черзі жив в усіх кімнатах, а коли щось навігадував та опинився в найменшій, то я вже не поступився йому іншими кімнатами, хоч зять і пробував кілька разів через скандали вигнати мою дружину з її кімнати. Тож зять так і жив майже обійнявшись з високовольтною опорою лінії електропередач, яка знаходилася за кілька метрів від вікон його кімнати! **Переїзд** для українців то ціла катастрофа. В українців маса непотрібних речей, якими або взагалі не користуються, або користуються зрідка. І таке ще з радянських часів, коли був суцільний дефіцит і багато речей неможливо було купити у крамницях, а лише за завищеними цінами у спекулянтів. Поруч із нами канадці зняли будинок: приїхали в

нове помешкання з меблями й винесли з авто лише 2 валізи речей. Багата людина піде до крамниці й купить все, що їй необхідно, а те, чим не користується, — викине. Ми, бідні українці, привезли в новий будинок три величезні мікроавтобуси з речами – близько сотні коробок і кульків та мішків. Викинути школа, а тягати за собою по нових і нових орендах дорого. Ледь порозпихували свої скарби, бо зняли будинок удвічі менший.

Крім розповідей, що всі в його родині надзвичайно багаті і дворянського роду, зять обов'язково розповість про свої вигадані **хуліганські** подвиги в Києві. Зять весь час розповідає яким був героєм у **школі** й таке враження, що знову хоче за парту. Як і колишній Радянський Союз, росія через масову культуру нав'язували українцям кримінальну романтику. У багатьох російських фільмах, які українці змушені інколи дивитися через майже знищене українське кіно, головний герой обов'язково кого та відлупцює. За російськими мірками, когось побити то дуже круто. В багатьох ресторанах України лунали російські тюремні пісні. Коли ваш знайомий сидів у тюрмі й має кримінальне тату — то дуже круто і багато чоловіків у душі теж хочуть когось відлупцювати. У Канаді ні від кого не почуєш, щоб хизувалися тим, що когось побили, обікрали чи обдурили, хоч деякі з них саме цим і займаються. Зазвичай, розповіді про свої кримінальні подвиги — то вигадки приїжджих з інших країн, які в незнайомій Канаді почувають себе повними нікчемами й спочатку знаходяться на найнижчій соціальній сходинці. Зять теж сподівається, що брехні про хуліганське минуле додадуть йому ваги, але місцеві бояться слухати розповіді про злочини. Коли зять починає говорити, що він у Києві усіх побив, то канадці розгублюються і не знають як на таке реагувати. Ще в перших класах канадських шкіл дітей вчать захищати свої права і **повідомляти** про правопорушення до поліції. Тож найперша реакція канадців – повідомити правоохоронцям про злочинця, який приїхав до їх країни, але потім канадці розуміють, що перед ним фантазер. Багатьох людей у Канаді судять за те, що ляпають зайве язиком. Канадці бояться зайве слово сказати, за яке можна отримати заяву до поліції, великий штраф, а то й тюремний строк. Усі розмови канадців дуже обережні, толерантні, абсолютно ні про що, в основному, про погоду. Виявляється, зять **бив** людей у всіх місцях, де бував – на вулиці, в метро, в школі, у багатоквартирному будинку, де живе. Та скрізь! Кіно якесь! Одним з найближчих друзів зятя став хитрий білий іммігрант з Південної Африканської Республіки. Чоловік втік до Канади, бо в його країні білим людям іноді доводиться несолодко через те, що їхні предки знущалися з чорношкірого населення та навіть вигадали апартеїд — виправдання для гноблення місцевих з іншим кольором шкіри. Іммігрант швидко зрозумів, що треба говорити, аби його полюбив зять і по – секрету розповів, що в себе на батьківщині він **взяв автомат і всіх чорношкірих перестріляв**. Зять в захваті від свого друга! Барон Мюнхгаузен зустрів такого ж Мюнхгаузена і стали друзями навік! У бригаду до будівельників зять потрапив через хвастощі, бо розповідав хазяїну про те, який він сильний:

-Я один побив усіх хлопців свого класу. До школи приїхали боксери і я теж їх усіх побив. А ще я підіймаю штангу вагою 240 кілограмів.

Ці брехні зять повторював сотні разів і кінець кінцем повірив у свої вигадки. Звісно, жодної людини він ніколи не бив, а всіх лупцював лише у своїх фантазіях, навіяних дурними кінофільмами з бійками для закомплексованих підлітків. Але жодна людина, кому розповідав про свої подвиги, навіть добродушні 100-кілограмові бугаї — будівельники, які за хабарі втекли з України під час війни, не могли похизуватися таким! Іноді мені здається, що зятю подобається **жити й говорити за законами дитинства**. Дорослий світ надто нудний!

Родичка зятя не робить таємниці з того, що кожного дня кілька годин сидить в Інтернеті й **виписує жарти**, анекдоти, цікаві історії, щоб було що розповідати під час знайомств з новими людьми та підтримування спілкування зі своїми приятельками. На відміну від зятя її розповіді завжди доречні й доповнюють сказане співрозмовником чи нею. Зустріч з жінкою — святом чекають всі, хто її знає, бо завжди підіймає настрій. Жінка працювала в Києві у великих міжнародних компаніях і від неї були в захваті керівники, бо, певне, іноді з великим бажанням ходили на свої нудні роботи, щоб послухати новий анекдот чи смішну історію від своєї симпатичної підлеглої. Після закінчення роботи в обох відомих міжнародних компаніях жінці виплатили купу грошей, за які вона зуміла придбати 2 квартири. Чому зять не хоче цього в неї повчитися? Навіщо всіх напружує своїми розповідями як когось довго – довго лупасив, а потім заробив усі гроші в Києві?

Деяких канадців та й українців, які стали канадцями, трішки напружує, що невдаха без грошей і професії вважає себе **рівним** їм. Зять пішов до церкви і священник відразу зрозумів його проблему та намагався пояснити, що тимчасовий вимушений іммігрант знаходиться на останньому **місці** в канадському суспільстві – немає грошей, житла, професії, канадського паспорта чи хоч постійних дозволів на проживання, роботу, навчання, лікування. Тож коли найближчим часом не збирається повертатися в Україну, де його можуть відправити на війну, то повинен змінити свою поведінку і балачки та в усьому копіювати життя канадців. Поки що зять ніяк не рівня канадцям, які мають професії та мільйони, багато трудилися, щоб зайняти своє гідне місце під сонцем. Але слова священника для зятя, то як об стінку горохом! З того часу зять просто припинив заходити до церкви. В Україні дружина зятя, моя донька, працювала помічником у керівника великої міжнародної компанії. Потім керівник очолював філіал цієї компанії на Філіппінах. Уся кар'єра керівника побудована на особистих зв'язках: уміє прекрасно ладити з потрібними людьми, вже має канадський паспорт, заощадження, працює менеджером у канадській **корпорації** з 72 тисячами співробітників. Земляк прекрасно відноситься до дружини зятя, у керівника можна багато чому повчитися, охоче може дати потрібну допомогу чи хоча б пораду. На першій зустрічі зять заявив, що ніяка допомога і поради йому не потрібні, сам знає, що робити і як. Зять, взагалі, при знайомстві всім каже, що "розбирається у всьому, все знає, все вміє і не потребує ніякої допомоги". Таке правило, певне, теж вичитав у якійсь дурній книжці, яка ще й всі питання пропонувала вирішувати простим **навіюванням**: "у мене все добре, я багатий, успішний" ... і далі по списку. Можливо, навіювання річ і

непогана, але потрібно ще й багато працювати та мати клепку в голові та хоч якусь спеціальність. Зять через заздрощі відразу зненавидів колишнього боса дружини за його успіх у Канаді. Керівник прекрасно розбирається в людях і швидко зрозумів, що перед звичайний нещасний чоловік з купою дитячих комплексів і кризою середнього віку, з поваги до своєї колишньої співробітниці кілька годин вислуховував розповіді та зображав захоплення і здивування який перед ним крутий чоловік, котрий "у Києві всіх побив та заробляв мільйони". Із ввічливості керівник не крутив пальцем біля скроні, але з жалістю дивився на мою доньку. Потім зять почав напружувати присутніх своїми планами як збирається допомагати Канаді вивести на чисту воду та брати податки з власника будинку, в якому живе, і керівник не витримав:

-У Канаді потрібно поводити себе тихіше води й нижче трави. У Канаді всі ваші заслуги й досягнення в Україні нікого не цікавлять. Крім знання **мови** й потрібної **спеціальності** багато важить ваша репутація та зв'язки. Лише тоді ви доб'єтесь чогось вагомого і швидко станете мільйонером.

Та такі поради не для мого зятя! Одна з його улюблених фраз зятя, як і в божевільного диктатора Володимира Леніна:

-Ми підемо своїм шляхом!

Колишній бос доньки іммігрував до Канади разом з донькою і дружиною. Бос має великий досвід як розв'язувати питання з потрібними людьми через особисті зв'язки, застілля, спільні проведення вихідних, але доки не отримав тепле містечко в великій компанії, то мусив працювати вантажником в Амазоні, хоч і каже, що був там завідувачем складу. Дуже схоже, що колишній начальник доньки купив собі місце в компанії. Як, певне, купив місце бригадира будівельників і кум зятя, гарний добрий і слабовольний, який казав мені, коли повернувся з відпустки на теплих морях:

-Та без мене на будівництві повний завал.

У зв'язку з нинішньою торговельною війною США з Канадою, як і багато будівельників Канади, кума не викликають на роботу і він знайшов інший підробіток, але, певне, на прохання своєї дружини, не говорить зятю, що працює, бо боїться, що мій зять позаздрить і наврочить, або попроситься на нинішню роботу кума і з усіма там пересвариться. У Києві родичі зятя працювали в солідних іноземних компаніях, але відмовлялися рекомендувати його на навіть на найпростіші хоч і з непоганими зарплатами роботи, наприклад, охоронцем чи вантажником, бо розуміли, що через його поведінку і їх можуть вигнати, як тих, хто за нього поручився. Моя дружина має далекого **родича** в Канаді й після приїзду до Північної Америки 2 роки його розшукувала, бо хотіла, щоб родич допоміг влаштувати зятя на пристойну роботу, але на першій зустрічі боялася показати зятю родичу, щоб зять не налякав канадця своїми дурними балачками про те, що він мільйонер і "відлупцював пів Києва". Моя дружина тільки полегшено зітхнула, коли почула від родича, що він принципово нікому не допомагає з родини, бо всі мають самі дертися до вершин.

Зятю, любий, тобі вже час дорослішати. Змінюй пластинку!

КРАЇНА СКРОМНИХ НЕЛЯКАНИХ ТРУДАРІВ

Канадці наче діти - Слово "Канада" в перекладі означає "село" — Про політику канадці ні слова - Країна "терпілів"? - Коли вас у Канаді гвалтують, то розслабтеся й отримуйте задоволення? Буде менше звинувачень у суді? - Допомагайте грабіжникам пакувати ваші цінні речі? — Канадці не заглядають у вікна - Роботу одного канадця виконує 10? - Трапляються і злі, лицемірні, жадібні - Для канадців свобода - це гроші - Щасливе життя пенсіонерів, які працюють - У канадців собаки замість дітей - Нікуди піти на вихідні в цій Канаді- Несплачені податки нікого не хвилюють - У Канаді дрібний бізнес не душать - Кримінальникам не до вбивств і зґвалтувань, бо в Канаді криза: **перемкнулися на крадіжки й шахрайство** — Прекрасно написана скарга творить чудеса — Канадці зауважень не роблять, відразу телефонують до поліції - Країна "стукачів" — Канадці не ангели - Не хитруй, то й не плакатимеш - Канадці можуть спробувати вас обдурити — У Канаді 500 тисяч нелегалів, але заздрити їм не варто - Щасливе життя канадських безхатків і наркоманів — Ми живемо біля наркокубла - Божевільних не торкайтеся та й здачі не давайте

Я спочатку не дуже розумів канадців і всі ті розповіді, що вислуховував від українців про них, але потім почав відноситися до місцевих, як і до зятя: про себе почав вважати їх дітьми - і для мене все відразу стало на свої місця. Канадці - добрі, довірливі й дисципліновані діти, які слухаються дорослих. Звісно, діти часом з квасом, як і всі люди на цій планеті. Приїжджі дивуються канадцям, які своєю чергою **вважають трохи дивними** щойно прибулих іммігрантів. Нерідко нові іммігранти психологічно травмовані попереднім життям у своїх країнах, рідко хто їде в імміграцію від хорошого життя. Війни, злидні, свавілля влади, розпач, негатив. Усі ваші скелети в шафі приїдуть до Канади разом з вами і їх тут стане ще більше. Те ж саме і з тарганами в голові, коли їх маєте. Та от взяти й вихідців з країн колишнього Радянського Союзу: часто, фінансово неграмотні, не хотіли вчити політекономію, не підготовлені до життя за океаном, нервові, з поганим сприйняттям світу та бажанням отримати тут все й одразу та ще й ледве не задарма, не докладаючи особливих зусиль. І от колишні "совки" бачать у Канаді **врівноважених і набагато психічно здоровіших** усміхнених доброзичливих людей. Ніхто не пхає свого носа у ваші справи, не роздає порад, вибачаються навіть, коли близько від вас проходять і порушують ваш особистий простір. Незнайомі люди вітаються з вами, перекидаються кількома словами. Може інколи все це й награно чи нещиро лише за звичкою, але збоку виглядає дуже круто, підіймає настрій та й великий плюс Канаді. Хоча дехто може сказати:

-Ага. Щось тут не так? Прикидаються!

А може декому важко бути серед психічно здорових людей?

Слово "Канада" в перекладі означає "**село**" й ім'я має певний вплив на країну. Канадці дуже прості люди, дуже консервативні, як можуть чинять спротив сучасним технологіям у торгівлі та банківській сфері: не дуже хочуть користуватися касами самообслуговування в супермаркетах, бо вони позбавляють людей робочих місць і ні з ким перекинуться навіть і словом; не хочуть користуватися й онлайн - банкінгом.

Взагалі, банківська система Канади відсталіша за українську й українці не можуть зрозуміти як у такій країні, як Канада, стільки мороки й незрозумілого з місцевими банками.

Зі свободою слова в Канаді певні проблеми, особливо на державній службі, де, взагалі, не говорять про політику й не сумніваються в діях уряду. Канада законами, штрафами, іноді дивними та не дуже зрозумілими правилами, дорожнечею, іпотеками, кредитними історіями поставила своїх жителів у такі **рамки**, щоб вони були такими, як їх хоче бачити держава. У Канаді майже ніхто не суперечить і не критикує владу, бо це не прийнято. Іпотеки роблять канадців не лише повністю залежними від роботодавців, а й від влади. Мені казали, якщо будете **критикувати уряд чи місцеву владу, то вилетите** з державної служби того ж дня. Я чув від різних мешканців Канади:

-Потрібно сидіти тихо і **не висовуватися**.

До 30 років таке я постійно вислуховував від людей, коли жив у Радянському Союзі. Канадці розповідають, як тільки на роботі хтось починає говорити про політику, як, до речі, і про релігію, зарплати, секс, негатив, — то роботодавці відразу шукають причину, щоб його звільнити. У Польщі поляки при мені критикували свою владу й поводили себе, як і українці. Мене якось дивує, що **канадці бояться говорити про політику**, на відміну від українців не критикують владу, не влаштовують дискусій, не висловлюють незадоволення. Певне, ще мають запаси грошей і впевнені, що скоро криза мине і все нормалізується. Канадці бояться погане слово сказати про владу, як і про роботодавця.

Люди не протестують, бо їх все влаштовує чи тому, що не вірять у результат? Люди роз'єднані, кожен сам за себе? Культ аполітичності населення Канади, як і армія чисельністю лише в кілька десятків тисяч (схоже, на рекламу своєї країни Канада витратила більше, ніж на армію!), може колись зіграти поганий жарт з цією країною. Усі великі хитруни, яких я знаю, в кінці перехитрили самі себе і багато втратили та змушені були робити те, що й усі люди.

На відміну від України в Канаді багато червоних ліній і прапорців, за які заходити не можна. Іммігранти, які приїхали з росії, називають Канаду "**країною терпілів**". У Канаді відсутній **протестний електорат**. Українці останньої хвилі імміграції в соціальних мережах, а то й публічно висловлювали претензії, несміливо намагалися пояснити місцевим жителям, що так не має бути з багатьма речами в Канаді, але це відразу переводили на невдячність гостей та втручання у чужі справи. Нас все влаштовує, ми так живемо, це наша країна, відповідали канадці. У Канаді нікому розібратися з не дуже зрозумілими соціальними експериментами уряду. Профспілка зрідка організовує страйки, але у них скромні досягнення і то лише показує народу, що не варто йти проти влади чи бізнесменів, на яких працюєш. Канадців привчили мовчати, бо все націлене тут на те, щоб зробити людей **нейтральними** й терплячими до всього. Ви не можете самі **скрутити** та затримати злочинців, наприклад, грабіжників, які на вас нападуть, бо вас судитимуть за самосуд. Навіть коли маєте **зброю**, то не можете захищати свій будинок від озброєних нападників, бо вас судитимуть разом з ними. Все, що можете робити, коли у ваш дім увірвалися злочинці, — вести з ними розмови й

викликати поліцію. Декларуйте всі свої багатства, платіть з них податки, **страхуйте** – і страхова відшкодує вам вартість вкрадених речей. Злочинці знають, що жертва не чинитиме опір, з радістю допоможе скласти свої цінні речі до валізи грабіжника? Може це й правильно, але не для колишніх радянських людей. З самозахистом у Канаді проблеми, часто судять тих, на кого напали. Щоб люди були ще терплячішими? Якщо вас б'ють чи гвалтують, то здачу теж краще не давати, бо потрапите **під суд**, а іммігрантів можуть депортувати з Канади. Коли грабують **банки**, то не може бути й мови про якесь кіношне геройство і спротив банківських працівників. Охоронці та співробітники не мають права торкатися злодіїв, які крадуть товари в крамницях, а можуть лише просити злочинця оплатити ці товари та викликати поліцію. Нахабні кримінальники набирають повні **сумки** товарів та виходять з магазинів лише під крики касирів та продавців, сідають в авто та тільки їх і бачили. Часто вкрадені товари застраховані, то крамниці й не зазнають ніяких збитків від тих крадіжок. Таке враження, що поблажливим відношенням до злочинності, та й до інших серйозних проблем, **канадців готують до ще більших негараздів у майбутньому!** Коли працівники торгівлі торкнуться покупця і це призведе до його падіння, то краще дирекції магазину виплатити відвідувачу 5-10 тисяч доларів компенсації, щоб не викликав поліції та не подавав до суду, бо тоді комерсантам доведеться брязнути гаманцем на значно більшу суму. Поліція радить не злити автовикрадачів, щоб тим не довелося заходити до вашого будинку. Натякають, що ключ від свого авто потрібно залишати в поштовій скриньці чи й, зовсім, не зачиняти машину? Якщо дитина прийде з **синяками** до школи і вчителька з'ясує, що це справа рук батьків, то обов'язково повідомить до поліції й татусеві, який бив свого малюка загрожуватиме 5 років позбавлення волі. Та тут **багато чого не можна** такого, на що в Україні ніхто не звертає уваги. Щоб підмести подвір'я, я хотів попросити дозволу в сусіда виламати **гілки** з дерева біля його будинку, щоб зробити мітлу, але переляканий канадець пояснив, що за шкоду природі я отримаю штраф, бо таке робити заборонено. Коли **шумлять** ваші сусіди та вам заважають, то не маєте права самим з ними з'ясовувати відносини, лише повідомити про це поліцію. Коли мій внук на дитячому майданчику хоче спуститися з гірки, то я тримаю руку наготові, щоб схопити його, якщо раптом не втримається і впаде з драбини, але українки з дітьми попередили мене, щоб я не здумав підтримати чи **доторкнутися** до когось із чужих дітей, які самостійно лізуть по драбині за моїм внуком, бо за це можна отримати заяву до суду батьків, тюремний строк чи депортацію з Канади. Та навіть **учитель** не може торкнутися школяра, бо це може бути розцінено, як сексуальні дії і його позбавлять права працювати з дітьми до кінця життя. Депортувати можуть і за те, що **вб'єш якусь тварину**, яка нападе на тебе чи твоїх близьких. Мені розповідали, що у північних провінціях є закон, що не можна зачиняти двері, щоб мати можливість швидко втекти, коли у ваш дім ввірветься **ведмідь**. Дикі тварин та птахи мають у Канаді не менше прав, а то й більше, ніж люди. Навіть коли людина знаходиться в смертельній небезпеці, але ще не втратила свідомість, то ти повинен спитати у неї **дозволу** чи можна їй допомогти, бо коли не отримаєш згоди, то теж прямий шлях до суду. Без ліцензій можуть **рибалити**

лише неповнолітні й пенсіонери. Щоб відпочити на природі, доведеться сплатити кілька десятків доларів та ставити **намет**, розводити багаття і відпочивати в спеціально відведених для цього місцях. І ще бозна скільки заборон, які нашим людям і в голову ніколи не придуть.

У селах по вулицях бродить дуже мало мешканців; вулиці порожні, бо люди так заморюються на роботі, що вже не мають сил чи бажання гуляти вулицями без діла. Для більшості тих, хто працює в Канаді життя просте: дім – робота – дім. Іноді проїжджаєш **порожні містечка**. Ні людей, ні дітей. Усі відлежуються вдома після роботи або цілодобове перебування в будинку увійшло у звичку. Хіба собаку хто вигуляє. Канадці пересуваються лише на авто, таке враження, що **зі спальні на кухню теж їздять на машині**. Канадці – **індивідуалісти**, зайняті своїми клопотами і їх особливо ніхто не потрібен. Їм і самим добре. Хоча в Канаді ви майже завжди побачите фізкультурників, що бігають вулицями, баскетбольні кошики біля житлових будинків та велосипедистів, які ганяють на велосипедах лише заради здоров'я. Оскільки люди в селах і на хуторах майже не ходять по вулицях, то не скрізь є тротуарні **доріжки** й доводиться йти по велосипедних чи просто по дорозі. На відміну від допитливих і цікавих українців, коли канадці йдуть по тротуару, то не вивчають кожен будинок, **не заглядають у вікна** і не дивляться на авто на дорозі. Канадці надто бережуть свій **особистий простір**, потрапити до нього дуже важко. Канадці хочуть, щоб поважали їх **особистий простір і приватну територію**: внук зупинився біля розкішного будинку, щоб погратися щебенем та камінцями й відразу автомат через мегафон почав пояснювати, що це приватна територія, вхід заборонений, нічого руками чіпати не можна і т.д. Хоч це і виняток з правил, але нам пощастило на нього натрапити. Проте на багатьох вікнах у будинках біля доріг немає жалюзів або їх ніколи й не закривають і ви можете повністю бачити все життя їх мешканців.

Якось зять роззявив рота і в'їхав у автомобіль, але був зачарований вихованим поліціантом, який визнав його винним в аварії. У Канаді реально працює страхування. Правила дорожнього руху кращі. Та й водії їздять краще, ніж у нас. Обое авто були застраховані, після аварії зять не заплатив ніяких штрафів, хоч і був винуватцем, а страхова компанія на час, доки ремонтувалося його службове авто, видало йому величезний новий позашляховик, який справив враження навіть на сусідів канадців. У сусідньому будинку живе пенсіонер, який все життя працював столяром і в нього вдома в сейфі та в тайниках мішки грошей з готівкою, зароблених без сплати податків, на кожному кутку будинку встановлено камери спостереження від грабіжників і злодіїв, а в будинку собака – охоронець. Сусід чув що багато українців, які приїхали по СUAET, вже встиг в Канаді заробити на такі шикарні дорогущі авто, тож й сам швиденько побіг в автосалон і купив собі таке саме. Канадець давно мріяв про це авто, але боявся його купувати, бо на вулиці, де живе, ні в кого не було подібного. На відміну від США чи України в Канаді **не заведено виділятися** з натовпу та хизуватися своїми статками. У Канаді люди намагаються поводитися так, як їхні сусіди, й це мені якось нагадало правила життя в колишньому Радянському Союзі, хоч це і не зрівнянні та зовсім

протилежні світи. На відміну від США в Канаді не так впадає в око різниці в доходах місцевих жителів – всі ходять в **однаковому одязі**. У Канаді **рідко хто одягається** зі смаком. Усі ходять в повсякденному однаковому одязі, який, часто, їм не йде. Простий одяг, нерідко старий, у багатьох, зношений, а в декого з дірками, якісь балахони або як раз та так, що підкреслює всі вади фігури. У чому ходять вдома чи бродять по подвір'ї, в тому їдуть і до крамниць. Та ніхто не соромиться так одягатися. Спочатку українці в Канаді за звичкою одягають свій найкращий одяг, їдуть до центра міста чи до інших людних місць, хочуть інших подивитися та й себе показати, **похизуватися**, але швидко розуміють, що довкола усім **байдуже**, як хто виглядає. Канадці їздять на одних і тих самих авто та й живуть у майже однакових будинках, які часто розміщені на відстані 10 метрів один від одного з невеличкими задніми двориками і газончиками попереду. Багаті будинку за 1 – 2 мільйони доларів стоять поруч з розвалюхами за 700 тисяч. Багато жінок без манікюрів і педикюрів, без зачісок і духів. Та в Україні й у Європі, люди за собою краще слідкують, особливо жінки. Канадці не сушать білизну на вулицях чи на балконах, бо це заборонено й за таке світить штраф. У кожного є **сушильні машини**, в які вкинув випране й через годину можеш одягати. Перед приїздом до Канади я наслухався блогерів. Розповідали, що в Канаді **не сміять**, тут повсюди ідеальна чистота. Та, як і скрізь, всяке трапляється, бо в Канаду з'їхалися люди з усього світу. Просто тут повсюди стоять сміттєві баки, а перед заїздами в зелені зони читай таблички про кілька тисяч штрафу за те, що будете смітити на природі. Не кожен буде ризикувати, бо навіть ваші добрі сусіди чи старі приятелі запросто можуть непомітно зняти на телефон як смітите і відправлять куди слід. Тут їх такого ще зі школи вчать. На відміну від України в Канаді впадає в око відсутність суєти, тут ніхто нікуди **не поспішає**. У декого життя перетворюється на **боротьбу за виживання**, але вони з часом втягуються та спокійно ставляться до такого існування чи стають схожими на біоробота, який усе робить згідно з одним і тим самим розкладом та вже не відчуває дискомфорту від свого способу життя в Канаді. Канадці спокійно та приємно живуть і дуже не напружуються.

У Канаді зайвого працездатного народу валом. Ту роботу, що в Україні **робить одна людина, тут, здається, може виконувати 20 людей**, які нікуди не поспішають. Зять винаймав будинок для нас біля **мотелю**, в якому працювала українка, з якою я познайомився під час прогулянок з внуком. Немолода жінка прибирала, мила кімнати, міняла та прала постільну білизну, прибирала подвір'я мотелю. Володіє мотелем індієць – інвалід, який пересувається в колясці і не може зайти в кожне приміщення, щоб перевірити якість прибирання. Раніше обов'язки менеджера виконувала його дружина, але вона поїхала до дітей у Великобританію, а оскільки власник готелю часто лежить у лікарнях, то він змушений був прийняти на роботу менеджером свого земляка. Хитрий менеджер щось наговорив хазяїну на українку і її звільнили. Менеджер переконав хазяїна взяти для виконання тієї роботи, яку колись робила українка, свою юну дружину і двох молодесеньких студенток. Троє дівчат приїхали в Канаду навчатися, але і дня не були в коледжі та туманно уявляють де той коледж знаходиться. Українка мала

дозвіл на роботу, але не захотіла офіційно оформляти своє працевлаштування в мотелі, бо так вона отримувала погодинну оплату 16 доларів, на 2 долара більше, ніж коли б її оформити офіційно і сплачували податки з її зарплати. Студентки не мали дозволу на роботу, зарплату отримували готівкою, але менеджер добився у хазяїна, щоб їхня оплата була 17 доларів. Замість колись однієї виснаженої та замученої великим об'ємом роботи українки нині по номерах мотелю пташиною зграйкою ходить 3, а то 5 молодесеньких студенток, щебечуть і радують гостей своїми веселощами та красою. Господар мотелю теж не натішиться своїми новими співробітницями й став частіше проводити у своєму трудовому колективі відзначення індійських свят. Часто канадці **працюють повільно й виконують мало роботи**. Ми жили в будинку поруч з невеличким парком, який мав лише 2 лавочки і 2 маленьких квітники, так, щоб його прибирати на двох величезних пікапах приїздило 10 молодих людей, можливо, навіть студентів, і працювали зранку до обіду. Робота не кипіла, як в Україні, а спокійно пливла саме стільки, скільки було виділено часу для її виконання. Ніхто не сидів, не говорив телефоном, як в Україні. Весь час всі були в повільному задумливому русі, іноді перекидалися кількома словами. Я б в молодості такий обсяг роботи за такий самий час міг зробити й сам. Мій внук, який разом зі мною спостерігав за прибиральниками – садівниками задумливо сказав:

-Дурака валяють.

Не треба так вже дуже ідеалізувати Канаду і **канадців**, як це роблять компанії, що перетворити Канаду на бренд, а з туризму й **імміграції до Канади та навчання в цій країні зробили величезний бізнес** по всій планеті та всіма мовами розповідають різні гарні казки про Північну Америку. Коли блогери чи ті, хто рекламує Канаду, розповідають про канадців як про **щирих та відкритих** людей, то це неправда. **Злих та лицемірних** людей стільки ж, скільки й в Україні. Так, канадці привітні, усміхнені, виховані. Від багатьох канадців я постійно чую "вибачте, вибачте". Канадці, ну, дуже обережні та ощадливі. В Україні жадібних людей вистачає, а в Канаді, щоб хоч трішки щедрих майже не зустрічав, а, щоб "душа відкрита всьому світу" так взагалі я не бачив! На що можете розраховувати, так це на те, що канадці вам віддадуть свої непотрібні речі. Канада – країна **мільйонерів**. Ми жили на хуторі з 25 будинків. Крім нас на хуторі більше ніхто не винаймав житло. Донька разом з сусідкою – домогосподаркою, великою шанувальницею чуток та пліток, проаналізували всіх мешканців довкола і виявилось, що кругом одні лише мільйонери. Домогосподарка відкрила нам кімнату з одягом, забрала кілька речей і каже:

-Беріть, що хочете. Все одно все віддам бідним.

Багато канадців носить одяг лише один сезон. А я пам'ятаю, як дехто з моїх односельців вихвалявся:

-Цей одяг ще мій прадід носив.

Хоча іноді на, так званих, "гаражних ярмарках" (весь непотріб канадці зберігають, як правило, у своїх гаражах) таке сміття хочуть продати, що за голову хапаєшся. Мені вже набридло вислуховувати скарги та насмішки українців над **жадібністю** канадців.

Грошей вам не дадуть та й не позичать – ідіть до банку! Економлять не всьому, навіть, і мільйонери. У Канаді фасують сміття по 3 видах, яке потім виставляють у баках біля будинків і сміттярі забирають його раз на тиждень. Кожен вид сміття потрібно пакувати в кульки й окремо складати до власних баків чи контейнерів. Я жив у канадських селах і не бачив, щоб хтось не фасував сміття. Односельці більше слідкують за поведінкою один одного та й хоч зрідка перекидаються кількома словами, а то й стоять та говорять ні про що. А от у великих містах багато людей не фасують сміття і ніхто особливо не звертає на це уваги: я запитав чому не фасують – **економлять на придбанні дуже дешевих кульків**. Канадці **нізащо не покажуть, що у них є гроші**, поводять себе, наче живуть від зарплати до зарплати. То як же тоді у вас опинилися такі дорогущі авто й будинки? Та, то все в кредит, з ними скільки мороки та витрат, ні копійки не лишається.

Зате, канадці люблять волонтерити. Країна волонтерів. Залишають чайові у кафе. Життя привчило багатьох трудитися, зробило кого патологічно жадібним, а когось занадто економним, хоч розуму це додало не всім: канадські бізнесмени хвастаються, що продають свої послуги і товари низької якості місцевому населенню по таких захмарних цінах, що комерсанти з інших країн тільки лікті кусають. Знайомий автодилер зята весь час розповідає які канадці довірливі та як легко їх умовити робити дорогі непотрібні їм покупки. Діти винаймають будинки за 2,5 – 3 тисячі доларів на місяць, але власники самі прибирали та готували житло до заселення, хоч могли за 50-100 доларів найняти когось.

Продукти в магазинах прекрасні, єдина моя претензія до **хліба** – багато буханок різних сортів можна здавити долонею і засунути до кишені, але тут на це ніхто не звертає увагу, а моя дружина весь час випікає хліб у духовці й він такий щільний, як і в Україні. Можна знайти гарну їжу, але в різних крамницях, доведеться поїздити, тому багато канадців не заморочуються і на вихідні скуповують продукти в одному і тому самому супермаркеті. Деякі українці мають кафе й у них немає проблем з достатньою кількістю відвідувачів. Я запитував у багатьох земляків чи їли вони в Канаді смачну їжу. Лише, коли готували собі самі! Хоч у Торонто безліч кафе з національними кухнями, мабуть, всіх країн світу. І повсюди національні страви готують саме люди тієї національності, чия й кухня.

Канадці особливо не спілкуються між собою. У Канаді головне робота, а, ще точніше, **гроші**. Часто люди не можуть більше ні про що думати. В Україні **свободу** багато людей розуміє як можливість безкарно говорити, обурюватися та критикувати владу, а в Канаді люди, коли говорять про свободу, то мають на увазі гроші, краще готівкові, які у них важко буде відібрати державі й з допомогою яких вони можуть робити те, що хочуть. Майже всі канадці, з ким я спілкувався, дуже милі й приємні, але мені траплялися і недалекі, малоосвічені, нерозвинені, надзвичайно у думках і розмовах зациклені на грошах, роботі, оплаті рахунків і **кредитів**. У Канаді, як і в США, люди легко потрапляють у кредитні пастки, з яких, коли й вдається вибратися через багато років, то без долара в кишені. Я з дружиною ніколи не брали кредити й завжди

відмовлялися від таких пропозицій банківських співробітників.

У канадської соціальної служби можна випросити кілька десятків чи сотень доларів, але такі гроші, аж, ніяк не вирішать ваших проблем в одній з найдорожчих країн світу. Багатьом людям і підприємцям держава повертає сплачені ними податки, а коли у сім'ї невеликий дохід, то податки не беруть та надають різні **пільги**, як, наприклад, безплатний проїзд на автобусі. У Канаді все **заточено на заробляння** грошей і **влаштовано так, щоб люди працювали**, а не били байдики. У Канаді дружини більшості мільйонерів працюють. У Канаді багато **сімейного бізнесу**: в невеличких компаніях працює лише кілька членів однієї сім'ї, а то й залучені всі, часто, з покоління в покоління.

Найщасливіших людей у Канаді, крім дітей, я ще зустрічав і серед пенсіонерів, які навчилися відкладати на старість і життя на пенсії – то, часом, їх найкращі роки. У кожного пенсіонера своя історія. Зять любить розповідати десь вичитаний жарт про те, що в Канаді хочеш ти чи не хочеш, а обов'язково станеш мільйонером через 10, 20, 30 років. Аби ж то так і було. Гідне життя на пенсії мають колишні державні службовці (вчителі, поліціанти, медики і т.д.), ріелтори, бізнесмени, успішні інвестори. Мені казали, що пенсія пожежника в Канаді 17 тисяч доларів, одна з найвищих. Та й ті, хто працював на заводах, на будівництві, теж мають непогані пенсії, але вже не мають здоров'я, бо вироблені й все більше подорожують по лікарнях, а не по світу. Багато стареньких не вилазять з лікарень. Не рідкість пенсіонери, які не зуміли заробити собі на житло на старість і, як іммігранти, знімають разом з іншими будинок чи, навіть, живуть в одній кімнаті з кимось, бо так дешевше. Дуже багато пенсіонерів змушені працювати. У лікарнях працює багато **пенсіонерів**. Та й не лише в лікарнях. У Канаді не прийнято особисто доглядати за старими батьками, їх відправляють у будинки пристарілих, де за ними здійснюється професійний догляд і старенькі всім задоволені. На відміну від іммігрантів канадські батьки й діти рідко проживають разом.

Канадський родич моєї дружини не має навіть власного будинку, живе лише для себе, намагається здійснити свою мрію — як турист побувати в 100 країнах світу. Через гонитву за грошима родич так і не одружився та почав переконувати, як правильно зробив і який щасливий, що не має **сім'ї, яка** заважає заробляти гроші й будувати кар'єру та їздити по всьому світу й витрачати гроші, як хоче, а діти – то, мовляв, взагалі, суцільні перепони для успіху й отримання задоволення від життя. До речі, так думають і деякі інші канадці. Багато канадців не хочуть одружуватися і **замість дітей заводять собак**. У Канаді собак більше, ніж дітей. **Собака** замість дитини, бо дешевше. Я бачив, як канадці возили собак у колясках. Канадці пояснюють, що собаку можна одну залишати вдома, собака потребує менших витрат і буде вам кращим другом до смерті. І таких самотніх людей у Канаді море! Бояться заводити сім'ю й одружуватися, бо дорого, ну, дуже дорого. Дітей народжують, в основному, емігранти. В Україні набагато легше знайти багатіїв, супутників життя, які вас **утримуватимуть**. У Канаді з цим важче, бо багато людей бояться відносин і витрат на них, хоча дівчина приятеля зятя приїхала з України по СUAЕТ, влаштувалася в кафе, зуміла познайомитися з

місцевими, кинула свого хлопця, який її утримував і з яким жила, та вже збирається виходити заміж за багатого канадця, але це швидше виняток. Для її колишнього то стало страшним ударом, бо він думав, що вона через безгрошів'я повністю залежить від його непоганих заробітків і часто її принижував та перегинав палицю.

Лицемірних злих людей, що прикидаються добрими та порядними, скрізь вистачає. Надивився я на них і в Канаді, і в Україні: усміхаються та говорять правильні слова, але знаходиться біля них некомфортно. У деякого з канадців награна привітність і усміхненість, лише прикидаються приязними, зображають радість і усмішки, грають якісь добропорядні ролі, навіть священники та вчителі й медичні працівники. Відчуваю, що їм від цього постійного акторства дуже важко на душі. І це все лицемірство заради грошей та репутації. Я підозрюю, що насправді серед них є й злі люди, а мені від їхнього суцільного театру стає якось ніяково. Часто, деякі, люди в Канаді **посміхаються на автоматі**, бо коли їм здається, що їх ніхто не бачить, то у них обличчя стають дуже злими. Коли ви хочете прикидатися веселим і привітним, то маєте це **робити 24/7**, навіть, уві сні. Та все це, звісно, хвороба всього людства, не лише Канади. Можливо, вони б стали не такими внутрішньо напруженими, аби заробляли грошей скільки хочуть, аби відпочивали частіше, а не раз на рік. В Україні, та й у багатьох країнах Європи на кожні вихідні люди намагаються якось зняти набутий за робочі дні стрес та вигадують якісь святкування, застілля, зустрічі з друзями. Я прожив 23 роки зі своїми батьками, інженером і вчителькою, у невеличкому селі Дейкалівка, а потім у містечку Зінків на Полтавщині. Жили небагато, але майже на кожні вихідні мої батьки брали мене на зустрічі з родичами та друзями, де випивали, спілкувалися, гарно проводили час, знімали напругу, виїздили на природу, подорожували. З деякими сім'ями батьки зустрічалися по 35 – 40 років. Це норма для багатьох європейців. А канадці у вихідні майже всі відлежуються після тяжкої роботи, сидять та сплять обійнявшись зі своїми стресами по домівках.

Я гуляю з онуком і відчуваю запах легких наркотиків від деяких будинків, але я бачив мешканців цих будинків, їх важко назвати щасливими та й стрес легкими наркотиками вони знімають не до кінця, якось ці наркомани постійно смикаються, нервові, навіть хода у них трохи інакша. Особливих розваг у Канаді немає Нікуди сходити, щоб на щось путнє потрапити, то треба далеко їхати, а то летіти. Та й дуже тусити нема де: хто має вільні гроші, то їх скирдує, тримає в тайниках чи сейфі, або інвестує. Найвигідніше інвестувати гроші в нерухомість, бо ціни ростуть найбільше. Канадцям особливо **нікуди піти на вихідні**. Ми винаймали будинок біля **болота** з качками та лебедями, яким дуже гордилися місцеві жителі: на вихідні на болоті – повно людей, які приїхали сюди здалеку. Радіють, як діти, фотографують природу та потай підгодовують птахів, з острахом оглядаючись довкола, бо побоюються штрафів. По болоті прокладено дороги, стоять лавочки та контейнери для сміття.

У Канаді забудьте про такі цікаві **подорожі**, як в Європі. Коли ви не природолюб, то **подорожувати** по Канаді вам буде не дуже цікаво: усі міста, вулиці якісь однакові, схожі, однотипні, то з дерев'яними, то з бетонними будинками. У порівнянні з Європою

бідний ландшафт, забудови примітивні, аж, жах! Дехто каже, що архітектура в Канаді відсутня. Хвалять лише Квебек і Торонто, де знімають голлівудські фільми, дія яких за сюжетом відбувається у США, бо ті самі американські хмарочоси, але знімання набагато дешевше. Канада не має ніякого відношення до архітектури, яка може привабити туристів, хіба що оглядова телевізійна вежа в Торонто? Туристична архітектура - це Європа. Місцеві **архітектори** не мають уявлення про красу будинків? Невже не можна хоч щось зробити з фасадом аби радувало око? Невиправдана дорожняча проживання в готелях і мотелях: до 200 доларів за добу у найдешевшій кімнаті з тарганами. Додайте недешеві витрати на бензин, їжу. Скромна 10-денна подорож по Канаді з ночівлею в авто закоханій парі українців обійшлася в 5 тисяч. Канадці жартують, що відпочинок на Карибах коштуватиме дешевше, ніж подорож по рідній країні. Хоча Канада знаходиться на краю світу і в інші країни від неї далеко, а авіаквитки дорогі. Переліт дорожчий, ніж відпочинок за кордоном. Заздалегідь та постійно спостерігайте за цінами на **авіаквитки** і може знайдете дешевші. Зять з Кракова до Торонто прилетів за 600, а ми за кожен білет заплатили по 3 тисячі доларів, бо вагітність доньки підтискала і купували білети в останній момент, так й дуже не хотіли їхати. Минулого літа троє наших знайомих українців прилітали з Європи до Канади за 150 євро. У Канаді багато хто тужить за дешевими авіаперельотами по Європі, коли можна було знайти квитки на літак за пару десятків євро. Європа різноманітна, вражає, **компактна**. Якщо є охота, Європу не так вже й складно всю об'їхати. Племінниця та племінник моєї дружини зі своїми сім'ями на авто побували майже в кожній країні Європи. Площа усіх європейських країн разом взятих без росії майже на третину менша, ніж площа Канади. На своєму авто подорожувати по Канаді не дуже дешево та й важко. Зять з колегою по роботі їздив на авто до Атлантичного океану, який знаходиться більше ніж за тисячу кілометрів, проїхав багато населених пунктів і показував нам світлини на своєму телефоні. Нічого особливого. Не Європа з її неповторною багатою старовинною архітектурою, безліччю пам'ятників та дуже різною природою! У Канаді немає де відпочивати людям, які мають гроші, але не дуже люблять природу. Можна поїхати на береги холодних океанів, до лісу чи на болото, але то лише з метою економії та для видимості. Відпочивати, а, часом, і відверто поспілкуватися багато канадців їздять в інші країни. Раніше найбільше їздили на відпочинок до США, але, коли Президент США Дональд Трамп почав лякати канадців обіцянкою зробити їхню країну 51-им штатом, то їздити в сусідню країну стало не модним і не престижним.

У Канаді доводиться розраховувати лише на власні сили, коли ви працюєте "на дядька", і коли на себе: починаєте бізнес і формуєте коло своїх партнерів та клієнтів. Можна звернутися за **допомогою** до держави чи канадців, але отримаєте мінімум підтримки, а то й ще менше, і надалі все одно доведеться самому розв'язувати свої проблеми. Канада піклується про тих, у кого низький дохід, але цього не вистачить на життя. Канада не для невдах, але тут знайдеться місце й для них, у країні нікому **не дадуть померти з голоду**. Величезна армія злидарів у Канаді, справжніх чи фальшивих,

вимагає подачок від держави. У Канаді є багато з того, що і в інших країнах: як і в Україні, багато людей у Канаді отримують допомогу від держави, бо **приховують свої доходи** й попадають до категорії малозабезпечених. Хоча вистачає й таких, хто попри свої високі доходи, знаходяться у вічному пошуку, щоб хоч щось отримати задарма. Знайома вчителька моєї доньки розповідала про батька одного з учнів приватної школи в Торонто. Татко звернувся до дирекції школи, щоб його дитині зменшили суму оплати за навчання, а, ще краще, взагалі скасували, бо, начебто, їх сім'я дуже бідуює. Як з'ясувалося пізніше, батько, який написав це прохання, володіє двома десятками житлових будинків в найдорожчому місті Канади, а за минулий рік лише офіційно задекларований його дохід склав кілька мільйонів доларів.

Половину робочого часу канадці працюють на **податки**. Отримуєте зарплату і бачите чек чи в повідомлення на телефон з пристойною сумою, але чистими на руки отримуєте лише половину. Та й канадський долар значно нижчий за американський, а коли його банки конвертують в іншу валюту, то вже схоже на грабунок. Хто не хоче платити податків, то йде в **тіньову економіку**, якої, видається, в Канаді не менша, ніж в Україні. Як і в Україні, у Канаді багато людей хочуть щось **хімічити та не платити податків**. У Канаді дуже люблять готівку: часто чую слово "кеш". Мені казали, що навіть перші внески для отримання іпотеки в банках потрібно внести готівкою, а це до 20 відсотків від її захмарної вартості. Українські банкіри тільки лікті можуть кусати! **Власник будівельної компанії** отримує від більших будівельних компаній замовлення на виконання дрібних та важких робіт, які не хочуть робити канадці, зокрема, розпилювати бетон важкими електричними пилками та працювати в протигазах по 8 годин, а потім тягати ці плити на візках. Власник також викручує готівку для партнерів з більших компаній та виконує будівельні роботи для партнерів лише на папері. Тож коли у боса зламався телефон, то він дав його полагодити зятю. У телефонах зять розбирається і швидко полагодив мобільний і заглянув у пам'ять телефона з чорною бухгалтерією боса, з якої впливало, що бос приховав кілька мільйонів доларів готівки від податкової. Спочатку зять, можливо, хотів шантажувати шахрая, який дурив усіх підряд, зокрема, і чоловіка моєї дочки, та ми пояснили, що за такі гроші бос — земляк може вбити всю нашу сім'ю. Ледь відмовили не повідомляти в податкову на свого колишнього начальника. Та зять уже загорівся ідеєю хоч на когось та донести в податкову. Коли грошей стало менше, то нарешті повірив мені, що господар житла ніде не працює, а живе з оренди своїх будинків, ніколи не був ученим і ніякий він не професор, а вартість оренди завищена більше ніж на третину від реальної вартості. Зять **закохується в перших зустрічних канадських пройдисвітів**, робить їх своїми непорушними авторитетами, ведеться на обман, а потім, коли шахраї не відповідають йому взаємною любов'ю, а лише в черговий раз дурять та використовують, то ображається і намагається помститися, щоб довести хитрунам, що він чогось вартий у цьому житті. Я так зрозумів, що в Канаді рідко хто з власників платить податки з грошей, які отримує за здачу в оренду житлових приміщень. Після того, як зять зрозумів, що власник будинку, який ми винаймали, дурить його по повній, то спочатку

чоловік моєї дочки виголошував перед ним промови про необхідність сплати податків, а потім написав на нього донос у податкову, і продовжував пояснювати хазяїну житла велику користь від сплати податків. Зять надіслав ще й другого великого листа в податкову, детально розписав усі свої платежі господарю будинку та копії банківських документів про переказ грошей на рахунок власника будинку. Певне, господар будинку, міг дати якісь гроші зятю і той би пішов у податкову і забрав документи, про що канадець і просив зятя, але господар заплатив юристу і той навчив як виплутатися з цієї халепи. Податкова відмовила зятю і написала, що ніяких претензій немає до власника будинку та послалася на лист юриста. Канадці пояснили, **що кілька тисяч** – це не гроші для податкової, яка контролює мільярди в країні, де дуже багато мільйонерів. До того ж нині у Канаді не вистачає оренди житла і коли пресувати тих, у кого можна винаймати будинки, то це злякає канадців і вони нікого не пустять жити до себе. Багато канадці здають в оренду свої помешкання лише тому, що з отриманих від цього грошей не платять податків. У Канаді держава особливо не чіпає бізнес. Тут не так, як в Україні за попередніх президентів, коли по ньому топталися всі, кому не лінки, ще й народ понакручували так, що населення лише раділо грабункам комерсантів: ви ще тільки відкрилися й не налагодили свою справу в Україні, як вже стоїть черга вас подоїти та видавити все, що можна. Зять уже мав і наступну жертву, про яку хотів повідомити податкову: помічник директора будівельної компанії здає в оренду свої будинки співробітникам, якими керує, й не платить державі ні копійки з отриманих від них грошей. Нині зять продовжує писати на професора, який не заплатив податки й принизив його в очах домашніх і так нахабно завищив ціну оренди.

І **злочинність** у Канаді теж є, просто її рівень нижчий, ніж в багатьох країнах світу. Хочете дізнатися про злочини в Канаді, то почитайте кримінальну хроніку чи зайдіть в Інтернеті на сайти поліції великих міст. Я чув від різних людей, що в останні роки красти й шахраювати в Канаді стали значно більше, а от про вбивства майже не чути: не до вбивств і зґвалтувань канадським кримінальникам, коли криза в країні. Я не знаю чи тут **шахраїв** і пройдисвітів більше, ніж в Україні, але, що не менше, то це точно. **Шахраїв** у Канаді вистачає. По моему, тільки хтось у Канаді купить новий номер мобільного телефону, до нього відразу телефонують **шахраї**. У Канаді крадіжка менше, ніж на **5 тисяч** доларів, не вважається крадіжкою, а просто помилкою людини й за це її можуть посварити пальцем. Канадці завжди спокійні, постійно посміхаються на вулицях навіть незнайомим людям, але не такі прямолінійні й відкриті, як чимало українців. Коли виникають проблеми з іншими людьми чи канадці бачать, що порушується порядок і закон, то навіть не спробують спочатку розібратися самим чи зробити **зауваження**, як це заведено в Україні, а відразу телефонують до поліції чи в інші державні служби, що деякими росіянами інколи сприймається як **доноси** й вони називають канадців "стукачами". Колеги зятя в різних компаніях, де він встиг попрацювати, часто **доносять** на нього — підходять до керівників, розповідають, що зять критикує босів і просять на його місце влаштувати своїх знайомих.

З цього приводу з голови не виходить, коли я в молодості працював у газеті і якимось

редактор попросив мене зганяти за документами в приймальню найбільшого районного боса, який був у відпустці і завтра мав вийти на роботу, тож мені потрібно було встигнути написати статтю за його підписом, щоб дати знак деяким хитрунам і ледарям: шановні товариші, скінчилися кілька тижнів вашої свободи під девізом "Кіт із хати – миші в танець". Секретарка люб'язно запросила мене до кабінету місцевого князька і передала необхідні папери. Я запитав, що це за величезна купа листів лежить на журнальному столику.

Жіночка мило посміхнулася:

-Сигнали від громадян.

Наш непростий район, питома вага якого на Полтавщині становить близько 5 відсотків території й 3 відсотків населення, — у минулому столітті кілька десятиліть тримав перші місця в області за кількістю анонімок, але такі сигнали майже повністю зникли, коли тодішній лідер країни Михайло Горбачов заборонив керівним органам розглядати повідомлення від громадян без підпису...

У Канаді дружині власника будинку корінь величезного дерева на їхньому подвір'ї, який виліз із землі, заважав паркувати авто. Чоловік вирішив спиляти корінь, який стирчав із землі, але це побачили сусіди й повідомили чиновників. Приїхала комісія, спиляли дерево, а тому, хто спиляв корінь, виставили рахунок на 40 тисяч доларів. Виявляється, ви не завжди можете розпоряджатися деревами, які ростуть на вашій території. Під час прогулянки у селі неподалік будинку, який ми винаймали, внук порозкидав багато своїх іграшок на тротуарі й жінка, яка йшла з величезною валізою і була схожа на чергову клієнтку мотелю неподалік, була змушена підняти валізу і стало зрозуміло, що валіза порожня. Жінка зайшла в провулок перед мотелем, а ми з внуком ще не стигли позбирати всі розкидані іграшки, як по дорозі біля нас у цей провулок одна за одною з інтервалом у кілька хвилин промчалося три поліційні автівки. Незнайома людина з великою валізою впала в око комусь із сусідів будинку, який збиралася обікрасти злодійка, і про це відразу повідомили поліції. На відміну від великих міст по селах роботи у поліціантів небагато і вони швидко приїзять за викликом. А у Торонто озброєні грабіжники в торговельному центрі грабували ювелірну крамницю і про це повідомили поліціантів, які їли морозиво на вулиці. Поліціанти не стали бігти до ювелірної крамниці, щоб затримувати злодіїв, які могли взяти заручників, зчинити стрілянину, випадково вбити покупців. Правоохоронці доїли морозиво, дочекалися коли грабіжники вийдуть з торговельного центру, сядуть в авто і лише тоді почали їх переслідувати.

Діти відправили з Торонто до Оттави посилку з речами через державну пошту Canada Post. Речі коштували мінімум кілька тисяч доларів, але заради економії сплати за **пересилку** вказали, що їх вартість лише 100 доларів. Може скластися невірне враження, що цим відразу скористалися й посилка невідомо куди зникла: чи десь загубилася, чи її вкрали. Зазвичай, рух посилок можна прослідкувати через Інтернет, але щодо цієї було вказано, що її лише прийняли в поштовому відділенні, а що з нею сталося далі невідомо. Спочатку діти написали скаргу до місцевих поштових

менеджерів з проханням знайти зниклу посилку. Ті спробували знайти сліди посилки по її руху в Інтернеті, але теж ніде нічого не знайшли, крім того, що посилка була прийнята у відділенні. Тоді дочка вирішила звернутися до знайомого юриста, який сказав, що такі питання можна швидко вирішити лише на найвищому рівні. Юрист написав скаргу найбільшому поштовому начальнику Канади:

-Правильно написана скарга творить дива.

Так і вийшло. У той же день доньці зателефонували з приймальні головного офісу Canada Post і повідомили номер, під яким зареєстрували скаргу, а наступного дня діти отримали повідомлення від отримувача, що посилка вже доставлена. Ми були шоковані, коли зникла посилка в такій найчеснішій країні світу, а потім були ще раз шоковані, коли так швидко ця посилка без ніякого відстежування в Інтернеті була доставлена. Сусіди – канадці, коли дізналися про цю історію, то теж були здивовані, бо не чули, щоб так миттєво вирішувалися питання пропажі посилок, казали, що, схоже керівництво дало фігурантам цієї історії строк на розв'язання проблеми, після чого наступить покарання: певне, звільнення всіх з роботи з вовчим білетом. Не знаю. Жарти – жартами, а ми всі дуже вдячні юристу, який по старій дружбі не взяв з дітей ні копійки й виявився справжнім професіоналом, який знає як працює канадська бюрократія та на які важелі і як саме потрібно натиснути. Не знаю, не перевіряв чи наша Укрпошта може так швидко реагувати на скарги, а, головне, розв'язувати проблеми. Без знайомств і юриста в Канаді особливо робити нічого. Відтоді Canada Post **для нашої родини** – найкраща пошта у світі.

Крім державної пошти в Канаді повно приватних компаній, які доставляють посилки. Канадці нам пояснили: коли ви нещасливий, то завжди отримаєте за втрачену посилку вказану вами вартість. Які претензії? Дійде **посилка** – то дійде, а ні – то ні. Як пощастить. Це Канада! Тут усе по закону. Не хитри! Застраховуй! Як і українці — москвичці, яка поїхала на співбесіду по CUAET, швидше всього, до ефесбешників, після чого її чоловік втратив тепленьке містечко, Доля посилала знак моїм дітям: приймальниця вимагала, щоб вони купили в неї скотч і обмотали ним посилку і діти хотіли піти в інше відділення, де раніше їм приймальниця обмотувала службовим скотчем і не вимагала такої покупки, але чомусь сходили додому і скористалися своїм скотчем. Пізніше знайомий пояснив, що такі відправлення краще робити у великих поштових відділеннях, де багато працівників і вони слідкують та підсиджують одне одного, тому там більше порядку, бо велика ймовірність швидкої втрати роботи, а, взагалі, краще користуватися послухами приватних компаній з доставлення, хоч це обійдеться дорожче. Згідно з статистикою, в середньому, у кожного четвертого канадця хоч раз та була вкрадена посилка, яку за прийнятими в Канаді правилами співробітники служб доставлення залишають біля вхідних дверей будинків і все, що можуть зробити, фотографують мобільними телефонами заради підтвердження виконаного замовлення. А в Торонто тих, кого обкрадали злодії посилок, залишених біля будинків, майже дві третіх. Коли вже мова зайшла про поштові посилки, то заради справедливості потрібно сказати, що посилку для нас з Києва до Канади, яку

відправляли "Новою поштою", просто наполовину розпатрали й витягли всі цінні дитячі речі. Так що поштові крадіжки – це проблема не лише Канади.

Зять чомусь **вдовбав собі в голову, що за океаном люди якісь інакші, ніж в Україні. Набагато чесніші й порядніші.** Невдахи в Канаді, взагалі, переконані, що всі довкола та й держава лише хочуть їх використати та хоч щось з них здерти. Коли в Україні багатьом людям ніяково чи ліньки когось дурити, то у мене іноді таке враження, що в Канаді мало хто не піддається спокусі вас обдурити. Коли тебе можна обдурити так, щоб ти не міг покарати ошуканця, то канадські хитруни обов'язково скористаються такою можливістю. Коли ви опинитеся в складній ситуації або побачать, що ви простак чи й зовсім дурень, то з вас постараються зідрати три шкури. І в цьому винні не лише канадців: тут все заточено на гроші, це країна для заробляння і витрачання грошей і, часом, людям більше нічим зайнятися. Тут завжди потрібно бути насторожі, як і скрізь на нашій планеті. Із зятя двічі взяли плату за залитий у бак його авто бензин і знадобився місяць, щоб повернути зайві 100 доларів, які переплатив. Донька отримувала готівку у співробітника канадського банку, який працює під камерою спостереження, і він тричі на її очах перерахував купюри, але сіла в авто і зрозуміла, що їй недодали, повернулася і відразу без жодного слова отримала різницю, яку хотіли присвоїти. Теж саме трапилося і на касі в супермаркеті. Коли я запитував українців чи намагалися їх обдурити в Канаді, то кожен пригадував якийсь випадок. Не зівай!

Українцям не потрібно фантазувати, що їм вдасться залишитися тут жити після закінчення дії програми CUAET. Це неможливо! Як тільки ситуація в Україні нормалізується і буде можливість повернутися додому, то українці повинні і зобов'язані виїхати з Канади. Та деякі українці наївно вірять, що їм вдасться "прослизнути між крапельками", як казав президент України Леонід Кравчук. Дехто з українців отримують заробітки готівкою, тож, навіть, говорять, що будуть тут жити як **нелегали**, бо готові працювати стільки буде потрібно, та впевнені, що зуміють утримувати себе і свою сім'ю, але все це дуже проблематично і майже нездійсненно та й не варто таких ризиків і страждань. Це ж скільки грошей потрібно заробляти нелегалу і скільки пригод можна отримати! Офіційно у Канаді 500 тисяч нелегалів. Канадські чиновники називають **нелегалів** "людьми без документів". Нелегал ще якось може вижити один, працюючи в тіньовій економіці та витрачаючи мізер на оплату оренди, бо живе разом з різними підозрілими особами, від яких можна чекати чого завгодно. А от з сім'єю нелегалом бути важче. На відміну від країн Європи Канада – не соціальна держава, тут за все, навіть за найменшу послугу, потрібно платити й в десятки разів дорожче, ніж в Україні, та й бюрократії й контролю за населенням вистачає; тут зроблено все, аби ускладнити життя нелегалам. Роботодавці пропонуватимуть виконувати найгіршу роботу за 10 доларів, не виплачуватимуть зарплату, збільшать робочий день, можна бути винайняти лише найгірше житло та ще й проситимуть аванс за кілька місяців наперед, не можна буде користуватися послугами банків і безплатної державної медицини. Нелегали не зможуть нікуди поскаржитися чи захистити свої права через поліцію, чи суди, які їх депортують чи посадять до в'язниці. Під час надання будь – якої

послуги в Канаді просять показати посвідчення особи, термін якого закінчиться після закінчення дії CUAET, а нове ніхто не випише. Швидко спливе і строк дії українського паспорта для виїзду за кордон, а як вам продовжити його дію, коли ви нелегал? Та це повна дурня ставати нелегалом!

Я боюсь, якщо зять залишиться один і продовжуватиме щодня конфліктувати з людьми та й далі накручуватиме так себе проти Канади та всіх довкола й не стане фахівцем хоч у якійсь справі, то опиниться на вулиці й поповнить численні лави канадських **безхатків**. Якщо в Канаді не дбати про елементарне (дах над головою, авто, їжу, страховки), то швидко опинитеся серед бездомних. У центрі великих міст багато наметів з безхатками. Новоприбулих українців спочатку дуже дивує така велика кількість бездомних у Канаді, де дуже багато пасток, які швидко допоможуть вам опинитися на вулиці. Я вислухав чимало історій про безхатків, які були одинаками, не мали сім'ї, отримували мінімальні зарплати, не змогли платити оренду за житло. Або посварилися з родиною чи захопилися вживанням наркотиків, або від нестерпної дорожнечі життя впали в депресію. Хтось понабирав банківських кредитів, через які втратив усе й опинився на вулиці. Та поживіть з кимось як подружжя у власному будинку, навіть офіційно не укладаючи шлюб, і ваша колишня кохана людина через 6 місяців згідно з канадським законодавством матиме право отримати у власність половину вашого житла. Деякі люди, взагалі, змушені жити у власних авто, бо все втратили чи збирають на щось гроші. Безхатки в Канаді дещо інакші, ніж в Україні, навіть зовні. У нас всі бездомні якісь однакові, наче алкоголіки, а тут різні. Найперше, що помічаєш: тут безхатки не смердять, більшість у випраному одязі, у кожного смартфон, Інтернет. Агресивних кудись дівають, певне, в лікарні. На відміну від України, де безхатки креативні й люди часто дають їм гроші за їхні оригінальні вигадки та жалібні історії, на які не зреагує лише кам'яне серце, — у Канаді **бездомні такі ж ліниві та прості й невибагливі в побуті, як і деякі канадці**: безхатки не просять, не привертають увагу, не подають свою життєву ситуацію, як всесвітню трагедію, на яку маєте зреагувати, а просто підходять до вас і протягують руку зі стаканчиком для милостині чи сидять і чекають доки їм кинуть хоч кілька центів. Усі безхатки знають притулки, де можна помитися, поїсти й переночувати. Поліція не дуже затримує безхатків і наркоманів, бо у них немає не лише документів, а, головне, відсутні гроші на штрафи, тож правоохоронці, в основному, націлені на роботу з законослухняними громадянами, у яких є кошти і яким, коли ті на чомусь попадуться, влада демонструє всю силу справедливих законів. На кордонах Канади я повісив би табличку з написом "**Слабакам** вхід не рекомендується", хоч у Канаді й люблять турбуватися про слабаків. Мені казали, що бездомні й наркомани отримують соціальну допомогу більшу, ніж середня зарплата в країні, для них збудовані будинки, де можуть безплатно переночувати, помитися, поїсти. Усі безхатки знають точки, де їх безплатно годують. Канадські політики переконали народ, що наркоманам і бездомним потрібно допомагати, бо суспільство перед ними в боргу. Я повністю підтримую політику нинішнього уряду Канади щодо злочинців, наркоманів, бездомних і навіжених, але

деякі ехидні канадці жартують, що можливо влада відкриє ще кілька імміграційних програм для завезення в Канаду цих категорій людей з усього світу, які з радістю голосуватимуть за нинішню керівну партію і будь – кого порвуть за неї.

Щоб провчити мене, а, заодно, й свою сім'ю, зять орендував половину будинку за ще дорожчу ціну, ніж повністю попередній значно більший двоповерховий будинок. Тож тепер ми живемо в іммігрантському районі біля **наркокубла**, де сусіди періодично викликають поліцію. Відразу приїздить по кілька поліцейських авто. Звісно, я перебільшую свої страхи за безпеку внука, але через загрозу, що може початися стрілянина між наркоманами й поліцією, завжди відводжу малого у кімнату з вікнами, з яких не видно наркогніздо. А раптом? Поліціянтам теж певне платять погодинно, бо дуже повільно і довго ходять навколо будинку, вислуховують скарги, а потім сідають в авто і їдуть на інші виклики. Без дозволу господарів ніхто, в тому числі й поліція, не можуть зайти до будинку. Канадці мені розповідали, що власник квартири вбивав дівчину, сусіди кілька разів викликали поліціантів, які приїздила, але господар не пускав їх до свого помешкання і поліція їхала у своїх справах. Коли господар будинку таки вбив дівчину, тоді лише поліціанти від суду отримали дозвіл зайти до будинку з трупом. Наркотики доступні всім ще зі школи, повсюди магазини з продажу марихуани. Заборонена реклама спиртного і цигарок, а реклама легких наркотиків процвітає. У Ванкувері відкрили **завод по випуску якісних наркотиків** для безплатної роздачі наркоманам. Канада однією з перших у світі **легалізувала продаж важких наркотиків**. Наркоман, аж, горлянку деруть від радощів — кричать: Ура! Держава **привозить наркотики** безхаткам, серед яких чимало наркоманів, щоб у них не було бажання займатися криміналом заради отримання грошей на дозу. Та вони майже всі отримують **гроші від держави**: сидять — вживають наркотики й нікого особливо не чіпають. Для наркоманів Канада теж рай.

Канадці дуже толерантні до бездомних і божевільних, а на вулицях можна зустріти чимало **божевільних**, яких безплатна канадська медицина не в змозі утримувати в будинках для душевно хворих і тут є закон, що божевільним буде набагато краще, коли знаходитимуться не в лікарні, а будуть інтегровані в суспільство. Божевільні на вулицях і у транспорті відразу впадає в око — ненормально себе поводять, як у психлікарні: щось викрикують, звертаються до перехожих, можуть вийти на дорогу і створити величезну автомобільну пробку, а поліціанти з ними нічого не вдіють, хіба що навіжені почнуть торкатися людей. Божевільних теж не можна торкатися, бо опинитеся в суді, а коли вас б'ють, то радять не давати здачі, бо в суді можуть зробити вас винними. Я не уявляю, що ми робитимемо з зятем, коли його психологічний стан погіршиться, або, ще й того, гірше він втратить розум. Молюся, щоб до такого не дійшло. Ми не з тих людей, що кидатимуть душевно хворих напризволяще. Наша родичка з непростим характером ніяк не могла знайти собі супутника життя й була найщасливішою людиною на землі, коли познайомилася і закохалася в поліціанта, який ловив злодіїв на фабриці, де вона працювала і де в кінці робочого дня всі працівники брали додому продукцію підприємства, яку міг купити хто завгодно, а працівники торгівлі так прямо були

щасливі, коли їм приносили ту "шабашку". За пару десятиліть подружнього життя ні разу не висловила ніяких претензій до свого чоловіка, бо колишній слідчий вмів знаходити спільну мову з ким завгодно і бачив свою дружину та й усіх людей наскрізь, а також відразу розумів, що кому й коли потрібно говорити і як з ким поводитися. Та в кінці його життя непроста колишня робота та й доля поліціанта дали про себе знати й він почав остаточно втрачати розум. Усі радили жінці здати свого чоловіка до лікарні, відвезти його рідній дочці, та жінка ходила на роботу й доглядала душевно хворого кілька років до останнього його дня, бо совість не дозволила їй вчинити по — іншому.

Молюся, щоб в нашій ситуації до такого не дійшло.

ХВАСТОЩІ ДО ДОБРА НЕ ДОВЕДУТЬ

Мої завищені вимоги до людей - Маленький начальник найстрашніший - Жалкую, що не здав усіх корупціонерів юрбою - Не ганьбіться і вам замість вдячності не буде критики — Менеджерів у Канаді своїх нікуди дівати — Зять вважає всі роботи шкідливими, крім роботи керівника - Яхта для майбутнього мільйонера - Топменеджер Принеси-подай - Інтриганом потрібно народитися, тож краще й не починайте - Тренування майбутнього боса на канадському корейцеві — У Канаді не читають мораль, а відразу викликають поліцію -Мордувати людей бюрократією — Як із зятя не вийшло профспілкового боса - Зять, канадський підприємець без жодного заробленого centa - Канада, країна донощиків — Покарання зятя за невдалу ініціативу за 500 доларів - Канадські Остапи Бендери, бізнесмени і власники оренди — Щоб не заплатити 3 тисячі доларів зарплати роботодавець розіграв банкрута, а міг і божевільного — Українці й поляки привчили канадців до хабарів? - Під час роботи зять дав концерт по заявках, який став його прощальним - Оголошення про рекордні заробітки зятя в Канаді - Конфлікти зятя заради звільнення з роботи? - Кому потрібен інженер, який не вміє поміняти лампочку? - Канадські поліціанти в засідці й конвеєр зі штрафів - Найкращий друг дитинства зятя такий, що й ворогів не треба - Порятунком душі бездомного, то лише гроші на вітер - Із солідарності з зятем ставайте безробітними й бездомними — У Канаді друзі для розваги, а не для негативу - Внук просить тата погратися з ним, а не в "Танки" — Щоб тебе, діду, собаки покусали - Друг радить зятю розігнати всю сім'ю й у безхатьки? -Моя критика має зробити зятя кращим

Я розумію, що у мене **великі та нереальні вимоги** до людей, зокрема, і до свого зятя (а таку хорошу людину, як він, ще треба пошукати!), але нічого не можу з собою вдіяти. Весь час, коли оце розповідаю про пригоди чоловіка моєї доньки в Канаді, з голови не виходить один випадок зі мною, коли в минулому столітті ще за часів Радянського Союзу я кілька років працював кореспондентом у районній газеті в невеличкому містечку на Полтавщині. Як і майже всі районні газети того часу, редакція видавалася за кошти місцевого комітету комуністичної партії та районної виконавчої влади й повністю від них залежала. Тоді я полюбив критикувати маленьких начальників, про яких один класик писав, що такі **найстрашніші серед усіх керівників і від них найбільше лиха**. Я так захопився журналістськими розслідуваннями, що вже зовсім знахабнів і

написав великий матеріал про зловживання всіх, хто керував районом та найбільшими підприємствами. Це були яскраві колоритні персонажі з безліччю цікавих, нерідко, смішних історій. З усіма найбільшими корупціонерами району були знайомі мої батьки, а я часто сидів з ними за одним столом на різних застіллях, ми випивали та веселилися і я вислуховував розповіді про пригоди корупціонерів. Майже всім я симпатизував і, нерідко, наша симпатія була взаємною. У тій великій статті я промовчав лише про людину, яка захищала мене від помсти за критику, хоча після публікації мій захисник, швидше за все, теж би втратив своє тепле містечко за те, що захищав такого, як я. Це, звісно, було самогубство для моєї кар'єри журналіста, на мене натиснули, щоб я не відправляв свою сенсаційну статтю в обласні чи республіканські періодичні видання, а то й у Москву. Все життя жалкую, що тоді не довів справу до кінця. Найімовірніше, що компромат ніде не опублікували, але то була б не моя вина, але на матеріал обов'язково мала бути реакція й дехто міг втратити прибуткову роботу. Та я особливо і не ризикував, бо тоді ще не вбивали журналістів за професійну діяльність і вже не тягали по судах, як нині, тож мене за такі викриття просто мали вигнати з газети за власним бажанням, але невдовзі я й так звільнився з роботи в редакції й зав'язав з журналістикою, бо мій захисник пішов на пенсію за віком і в газеті мені стало нічого робити, а через пару років розвалився Радянський Союз і всі керівники – корупціонери, про яких я написав свій сенсаційний матеріал і так втратили свої посади або перефарбувалися, покаялися та полюбили нову владу. Мене на факультеті журналістики Київського держуніверситету вчили: пиши й розповідай людям про все, що дізнався; роби, що повинен, і хай буде, що буде. Тому нині, якщо мені є що сказати людям, то я маю сказати. І ви не бійтеся **критикувати близьких та знайомих**, хай навіть і публічно. Кому як не вам краще їх знати. Не всіх критика змінює в гірший бік. Є надія, що хоч припинять робити різні не дуже хороші речі.

У Києві зять займався дрібним бізнесом. Точніше, найняв кількох юнаків, які робили всю роботу, та й сам біля них дечому навчився. Але в Канаді такий бізнес не дуже потрібен, а коли ним і займатися, то краще працювати самому. Без спеціальності у Канаді потрібно працювати чорноробом. Та ще й багато працювати! Оце несподіванка! А коли не хочете мати хоч якусь спеціальність, а сподіваєтеся заробити на хліб некваліфікованою працею, "принеси – подай", то справи ваші кепські. Зять майже жодної роботи не кинув сам: **звідусіль вигнали**. Зять не хоче змінитися і жити за правилами цієї чудової, але непростой країни.

Зять дуже хотів потрапити до Канади, але такі, як він, без спеціальності цій країні не потрібні. Для тих, хто потрібен Канаді, створено більше сотні імміграційних програм, де вказано які спеціалісти потрібні цій країні. Знання англійської мови – це, на жаль, не спеціальність, як наївно думав зять, коли сюди їхав керувати людьми. Можливо зять думав, що в Канаді, як, часом, і в Україні, особливо за попередніх президентів, ставлять керівником кого завгодно, без відповідної освіти та знань аби лише свого та вмів чесати язиком. Тож зять приїхав до Канади без ніякої спеціальності і йому шлях лише в підсобні робітники чи чорнороби. Роботодавці не церемоняться з такими, тільки

свиснуть – і відразу знайдуть нових. Рідні та знайомі зятя обережно підштовхують його до думки, що потрібно здобувати знання та ставати **фахівцем** у якійсь справі та радять під час роботи хоч чомусь навчитися та обрати якусь спеціальність. Найкраще бути спеціалістом в чомусь конкретному, хоч все одно часто кілька місяців доведеться відпрацювати на "дядька", щоб розібратися перед тим, як пускатися в самостійне плавання. За 3 роки зять встиг попрацювати на багатьох роботах, але не вдавався у ці малі бізнеси, в яких крутяться не такі вже і малі гроші, не вчився, щоб у майбутньому відкрити свою справу, зневажав і ненавидів те, чим доводилося займатися, нічому не вчився. Зятю не подобається жоден бізнес, де встиг попрацювати: ні будівництво, ні встановлення камер спостереження, ні виготовлення та встановлення кухонь. Це все не його. За словами зятя, виявляється, що всі спеціальності шкідливі для здоров'я: електрика може вбити струмом, у водіїв геморої, електрозварювальник вдихає шкідливі гази, будівельники працюють на протягах і в холоді та змушені тягати важкі матеріали, а коли встановлюєш камери спостереження, то можна впасти з драбини. Лише у начальників робота не шкідлива для здоров'я. Отака філософія! Для зятя стало відкриттям, що роботодавці та й Канада не бачать його як **начальника** у своїх планах: без спеціальності й канадської освіти іммігранту прямий шлях у чорнороби. Та зять не відступиться – і далі працюватиме підсобником, не хоче освоїти хоч якусь спеціальність і чекатиме доки йому не запропонують стати **начальником**. Примітивні **поняття зятя про здобуття поваги, а тим більше любові, як і про мистецтво керувати людьми**, дуже нагадує менталітет імперців, як от колишніх радянських людей, чи значної частини нинішніх росіян, де все побудовано на страху перед начальниками й те, що цим начальникам усі щось винні. Українці – не раби, хоча можуть правдоподібно ними прикидатися. Від українців, які майже всі собі на умі, ви автоматично не отримаєте авторитет, повагу чи шану лише за те, що вони від вас якось залежать. Вам доведеться завойовувати симпатію і любов українців. Найпростіший і найефективніший спосіб – через брехню й різні солодкі обіцянки, як це робили впродовж десятиліть в Україні політики – корупціонери, але, от, біда: українці через кілька тижнів починали розуміти, що їх в черговий раз обдурили чергові пройдисвіти. Тобто під захоплені вигуки українців шахраїв тільки обрали до влади й можновладці ще навіть так, як слід, не всілися на грошові потоки для власного збагачення, а вже починають лунати голоси тих, хто їх привів у високі кабінети, за їх негайну відставку. Зять не зрадить своєї мрії: коли, навіть, опуститься на дно, то стане начальником серед безхатків чи божевільних? Нав'язлива ідея стати начальником не дає йому можливості спокійно розібратися в ситуації. Іноді мені здається, що зять чекає, коли до нього приїде прем'єр – міністр Канади й запропонує йому своє місце.

Оскільки все життя хотів бути начальником, то почав настроювати себе на те, що в Канаді буде керівником. Перед від'їздом до Канади рідні й знайомі намагалися обережно пояснити зятю, що ніколи не чули, щоб хтось із заробітчани їхав за кордон **керувати**. Та зять був переконаний, що його з руками відірвуть! Ми казали зятю, що Канаді не потрібні **менеджери**, своїх нікуди дівати. Канаді потрібні лише робочі руки.

Українці їхали в інші країни, в основному, виконувати найбруднішу, найважчу та низькооплачувану роботу, за яку не хочуть братися місцеві жителі. Мій найкращий друг в Італії вже 15 років доглядає старих італійців, які, часом, у маразмі чи з деменцією, миє дупи коматозним та інвалідам. Родичі й знайомі моєї дружини збирали полуниці в Польщі, трудилися на нелегальній взуттєвій фабриці в Італії. Найбільше грошей отримував дядько — безбожник, який пів життя вбивав курей на птахофабриці у Великобританії й відправив на той світ сотні тисяч душ милих пташок. Щоб примусити рідних заткнутися, зять цілий день просидів за комп'ютером і радився з ними за скільки мільйонів краще купити **яхту** у Канаді. Наступного дня поїхав у Канаду "керувати та заробляти мільйони на яхту", а, точніше, як виявилось, пиляти бетон та тягати візок зі 100 - кілограмовими плитами, а всі зароблені гроші до копійки витратити на оплату оренди та купівлю продуктів.

Як зятю стати великим начальником у Канаді? Звісно, відповідь проста: якщо так продовжуватиме, то **ніяк!** Людина не має абсолютно ніяких даних для роботи керівником, може лише знущатися з підлеглих чи морочити правильними словами їхні голови. Керує зять дуже просто: командирським голосом дає команди, а коли його не слухаються, перебивають чи ігнорують або посилають якомога далі, то біситься, ображається на все життя та мстить. А ще дуже хоче "дати в морду". Все це дуже нагадує менталітет росіян. Зять не здатен керувати людьми, може лише показувати свою зверхність, хвастатися та знущатися з підлеглих. І це біда багатьох вихідців з країн колишнього Радянського Союзу, де багато керівників були саме такими. Некомпетентні радянські керівники - неуки, базіки, грубіяни й садисти — докерувалися до того, що втратили свою країну. Зять приїхав до Канади, бо його знайомий власник будівельної компанії, де працює лише 4 співробітники, пообіцяв влаштувати його "топ — **менеджером**" у свою будівельну бригаду. Бізнесмен жартома мав на увазі, що, коли чоловік так дуже хоче бути начальником, то бригадир оформить його менеджером, а зять працюватиме підсобним робітником — буде напихати: пилятиме бетон, таскатиме важкі будівельні матеріали, одним словом, принеси - подай. Топ - менеджер Принеси — подай. Власник обережно натякнув зятю, що з часом він, звісно, стане, "заступником, а потім і директором будівельної компанії, з кількома мільйонами доларів річного обороту". Будівельні боси знають які саме слова потрібно говорити іммігрантам, щоб ті погодилися виконувати важку роботу, особливо, підсобних робітників. Канадські роботодавці з України теж вас можуть захотіти **надурити**, щоб працювали на них за якомога нижчу погодинну оплату. У Канаді ніхто не здивується, якщо вам **наобіцяють, що завгодно, а потім можуть не дотримати слова** та навіть не поморщиться. Таке тут звична справа. Зазвичай, українці — шахраї беруться допомагати переїхати до Канади недалеким простакам, які не знають мови і мають небагато шансів її вивчити, але зате мають достатньо здоров'я, щоб тягати будівельні матеріали та виконувати ту важку роботу, яку відмовляються виконувати канадці та трохи розумніші іммігранти. Але зятю дуже кортить стати начальником, а тут ще й прочитав в Інтернеті, що багато кар'єристів завдяки **інтригам** "з'їли" своїх

керівників і отримали їхні місця. Тож на першій роботі почав інтригувати проти помічника власника будівельної компанії. **Помічник**, доки працював у цій компанії, то встиг зробити вже перші внески й взяти в іпотеку кілька будинків біля Торонто. Власник був і не проти позбавитися свого помічника, який забагато краде, коли передає хабарі менеджерам більших будівельних компаній, від яких отримує замовлення на виконання найдурнішої будівельної роботи, але коли почав вислуховувати нескінченну балаканину зятя про те, що "потрібно жити чесно і не порушувати закон", то відмовився від цієї ідеї та почав думати про те, як розпрощатися з таким чи то святим, чи то ангелом.

Власнику будівельної компанії допоміг випадок: зять познайомився з директором компанії з встановлення **камер** спостереження і зачарував того своєю красою та красномовством. Власник теж мав помічника, який контролює співробітників і теж передає хабарі більшій компанії, яка невеликі замовлення віддає його компанії. Зять нафантазував, що хазяїн може вигнати свого помічника, щоб звільнити місце для нього. Зять перестав гробити власне авто, бо отримав службовий мікроавтобус. Раніше на цьому мікроавтобусі працював **іммігрант**, якого вигнали, а замість нього мав працювати зять. Зранку у вихідний день іммігрант зі своєю вагітною дружиною приїхав, щоб передати мікроавтобус, та попросив відвезти їх додому, але зять уже відчував себе помічником власника і почав тренуватися як знущатися та принижувати, щоб люди його боялися та слухалися, а насправді ненавиділи. Кілька годин зять читав лекцію іммігранту як негарно зробив, що його розбудив, що він нізащо не буде відвозити колишнього співробітника додому, бо його звільнили і т.д. Іммігрант пояснював, що він без роботи, у них немає грошей на таксі, що дружина себе погано почуває і що хазяїн обіцяв, що зять відвезе його додому. Нарешті з хазяїном зв'язалися телефоном і бос підтвердив свої слова. Цирк! А рідня зятя тоді зрозуміла, що таке іспанський сором. Тож зять отримав легку офіційну роботу, після сплати всіх податків мав чистими 25 чи 30 доларів. Ми раділи за нього і були щасливі, але зять і тут усе зіпсував, бо, я і на попередній роботі, теж захотів стати начальником.

Коли зять серйозним гарним голосом любить розповідати, що в Києві налагодив великий бізнес, заробляв мільйони, знає як вести справи, то у канадських підприємців українського чи російського походження горять очі й вони вже підраховують надприбутки, які красень їм **порадить** як заробляти. Директор компанії зі встановлення камер спостереження, може був і не проти мати такого красномовного помічника, тож для початку почав запитувати в зятя як йому покращити бізнес. Не довго думаючи, зять відразу запропонував мордувати людей бюрократією: щоб кожен з трьох співробітників невеличкої фірмочки погодинно **розписував** яку саме роботу і скільки хвилин виконував. Співробітники й зять почали ходити з блокнотами й розписувати кожен свій крок. Колеги почали ненавидіти зятя. У Канаді на роботі ніхто нікуди не поспішає, роботу розтягують, як можуть, бо оплату отримують погодинно. Трапляється, працівники ходять на роботі, як на уповільнених кінокадрах і не дуже зрозуміло робітник стоїть на місці чи йде, але однозначно він рухається, а значить працює і йому

мають за це нараховувати гроші. Людина може замість кількох секунд кілька годин закручувати шуруп, але вона ж не зупиняється, не відпочиває, не говорить по мобільному, вона — працює! Які претензії? І гроші капають! Сім'я співчуває зятю, який повинен зрозуміти: коли не маєш відповідної освіти та позитивного досвіду, то спершу потрібно хоч спробувати розібратися у справі, а потім уже давати поради босу, як краще вести бізнес.

Щоб підтвердити свою здатність контролювати людей, зять повідомив також босу, що всі співробітники крадуть кабель. І, дійсно, компанія витрачає кабель вдвічі більше, ніж потрібно. Співробітники дуже не заморочувалися: завищували необхідну кількість кабелю і прямо невеличкими бухтами в картонних коробках відвозили кабель до найближчого пункту приймання. Я думаю, що власник і його помічник знали про ці крадіжки, які не становили особливої загрози для компанії, але давали змогу співробітникам ще більше старатися й трималися за цю роботу ще й тому, що завжди мали ліві неоподатковані заробітки (могли самостійно встановити комусь камери спостереження, використовуючи матеріали компанії) або готівку від продажів краденого в кінці робочого дня. Власник бізнесу вдав, що нічого не знає про крадіжки й крадіжки припинилися, доки зять не вигнали з компанії, після чого його колеги полегшено зітхнули й у цей же день поїхали здавати кабель до пункту приймання, що відтоді продовжується і нині. Без зятя співробітники компанії знову стали щасливими й тепер ще дужче моляться на свого боса.

Поступово для всіх стало ясно, що зять ще й найгірше виконує свою роботу майстра, яку відразу почав зневажати, бо прийшов у компанію, щоб стати помічником власника, а не рядовим співробітником. Коли зять зрозумів, що керівником у цій компанії йому не стати, то зненавидів власника компанії і всім співробітникам почав розповідати який дурень ними керує та не вміє вести бізнес, про що ті відразу донесли хазяїну, але той **ніколи не зустрічав таких оригіналів** і вирішив додивитися кіно за участі **амбітного коміка** до кінця та сприймав усе, що відбувається, як комедію. Взагалі, за таку демонстрацію крутості зять міг отримати великий штраф. Власник компанії, маючи стільки свідків, міг без проблем подати на мого зятя в суд за заподіяну шкоду професійній репутації, образу, приниження честі та гідності чи ще за щось і здерти з невдячного купу грошей компенсації й розділити їх зі своїм адвокатом. У Канаді багаті пенсіонери, вихідці з колишнього Радянського Союзу, за старою звичкою написали поганий відгук про крамницю, так власник магазину затягав їх по судах і добре натрусив собі з них грошей.

Певне, щоб заробити якусь грошину, зять домовився на станції техобслуговування, що за винагороду **полагодили його старенький службовий мікроавтобус**, але, щоб вартість ремонту була більшою, ніж коштує ця розвалюха. Зять чув, що такі фокуси спрацьовують в Україні. Ремонтники так зраділи, що навіть замовили таксі для зятя, яке відвезло його додому. Шкода, що хазяїн зрозумів новий спосіб заробітку зятя і за кілька сотень доларів відремонтував мікроавтобус й почав чекати нових витівок свого штатного гумориста і витівника.

У Канаді лаяти роботодавця – то остання справа. Ні в якому разі не можна говорити навіть про те, що вам не подобається там, де ви працюєте. Коли ви не будете показувати, що ви **щасливі** на роботі, то швидко станете безробітним. Ви повинні бути найщасливішою людиною на землі, бо вас взяли прибирати приміщення чи заливати бетон. Інакше – на вихід! Якщо співробітники токсичні, з негативом, їх відразу звільняють. Протягом усього часу роботи в компанії зять приходив додому і розповідав нам який дурний у нього керівник і як правильно керувати його бізнесом. Зять десь вичитав, що коли у компанії організувати **профспілку**, то власник згідно з канадським законодавством зобов'язаний усім співробітникам підняти зарплату на 5 доларів, тож зять накупив м'яса та почав запрошувати колег додому на шашлик й агітувати провести установчі збори й створити профспілку, а його обрати профспілковим босом. Нарешті у зятя з'явився шанс стати начальником! Звісно після того, як з'їли шашлик, подякували за частування, ввічливо відмовилися створювати профспілку і розпрощалися з зятем, всі гості відразу бігли доносити про все власнику, який іржав з нової ініціативи зятя, як кінь. Та власнику стало не до сміху, коли зять зареєструвався, як **підприємець**, створив власний **сайт**, на якому пропонував усі ті послуги, що надає компанія, в якій працює. І до сьогоднішнього дня зять, як підприємець, не заробив ні цента, але відтоді всім може розповідати, що має бізнес у Канаді й українці йому заздрять ще більше. Канадський бізнесмен! Для реєстрації бізнесу в Канаді не потрібне громадянство цієї країни. Іноземці без проблем можуть відкрити компанію, навіть, дистанційно. Колега, який створював зятю сайт теж відразу доніс власнику, що красень збирається відбивати у хазяїна клієнтів. Це стало останньою каплею, терпіння хазяїна закінчилося і він попрощався з зятем, бо наступного дня вже офіційно з занесенням до службової історії з'ясувалося, що зять найгірше виконує наряди, для нього немає і вже ніколи не буде роботи в компанії і йому найкраще звільнитися та отримувати допомогу по безробіттю. Щоб створити більшу профспілкову організацію, зять привів на роботу родича автодилера, який допоміг зятю купити авто за 1 гривню, тож власнику компанії не довелося навіть шукати заміну профспілковому босу і майбутньому конкуренту по бізнесу.

На наступній роботі в Канаді зять розвели на повну, як і розводили своїх клієнтів. Симпатичний харизматичний хазяїн не так вже й давно приїхав до Канади з колишньої європейської країни, і вже тут нарубав, наче капусти, гори з доларів, добре говорить і багато читає російською. Улюбленою книгою хазяїна є повість Ільфа і Петрова про афериста Остапа Бендера "12 стільців", а, певне, найприємнішим епізодом з цієї книги, як головний персонаж – пройдисвіт продавав нічого не варте ситце для проціджування чаю. Підприємець кидає десятками простаків: вигадує різні історії, грає на вразливих слабких місцях іммігрантів, дурить, як може, і в результаті підлеглі на руки отримують грошей менше, ніж обіцяно, а то й нічого не отримують крім чергової історії – страшилки, для кожного наївного окремої згідно з його бажаннями і страхами, щоб наймит був щасливий, що цілий і швидше наживав п'ятами. Ще з більшою фантазією бізнесмен розводить клієнтів: рекламує свої **кухні**, у яких двері відкриваються не вбік,

як, зазвичай, в усьому світі, а знизу догори, як у космічному кораблі чи на полиці над головами авіапасажирів. Коли двері в кухонь відкриваються перпендикулярно підлозі, то її вартість 30 тисяч, а коли паралельно – то відразу 60. Увесь цей примітивний обман супроводжується псевдо науковими поясненнями, що кухня створена й зібрана за участі Штучного Інтелекту, яким хазяїн, певне, вважає себе і мого зятя – підсобника. Кухня, начебто, виготовлена на станках з програмним забезпеченням, а не, як насправді, на звичайній дешевій маленькій пилорамі в орендованому захламленому гаражі. Мені здається, канадці обожнюють, коли їх дурять, інакше як пояснити, що на космічні кухні за космічними цінами хитруна завжди є черга. Зятю дуже подобається зачаровувати своєю добротою і благородством. Хазяїн встановив кращому другу кухню за 9 тисяч, а не за 12 тисяч, як усім, хоч її собівартість 500 доларів. Хазяїн запитав зятя, а за скільки б він встановив таку кухню своєму кращому другу. Зять зізнався, що не взяв би з друга ні долара зверху і встановив кухню за 500 доларів. Хазяїн розсміявся і сказав: зять хоч і думає, що він бізнесмен, але працює підсобником і доки не стане, таким, як бос, то не зможе в Канаді займатися бізнесом.

Зять хотів показати хазяїну, що вміє розв'язувати питання й може стати гідним спадкоємцем його бізнесу: побачив сміттевоз, який завтра мав вивозити сміття і попросив водія забрати сміття сьогодні. Водій зв'язався з диспетчером, отримав дозвіл, але компанія з вивезення сміття виставила хазяїну зятя рахунок на **500 доларів** за попереднє вивезення непотребу. Після цього переляканий зять хотів загладити свою вину, проявити себе з кращого боку і пропилососити салон авто хазяїна, але, коли тягнув величезний порохотяг, то розбив зібрану кухню. Такого в Канаді не пробачають: за **ініціативу, та ще й невдалу, відразу карають**. Хоча, за словами зятя, дуже толерантний хазяїн, якого чоловік моєї доньки вважає своїм другом і всім розповідає, що хазяїн обіцяв зробити його своїм наступником у бізнесі, не карав зятя, просто перестав йому платити зарплату, спочатку за роботу у вихідні дні, а потім і, взагалі. Просто не заплатив своєму майбутньому спадкоємцю супер прибуткового бізнесу 3 тисячі доларів чистими без податків. Канадець, який за долар чорта лисого заганяє в чистім полі, теж видавав себе за професора (скільки ж у Канаді тих професорів?) і великого винахідника (добре хоч не Вічного двигуна!) та дуже переконливо розповідав зятю, що самотужки зібрав станки з програмним забезпеченням, які використовує в роботі. Зять був щасливий, що працює підсобником – носить легесенькі дощечки, здає пляшки, підмітає цех, чистить сніг у такого генія! Зятю дуже **подобалося спілкуватися з професорами** – шахраями, з усім погоджувався, отримував задоволення від того, що його дурять, зображав перед ними студента – відмінника, який цікавиться наукою і високими матеріями. Батько інженерної науки не заплатив зятю зарплату за місяць, але ледь не на колінах просив вибачення і пояснив другу, що у нього **суди** й він сам весь у боргах, як у шовках, тож хай українцю щастить з пошуком наступної роботи. Хазяїн намагався якось приплести зятя до своїх справ, за які йому, начебто, світить суд, і обіцяв, що ім'я чоловіка моєї доньки не буде згадувати під час неминучого спілкування з Фемідою. Ще в перший день свого перебування на роботі зять, як на

духу, все розповів своєму улюбленому професору про себе, тож зірка світової науки вирішила зіграти ще й на тому, що зять втік від війни й зробила тонкий натяк на можливість депортувати чоловіка моєї дружини з Канади до України та відправити його прямо на фронт. Так само в Україні колись лякали нашу забиту малограмотну родичку, яка перший і останній раз взяла кредит у банку, 1 тисячу гривень. Не читала дрібним шрифтом написаний текст договору з банком і коли прострочила виплату, то відразу її борг склав 2 тисячі. Тоді ще не було колекторів і банківські співробітники натякали на необхідність їм якось віддячити, а коли жінка затягнула з розрахунком, то, наче сказалися:

-Коли ви до завтрашнього дня не сплатити борг, то до вас на роботу й додому на вертольоті вилетить група захоплення! Спецпризначенці з автоматами!

Для більшої ймовірності канадський мільйонер, гігант наукової думки, почав розігравати перед зятем **божевільного**. Аби переляканий зять не втік від нього, то черговий професор, певне, непомітно всунув би до рота шматок мила і впав би та зображав епілептичний напад та пускав мильну піну з рота, бо чимало геніїв – то **епілептики**. Кажуть, навіть, що відомий російський письменник — класик, якого теж дуже любить бос зятя, розігрував епілептика в рекламних цілях для кращого продажу своїх творів, щоб ні в кого не було сумнівів у його геніальності. Налякав зятя так, що переляканий наймит і зароблених грошей не захотів. Сім'я заспокоювала зятя і жаліла його чергового кумира – пройдисвіта, підтримала бажання зятя більше не мати ніяких справ з канадськими професорами й забути про гроші, які мільйонеру будуть потрібні, щоб вилікуватися від липової хвороби та розрахуватися з боргами, яких не існує. Після цього хазяїн уже не викликав зятя на роботу і довелося шукати інший підробіток. За кордоном обману не менше, ніж в Україні. Мені завжди було цікаво спостерігати за **моральними падіннями деяких керівників** в Україні, але в Канаді я теж наслухався про таке не менше. **Погані люди** є будь – де, не лише в інших країнах, а й на інших планетах. Це не Канада важка, це такі часи. А що нас усіх чекає попереду?

З допомогою кума зять влаштувався підсобним робітником до найбільшої **будівельної** компанії Канади, де спочатку заробляв ті самі гроші, що і на встановленні відеокамер, а потім швидко втратив роботу, бо **бригадиру потрібно було працевлаштувати когось по знайомству чи за хабарі**. Як тільки зять чує, що до когось з його колег приїхав родич у Канаду або хтось із їх знайомих залишився без роботи, то розуміє, що його можуть невдовзі вигнати і на його місце прийняти чергового нещасного іммігранта. Я запитував в українки, яка вже давно проживає в Канаді, що потрібно зробити зятю, щоб будівельники викликали його на роботу. Відповіла, що зятю під час роботи на будівництві потрібно було познайомитися з тим, хто розв'язує це питання і дати йому **хабар**. Знайома переконувала мене, що українці й поляки привчили багатьох канадців до хабарів і ті чекають від них винагороди. Я розповів їй, що зять ніколи в житті не давав хабаря, тож навряд чи перший раз в житті зможе дати хабаря так, щоб не злякати хабарника. Здивуванню моєї співрозмовниці не було меж. То як же мій зять вів бізнес в Україні? Лише через рік роботодавці найбільшої

будівельної компанії Канади викликали зятя тиждень попрацювати на встановленні робіт на автомобільному заводі, бо ніхто особливо не хотів працювати такий малий відрізок часу, та ще й на нічних змінах, але зять купив програвач з потужними колонками й весь заводський цех цілу ніч слухав його **улюблені мелодії**, а також зять запитував у колег які пісні хочуть послухати й тут же виконував побажання. На ранок зять прийшов додому і похваستався, що минулої ночі був на роботі найяскравішим працівником і добрим чарівником, який виконує всі бажання. Наступної ночі хвалька — меломана вже не викликали на роботу і, певне, роботодавці назавжди забули про нього. Коли працюєте після закінчення робочого дня чи вночі або на вихідні, то вам нараховують **подвійну** оплату. Богатирі — будівельники нерідко і працюють заради того, щоб заробляти ще й цю подвійну оплату, але не кожен здатен витримати такі навантаження. Зять ледве відпрацював 8 годин, бо тягав якісь величезні важкі металеві болти та гайки, і збирався їхати додому, аж, раптом щасливі колеги повідомляють радісну новину:

-Будемо крутити ще й другу вісімку.

Перший раз зять не наважився відмовити бригадиру, але наступного дня, коли знову потрібно було трудитися 16 годин підряд, почав розповідати жалібні історії про те, як заморився і йому потрібно швиденько додому, щоб няньчити сина. У Канаді ніхто нікого не примушує робити понад нормований робочий день, але більше зятя на цю роботу не викликали, бо коли він не працює разом з колегами, то вони змушені крім своєї безплатно виконувати ще і його роботу. Тож, тільки зять повідомив про свої **рекорди — заробітки 75** доларів за годину — всіх, з ким спілкується мобільним телефоном, як його наступного дня звільнили. Певне, не всі заздрісники порадили його успіхам та тільки зубами скреготали. Заздрісників би трохи заспокоїло те, що половину з цих 75 доларів доведеться віддати державі як податок. На іншому будівництві теж ніде не дінешся, зятю довелося працювати **по 12 годин**, а то й більше. У великих компаніях ще є перерви, а в дрібних, які часто вимушені простоювати через невміння керівника знайти замовлення чи погану погоду, то зять вимушений трудитися половину доби без і хвилини перерви. На скільки зять вистачить з таким навантаженням? Ми вважаємо зятя героєм за такі нелегкі трудові подвиги!

На жаль, зять у Канаді **без зв'язків**. У зятя є всі можливості познайомитися з потрібними людьми, до нього тягнуться люди, але він відлякує їх своїм образом крутого чоловіка і підлітковими розмовами та поведінкою. Спочатку зять всім хоче бути справжнім **другом**, але коли нічого не виходить, то злиться на них. У Києві зять міг познайомитися з ким завгодно, а в Канаді в нього з'явилася якась **закомплексованість та меншовартість** перед канадцами, сором'язливість, скромність, страх забалакати та налагодити зв'язки з потрібними людьми, які допоможуть зайняти нішу в економіці та житті Канади. Зять дуже боїться вийти з образу крутого бізнесмена — мільйонера з України, яку сам собі й вигадав. У Канаді, взагалі, ніхто крутого з себе не корчить, хіба що крім окремих наркоманів та навіжених. Жартома канадці зізнаються, що намагаються ходити строем, бути сірою одноманітною людською масою, бо це тут

вважається хорошим тоном. Зять шукає друзів серед своїх господарів і коли не знаходить приятні, то ображається. На ображених людях воду возять! Невже важко зрозуміти, що чорнороб з України без ніякої потрібної бізнесу спеціальності для підприємців – то лише дешева робоча сила та ще й іммігрант, від яких у Канаді, начебто, всі проблеми, як стверджують урядовці. Скільки вищих освіт треба мати, щоб розібратися у відношенні до себе й почати підлаштовуватися під цей жорсткий світ? Зять нічим не цікавиться на роботах, які міняє, як перчатки, не хоче вчитися і розбиратися, а, головне, зневажає будь – яку працю і це відчують роботодавці. Деякі українці, як і зять, вважають нижче своєї гідності працювати руками й від того мають зайвий головний біль. Зять не хоче робити, тому і затіває **конфлікти** з босами, щоб ті швидше його вигнали, пиляє гілку, на якій сидить, і спалює мости за собою, але знайомі знаходять йому нову роботу, на якій усе повторюється. Але часто у зятя там не виходить, там лінь, там непоборні обставини. Найчастіше зять стикається з канадською звичкою **звільнення в один день** і завжди до такого виявляється не готовим. Та мало хто зі звільнених і готовий до такого. Аби не заощадження і не банківські кредитні картки, то не знаю, як би й жила після такого моя родина в Канаді! З роботодавцями потрібно бути пильними: дуже ввічливі, але через страх, що подасте на них в суд змушені бути **підлими**, ніколи не скажуть у вічі, що про вас думають чи що їм у вас не подобається, будуть посміхатися, говорити, що все окей, а коли продумують усю процедуру вашого звільнення і поставлять вас перед фактом і ви вимагатимете пояснень, то лякатимуть, що викличуть поліцію й ввічливо проведуть до дверей. Як тільки роботодавець **відчуває, що зять хоче від нього наживати п'ятами або** чує від нього наміри розпрощатися, то власники бізнесу починають не щодня викликати чоловіка моєї доньки на роботу, ображаються, іноді навіть припиняють вітатися, коли допрацьовує останні дні. Можуть і не просити попрацювати ще тиждень, а звільняють одним днем, щоб і в цей день зрізати години та заплатити менше і **помститися**. Але все це хазяїни роблять з милими доброзичливими посмішками, які іноді схожі на вовчі оскали, й весь час хвалять зятя.

За освітою зять **інженер**, але тричі лагодив колеса дитячої колиски, але вони так і не крутяться, та намагався щось зробити з ручкою на дверях своєї кімнати: плюнув та так і живе з діркою у дверях, які відкриває пальцем. Кому потрібен такий інженер? Як же він працював майстром по ремонту? Я в дитинстві не дуже вірив рідному дядьку з Севастополя, коли він насміхався над сусідом – інженером з вищою освітою, який приносить йому ремонтувати примітивні радянські побутові прилади – праску, ліхтарик. Тепер я живу в одному будинку з інженером – електриком з дипломом столичного політеху, який не може чи не хоче замінити лампочку на веранді. **Нині** має роботу з неповною зайнятістю, коли по кілька робочих днів доводиться сидіти вдома і чекати виклику від роботодавця. Не лише роботодавці, а й колеги бачать в очах зятя гидливість до чорної роботи. У канадців немає упередженого відношення до фізичної праці, як в Україні ще з радянських часів:

-Гарно вчись у школі, бо станеш двірником чи бикам хвосту крутитимеш.

Зять всім підряд розповідає, який він благородний, бо привів на своє робоче місце в компанію ухиянта з Харкова, якого контрабандисти переводили через державний кордон полями і який ночами в Торонто працював на тяжких роботах. У компанії ніхто особливо не напружується, всі тримаються за нормальну роботу, як воша кожуха, бо щороку хазяїн ще й збільшує погодинну оплату на 2 долари, але зять ухитрився посварився з хазяїном і кинув роботу зі службовим авто та 30 доларами за годину чистими після сплати податків. Випадковий знайомий українець, який перебивається випадковими заробітками, схопився за цю розповідь зятя і щодня йому телефонує та пише повідомлення: ніяк бідний не дочекається, коли вже чоловіку моєї дружини набридне й нинішня робота в будівельників та він віддасть своє місце першому зустрічному. Та іммігранти можуть натовпом ходити за зятєм в очікуванні коли ж можна буде влаштуватися **на його місце!** З роботою в Канаді краще не стає!

Може зятю варто подумати про ще й другу роботу та якийсь додатковий заробіток? Багато канадців працюють на кількох роботах. Робота **підсобника** у деяких підприємців не така вже й важка. Після роботи, як і майже на кожні вихідні, зять їде на виснажливі тренування до спортивного залу, а в обідню перерву на роботі розповідає, що ходить на турнік і підтягується 100 разів, всіх дивуючи. Певне, перебільшує, але такі розповіді не дуже підтверджують його слова про виснажливу працю. Морально зятю набагато важче працювати, ніж фізично. В Україні ще з радянських часів якось так повелось: багато чорноробів відчують, що вони щось з себе представляють, велику **повагу до себе від колективу**, в якому працюють, шану за працю та навіть отримують задоволення від роботи, а то й годяться своїм робочим місцем. В Канаді такого немає.

Зять мріє, що було б непогано стати поліціантом у Канаді. Канадські **поліціанти** нагадують українських. Можливо серед них чимало українців чи їх нащадків? Зять орендував будинок біля швидкісної траси з США до Торонто. Це "дорога життя", найбільш завантажена траса, по якій із США у Канаду і з Канади в США доставляються товари на мільярди доларів. Багато фур і вантажівок. Нескінченні колони авто рухаються зі швидкістю до 120 кілометрів. Я так і не зрозумів з яких міркувань, але біля будинку, який винаймали діти, при з'їзді зі швидкісної траси стоїть знак, який обмежує рух до 40 кілометрів, хоч по населених пунктах дозволена швидкість до 70 кілометрів. Тож рідко який водій, коли звертає з траси відразу зменшує швидкість зі 120 до 40 кілометрів. Коротше, порушників – море, з невеликим перебільшенням можна сказати, що ніхто не дотримується вимоги знака про обмеження швидкості. Коли у поліціантів немає роботи, то вони не встигають ловити порушників і виписувати солідні штрафи. Причому часто поліцейні авто нічим не відрізняються від авто звичайних канадців, без написів і специфічного розфарбування. Водії сміливо порушують правила, бо камер спостереження на дорогах обмаль і про них повідомляє водіям спеціальна програма в мобільному телефоні, та й ніде не видно поліції, аж, тут позаду порушника на звичайному непримітному авто включаються вмонтовані в кузов мигалки й звучить поліцейна сирена – потрібно зупинитися та оформляти штраф. Сюрприз! Майже всі штрафи поліціанти виписували водіям біля будинку, який ми

винаймали. Разом зі штрафами водії отримують ще й штрафні бали, через що збільшується сума виплат їхньої щомісячної обов'язкової автостраховки, яка й так становить кілька сотень доларів. Коли поліціянти оштрафували кількох водіїв, то нам з внуком це, навіть, сподобалося, бо малюк радів від крякання поліцейських машин і різноколірних мерехтливих вогників мигалок, але коли патрульні організували **конвеєр зі штрафування** й усе це затягнулося на кілька годин, то я, як водій і з почуття солідарності, вирішив втрутитися. Таке я вже бачив в Україні, але в Києві я не міг ніяк подіяти на поліціянтів. Я чув історію про канадську бездомну бабусю на роliках, яка любила чіплятися до авто й гасати по місту. Не пам'ятаю вже всіх перипетій того судового процесу, який за місцевою значущістю обігнав навіть повідомлення в канадських місцевих медіа про війну росії проти України. Поліціянти запросили бабусю на 11 хвилин для профілактичної співбесіди до свого мікроавтобуса, чим причинили їй **"нестерпні страждання"** і тепер суд з подачі безплатних адвокатів має розібратися яким має бути розмір штрафу, щоб покарати поліціянтів. Для початку я вийшов на вулицю й ми привіталися. Я демонстративно записав **номери** поліцейських службових авто, та поліціянти не зреагували на мої дії, бо, швидше за все, не зрозуміли моїх намірів. Я не наважився перешкоджати їх професійній діяльності, бо чув, що з поліцією згідно з законом не можна сперечатися, але можна оскаржувати їх дії. Я пішов до сусіда та запитав його чи можу подати на поліціянтів **скаргу за те**, що вони цілий день заважають гучними сигналами й мигалками своїх авто спати моєму внуку, який через це весь час плаче й кричить. Пенсіонер пообіцяв допомогти і я передав йому записані номери авто. Не знаю куди **телефонував** канадець, але через годину поліціянти зникли і я протягом кількох місяців, доки ми жили в тому будинку, більше **не бачив, не те, що облав, а, навіть**, щоб поліціянти когось хоч раз штрафували біля нас через порушення швидкості.

Через звичку змалечку конфліктувати з бабусею і мамою зять взагалі не визнає авторитет домашніх, їхні слова для нього ніщо і лише пробуджують у ньому бажання все зробити їм на зло за давні дитячі образи. Проте, майже будь – хто зі сторонніх людей відразу стає для нього непохитним авторитетом і може маніпулювати ним та вити мотузки з нього. Зять накручує проти мене з дружиною та підливає масла у вогонь і його найкращий **друг дитинства**, з яким зять жив у Києві в одному дворикі багатоквартирки і який давно проживає в Канаді. Дуже приємний і симпатичний, трохи заїкається, руки по – дитячому складає на животі, якийсь розгублений, не знає, як догодити та сказати щось гарне співрозмовнику, схожий на симпатичного благородного милого скромного злодія Юрія Деточкіна у виконанні геніального актора Інокентія Смоктуновського з радянської комедії "Стережись автомобіля". Коли я побачив друга дитинства зятя, то він мені сподобався найбільше за всіх, кого до цього зустрічав у Канаді. Та потім у мене очі на лоб полізли, коли зять почав розповідати, що друг дитинства до 40 років не працював ні дня, приймав наркотики, займався криміналом. Нині друг дістає свою матір, ображається і не говорить з нею, бо поставив їй ультиматум, щоб продала квартиру в Києві та всі гроші віддала йому. Мудра жінка

вже кілька десятиліть живе в Канаді, має канадський паспорт, але не впевнена чи не доведеться їй на старості повертатися в Україну.

Між друзями – ровесниками й великими хвальками — ще змалечку йде нескінченне змагання хто з них крутіший і краще вміє влаштуватися в житті. Друг дитинства заради підняття власного престижу та щоб викликати заздрість нарозповідав зятю різних казок про чарівне і легке життя в Канаді, а зятю ліньки було скористатися Інтернетом і все з'ясувати про цю країну, тому і повірив брехуну. Нині їх дитяча гра в Канаду вже перетворилася не дуже зрозуміло на що їй обом важко тут жити. Самі розуміють, що у них нічого не виходить, але не знають що робити й пливуть за течією. Друг, у якого теж дуже скромні досягнення в Канаді, ще й заздрить зятю, який завжди нагодований смачною їжею, що готує нам моя дружина, професійний дипломований кулінар, а дружина друга з двома маленькими дітьми, взагалі, майже не готує: їдять, в основному, в сухом'ятку, консерви, піцу. Накручений **кращим другом** проти нас, батьків дружини, зять приходить ввечері з роботи повний сил. Якщо енергія з нього так і б'є фонтаном після основної роботи, то може варто подумати про якийсь додатковий підробіток? Ні! До глибокої ночі тріпає усім нерви, а зранку злий сідає за кермо й їде на роботу, а ми хрестимо його вслід, щоб у такому знервованому стані не потрапив в аварію.

Друг дитинства познайомив зятя з **безхатком у Торонто** який, мені здається, перебуває в розшуку за скоєння злочинів. Друг дитинства пояснює зятю, що життя бездомних теж має чимало позитивних моментів і не потрібно боятися, що станеш безхатком. Добрий і благородний зять був зачарований тим, як безхатко висловлює своє захоплення ним, тож подарував бездомному телефон, давав дрібні гроші та багато продуктів, які ми отримуємо у "фудбанку", а також кілька місяців їздив до безхатка і читав йому лекції на теми моралі. Домашні не могли відмовити зятю від зустрічей з дуже підозрілою людиною, яка, коли попадеться на скоєнні чергового злочину, то потягне за собою і зятя. Та безхаткові самому набридли розмови зятя як правильно жити, і коли зять відмовився дати йому грошей, бо у самого було безгрошів'я, то безхатко послав нашого проповідника якомога далі й вони перестали спілкуватися.

По дитячій наївності зять думає, що його сила не в родині, а в **друзях та приятелях**. Можливо, в майбутніх, але не в нинішніх, які нічим йому не допоможуть, бо самі потребують допомоги, а дехто з них такий, що зятю й ворогів не треба. Як дитина, зять у глибині душі надіється, що в Канаді він буде комусь потрібен. Крім сім'ї нікому! То все ігри ввічливих та доброзичливих канадців – приятелів. Та їй кому потрібен такий приятель, як зять, котрий **вивалює на вас тонни свого негативу**. У Канаді, точно, такий нікому не потрібен. Від такого намагаються ізолюватися, як від інфікованого. Тут усім, навіть, безхаткам, потрібні лише приятелі — оптимісти, які вірять у світле майбутнє. Хто хоче занурюватися в негатив, та ще й чужий? Зять бігав до канадських друзів і скаржився, що втратив роботу, що роботодавці не такі, як він хоче, розповідав про свої домашні проблеми. Всі приятелі відразу казали зятю, що нічим не можуть допомогти. Проблеми друга, навіть його біда, в Канаді нікого не хвилює. Це твої проблеми. У Канаді між друзями не заведено скаржитися на життя, обговорювати будь – який

негатив. Друг тут лише для відпочинку, а не для вирішення своїх і його проблем. Можуть разом випити пива, пограти в спортивні ігри. Родичі приятелів зять вже й не знають як його позбутися, бо **збиває їх близьких** і хоче змінити налагоджене життя, від чого можуть постраждати сім'ї. Коли працював разом з канадцем, то почав **настроювати його проти господаря** компанії та розповідати як буде класно, якщо приятель звільниться з роботи, бо зять не захотів там працювати й хоче послати боса йти лісом, і знайде щось краще. А якщо не знайде? Перелякана дружина канадця з двома малими дітьми, яка ще й ухитряється працювати на заводі, ледь умовила свого значно старшого хворого на цукровий діабет трохи дивакуватого чоловіка не робити дурниці, бо вони й так ледве тягнуть виплату іпотеки за свій будинок і вона ледве терпить часті невинуваті покупки та витрачання грошей свого коханого на різні дурні забаганки. Як банний лист, зять приклеївся і до канадського українця, який працював у будівельній компанії й на яку зять покладав великі надії щодо росту своїх заробітків та кар'єри, навіть, попросив його стати хрещеним батьком свого сина. Доки з допомогою кума не влаштувався в ту компанію та переконався, що там особливо нічого не світить непрофесіоналу та його не вигнали звідти, то місяцями на кожні вихідні тягав **кума** на виснажливі тренування до спортивного залу. Кума дуже нервувала, що чоловік стільки вільного часу витрачає на спортзал замість того, щоб побути з дочкою чи допомогти дружині по дому, тож дуже зраділа, що зять дав їм спокій та нині сам дуріє у спортзалі. Зять почав строїти плани організувати власний бізнес, в якому мало що петрає і зайнявся агітацією свого колеги, щоб той кинув роботу і пішов до нього найманим співробітником. Такою пропозицією зять теж налякав сім'ю свого колеги, який швидко заспокоїв своїх, бо розумів, що зять, коли й далі так себе буде поводити (не вчитиметься і не плануватиме; пливтиме за течією без дисципліни й відповідальності; з усіма конфліктуватиме; не заводитиме зв'язків з серйозними успішними людьми, а спілкуватиметься лише з невдахами та тими, хто нічим не може допомогти), то як **бізнесмен** не здатен буде заробити й долара в Канаді. Зять працював у будівельній бригаді, хазяїн якої допомагав здоровим простакам – українцям приїздити до Канади і за невеликі гроші працювати на важких роботах, які не хочуть виконувати канадці. Зять загорівся ідеєю й собі створити таку **бригаду** та без ніякої не те що будівельної освіти, а навіть елементарних знань у цій галузі, без зв'язків з великими місцевими компаніями, без долара грошей, без інструментів та необхідної техніки, яких потребує такий складний проєкт, без ніяких планів почав телефонувати тим своїм знайомим, яких вважав найдурнішими, і розповідати їм про великі гроші, які вони можуть заробити під його керівництвом у будівельній сфері в Канаді. Ми, перелякані члени сім'ї майбутнього будівельного магната, з острахом дослухалися до телефонних розмов зятя, який вирішив розмістити членів своєї майбутньої бригади у підвалі будинку, який ми орендували. Те що на весь будинок одна плита, один кухонний стіл, один унітаз, один душ та одна мийка, якими всі ми користуватимемося разом з його підлеглими, а в будинку немовля, то такі дрібниці зятя не турбували. Найбільше моя дружина хвилювалася, щоб зять не викликав у Канаду внука її двоюрідної сестри, який

дуже добре до нього відноситься. Коли зять розповідав власникам будинків, що активно запрошує всіх знайомих до Канади, то хазяїни, щоб була причина підняти нам ціну за винаймання житла, намагалися з різних причин якнайчастіше приходити до нас і крадькома скрупульозно оглядали житло, сподіваючись знайти сліди перебування ще якихось людей. Ми полегшено зітхнули, коли знайомі зятя не повелися на його агітацію і ввічливо послали якомога далі, а наш вождь перемкнувся на наступну божевільну ідею. Зять зовсім не вміє планувати. Давай йому все і відразу, або побіжить далі. Спочатку говорить і діє, а потім включає голову. Через відсутність планів і дисципліни потрапляє з одної халепи в іншу в Канаді, де всі живуть з калькулятором в голові. Видається, зять ще й вчив приятелів як знущатися з близьких людей. І результати є: від одного через постійні докори пішла громадянська дружина; інший хоче відправити одну свою дитину в Азію на батьківщину матері, бо може не потягти її утримання в Канаді, за що та, певне, зненавидить його до кінця життя; а з якою радістю зять повідомив, що його слабовольний недалекий кум вміє поставити на місце свою дружину, значно розумнішу і мудрішу за чоловіка. Усі **приятелі та друзі**, коли зрозуміли, що на відміну від своїх розмов зять починає опускатися і перетворюється на ходячу проблему, то відразу почали тримати його на відстані, бо зрозуміли, що невдовзі проситиме у них гроші в борг під свої сумнівні обіцянки розрахуватися. Так і сталося. Всі друзі – приятелі **відмовилися кредитувати** його майбутні успіхи. Зять просив кума виступити гарантом його банківського кредиту, але кум сам ледве виплачує іпотеку за будинок і його ще й не викликають на роботу. Коли зять не зможе виплачувати кредит, то банк знайде спосіб здерти гроші з гаранта, у якого є будинок та авто. Колишній колега по роботі перестав запрошувати зятя на домашні святкування за 200 кілометрів. Останній раз цей колишній організував прекрасне **святкування дня народження** своєї доньки, на яке попросив зятя привести й мого внука. Зять дуже зрадив, коли перед самим від'їздом на святкування його син заснув. То беріть сонну дитину, доки доїде, проснеться. Ні! Чому? Бо малюк на святкуванні потребуватиме уваги й заважатиме зятю розповідати про свої хуліганські подвиги в Києві чи грандіозні досягнення в Канаді? Тож на дитячому святі без дитини був лише зять та моя донька і разом з дітьми їли смаколики та грали в ігри з малятами. Друг дитинства теж **не захотів позичати грошей**. Коротше, зять телефонував усім знайомим і всі відмовили. У мене складається враження, що місцеві приятелі зятя вже не дочекаються, коли вже він побіжить в якусь іншу провінцію чи країну за наступними пригодами. Усі приятелі тільки за. І якомога далі, бо з такими краще спілкуватися на відстані. Біжи, друже, біжи! Набрид усім. Показуй далі циркові номери. Хоча, як мені здається, канадцям нуднувато від спокою та стабільності й конфлікти зятя з роботодавцями та близькими людьми – то для них безплатна **розвага**. Справжнє то лише сім'я, все інше – пусте. Розуміння **дружби** в Канаді й Україні дуже відрізняється. На зустрічах друзів і знайомих **не заведено скаржитися** на життя, говорити про роботу. Майже всі в Канаді, коли зустрічаються, то запитують **як справи**, але це запитання просто підсилює звичайне привітання і надає більшої ввічливості та доброзичливості, бо насправді їх ваше життя не цікавить, адже в

кожного своїх проблем і турбот вистачає. Іноді, особливо, телефоном зять серйозно сприймає запитання "як справи" й починає годинами розповідати знайомим канадцям як у нього все погано і йому потрібна допомога. Тож співрозмовники вже й не раді та стараються не запитувати в зятя **як справи**, щоб його годинами не несло та не кортіло посвячувати їх у всі подробиці свого життя – буття. Та я й не зустрічав у Канаді ні в кого бажання так же сильно пліткувати чи перемивати кісточки знайомим, як в Україні, чого, зізнаюсь, мені іноді, як колишньому журналісту, дуже не вистачає. Другу допоможуть лише коли на цьому гарантовано щось зароблять. І канадці не винні. Життя в Канаді таке. Та й не лише в Канаді. У Канаді трапляється так, що українці дружать — дружать, а потім хтось добивається кращих результатів у житті, і замість дружби приходить суцільна **заздрість** і вже й зустрічатися не хочеться. В людях зять **не розбирається**. Вже трохи набридло, що кожне його знайомство з новим чоловіком породжує захоплення і ледь не обожнювання, а потім, коли цей чоловік не відповідає йому взаємністю та не звертає на нього особливої уваги, то відразу всі домашні вислуховують з якою поганою людиною звела його Доля. У Києві зять кілька років спілкувався з успішним, але непутящим **бізнесменом з Великобританії**, п'яницею і гульвісою, але так з ним конфліктував, що коли мамі зятя і бабусі потрібно було знайти спонсорів у цій країні, щоб погодилися їх прийняти, як українських біженців, то зять не наважився просити про це свого приятеля. То навіщо скільки часу і сил було тратити на англієця? Щоб хизуватися перед усіма своїм спілкуванням з жителем Туманного Альбіону! У кого ще є такий приятель? То — то! Коли зять у Канаді хоче зробити чергову дурницю, то ми з дружиною лише мовчимо, я хапаюся за голову та іноді не втримуюсь і коментую його дії нехорошими словами. Щоб не втрачати любов зятя, його мама і моя донька завжди повністю підтримують усе, що він робить. Як зять не може зрозуміти, що він не те, що в Канаді, а й в усьому світі **нікому не потрібен, крім родини**, на половину представників якої ображений за те, що не потурали його минулим і нинішнім дитячим примхам? Єдині на планеті, хто його люблять і цінять, — це сім'я і родина. Все інше – то дим, туман. Які друзі? Які приятелі? Та ще й у Канаді! Канадські приятелі заздрісні й бояться, що зять зможе жити краще і щасливіше за них. Прикро, що зять **не може знайти кращих приятелів**? У Канаді в зятя почали з'являтися якісь комплекси щодо знайомства і спілкування з канадцями, у глибині душі розуміє, що його історії про минулі хуліганські подвиги й великі досягнення в бізнесі **не допоможуть йому заприятелювати** з канадцями. Мені здається, дехто зі знайомих зятя в Канаді, особливо роботодавці та його колеги, вважають зятя за **клоуна**, який дає прем'єри нових комедій, і розповідають всім знайомим про українця, який запалює своїми витівками, часом, сіре й одноманітне канадське життя успішних людей. Запалюй далі, друже! Через свою вдачу зять потрапляє з одної халепи в іншу, як зірка німого кіно **Чарлі Чаплін**, весь час падає, всім довкола весело від цього, а нам, його родині, не до сміху. Приятелі, взагалі, в захваті та, як на боксерському матчі, стрибають до неба й просять зятя продовжувати їх і веселити:

-Мочи його!

-Що? Слабо справитися з двома пенсіонерами?

-Жени всіх у шию! Ти молодий і красивий, зробиш ще і сина й дочку.

-Тобі потрібно отримуват російський паспорт в

Така безвідповідальна поведінка друзів і приятелів вселяє в зятя віру у свою правоту і він робить помилки ще з більшою силою. Відколи приїхав в Канаду, вже 3 роки зять живе в постійному стресі. Як часто і в дітей, **реакції на стрес** зятя часто нерозумні, безвідповідальні й виливаються в якісь дурниці: не може зняти напругу після роботи й приїздить з роботи злий, домашні його дратують, їсть, запирається в кімнаті й нікого не хоче бачити, не виходить до ранку, як підліток, не хоче відриватися від комп'ютера з грою в танчики. Зятю дуже подобається, коли друзі називають його Танкістом за любов до онлайн ігор "Танки". У веселій і безпечній та комфортній домашній атмосфері гри на екрані ноутбука відчуває себе танковим асом з неймовірними баталіями, дикою крутістю, динамікою війни. За три роки перебування в Канаді зять у цій популярній грі підбив сотні ворожих машин. Бідолашний знімає напругу. Якось зять закрився в себе в кімнаті, лежав біля вікна на ліжку з комп'ютером та грав у "Танки", а мимо, як і кожного вечора, з собачкою проходила власниця будинку, який ми в неї винаймаємо. Симпатична хазяйка побачила зятя та мило помахала йому рукою. Відтоді зять **живе з закритими вікнами** й не переносить, коли внук забігає до його кімнати й, найперше, намагається відкрити жалюзі на вікнах. Перед приходом зятя з роботи, щоб його не провокувати на поганий настрій і висловлення претензій до членів сім'ї, ми намагаємося закривати вікна. Мені здається, якщо так і продовжуватиметься, то зятю таки доведеться звертатися до професійних **психологів**.

На вихідні **спить** чи дрімає цілими днями й роздумує про свою нелегку долю іммігранта й тужить за золотими роками в Києві. Коли вже немає сил спати, то вигадує якусь **причину, щоб до ночі десь пропадати**. На авто вже багато разів їздив на Ніагарський водоспад, ганяє до океану за кілька тисяч кілометрів, до національних і місцевих парків, до невеличких канадських містечок з крутими назвами, типу Лондон, Париж, на багатогодинні тренування, плавання в басейні, до друзів і знайомих. На відміну від моїх з дружиною батьків мама, бабуся, багато знайомих зятя були **розлучені**, та й зять сам жив у неповній сім'ї й це для нього нормально, тож ми боїмося, що чоловік моєї дружини теж може задуматися про розлучення. Внук за день багато разів згадує батька і любить його найбільше за всіх людей на світі, навіть більше, ніж свою маму. Зятю не замінять сім'ї ніякі друзі та приятелі, які йому потрібні, щоб хизуватися перед ними своїми досягненнями в житті. Відчуває себе перевантаженим дорослими обов'язками голови родини й батька. Любов **сина** – то великий дар Небес для зятя. Я турбуюся про внука від його народження, перший рік вночі навіть спав біля нього та й нині щодня няньчу, але нікого так сильно не любить внук, як тата, який для малюка, наче Бог. **Внук** дещо покращена версія зятя та і я, певне, не найліпша нянька, а може маленькому передається нервозність у домі – тому все б'є, ламає, здирає фарбу, розсипає борошно по всьому будинку чи розливає воду з пляшок, його ні на хвилину не

можна залишити без догляду. Не сподобався мультик і — Том Соєр та Гекльберрі Фінн в одній особі — з розмаху гупнув моїм мобільним телефоном об стінку, що, аж, захисне скло розбилося. Коли внуку щось потрібно, то обличчя стає хитрим і мене гладить:

-Дід хороший.

Я ні разу не вдарив внука, бо за таке в Канаді можна отримати 5 років в'язниці. Коли я щось забороняю внуку, — вождю червоношкірих, — чи тримаю його за руки, аби не робив школи, то каже:

-Щоб тебе, діду, собаки покусали.

Та мене є кому кусати й без собак...

Головне, аби зять не втратив таке сильне почуття дитини до себе. Коли малюк хворіє і температура під 40, то моя дружина разом з дочкою сидять біля ліжка хворого малюка та майже не змикають очей, а зять закривається і спить ледь не до обіду, прокидається й використовує хворобу сина, щоб дошкулити мені і моїй дружині, та починає розслідування чого захворів малюк, натякаючи на няньку, а потім на цілий день їде на тренування до спортивного залу. Мама з татком при народженні дали зятю розум і позитивне відношення до людей, а складна ситуація, в яку він потрапив в Канаді, відбирає цей розум і співпереживання до інших. Що робити? Щодня внук з нетерпінням чекає, щоб батько хоч кілька хвилин, а то і якусь годину на вихідні провів у його товаристві. Внук підбігає до дверей кімнати батька, кличе його і лупить ногою у закриті на защіпку зсередини двері, але зять рідко їх відкриває, бо то говорить телефоном чи сидить в Інтернеті, то спить, то дуже зайнятий не дуже зрозуміло чим. І це прикро. Дитина не розуміє чому його Бог в сусідній кімнаті з закритими дверима й не хоче з ним спілкуватися. Все це напружує домашніх. Я навіть телефоном зняв фото та записав відео про таку поведінку внука і його благання до тата відкрити двері та погратися з ним, а не в "Танки". Щоб впустити внука до кімнати батька, потрібно між дверима й одвірком засунути щільний аркуш паперу і підняти защіпку з внутрішнього боку дверей. Ех, як шкода, що не було мобільних телефонів і не можна було знімати відео в часи Радянського Союзу, коли я працював кореспондентом у районній газеті. У ті далекі роки найсенсаційнішим моїм фотознімком була світлина, на якій керівник газовидобувальників і пілот вантажать горілку в службовий вертоліт. Той знімок я зробив у розпал антиалкогольної кампанії, коли тодішній керівник комуністичної держави велика людина Михайло Горбачов мріяв дати населенню країни свободу й знищити Імперію зла, але не знав як завдати колосальної шкоди її економіці та, нарешті, знайшов слабе місце і зробив це через боротьбу з пияцтвом. Я працював кореспондентом у рідній районній газеті й того дня брав участь у рейді з виявлення працівників, які в робочий час пиячать та купують спиртне. Щоб я не публікував у газеті знімок та й сам репортаж про рейд, під час якого попалися **газодобувники**, мене дуже просив їхній друг - місцевий корупціонер — початківець, який чимало зробив для мого становлення як чоловіка. Спочатку **корупціонер** просив редактора газети — прекрасного, скромного й порядного керівника, якого мені та й редакції послала Доля. Корупціонер не міг натиснути на редактора, бо рідний брат редактора очолював всю

цензуру Полтавської області і входив до еліти регіону. Редактор сказав чиновнику — корупціонеру, що зробить так, як вирішить кореспондент. Я був вихований в Радянському Союзі, тож з великою повагою відносився до старших, мене привчили завжди говорити їм "так", тому я відразу запевнив, що зроблю все, як хоче чиновник. Та тільки він вийшов з кабінету, то знову для мене став не моєю милою симпатією, а корупціонером, який за винагороду покриває махінації газовиків, а тепер ще й хоче захистити їх від критики. Хто таке придумав, що коли симпатизуєш людині чи, навіть, її любиш, то маєш в усьому з нею погоджуватися та покривати її темні справи, миритися з її чорною вдачею? Все що я вирішив зробити для хорошого знайомого, це попросити редактора розмістити матеріал про рейд не на першій сторінці газети й не публікувати фото. Той мій матеріал в газеті вилився у переслідування, намагання помстися мені та кінець кінцем став однією з причин мого звільнення з роботи в редакції, що я зробив на випередження, бо корупціонер став великою шишкою місцевого розливу, соратником хрещеного батька місцевої політичної мафії, тож, все одно, не дав би мені працювати журналістом. Я ще і його боржник: зі мною ледь не стався нещасний випадок і я міг випадково вбити людину, яку майбутній корупціонер врятував від смерті, а мене від дитячої колонії. У корупціонера виявилася **блискавична реакція**: в останній момент, коли я вже почав рух і не побачив можливі наслідки своїх дій, він здогадався про мій маневр і крикнув та показав як не зашкодити людям. Тож я, коли оце розповідаю про свого зятя, то, як і завжди, почуваюся трохи винним перед тими, кого критикую, але нічого особистого, бо моя критика — то лише почуття обов'язку перед людьми й наївне сподіваюся правдою зробити хоч трохи кращими і їх, і цей прекрасний божевільний світ. Нічого не можу з собою зробити, хіба що інші зі мною можуть щось вдіяти.

В УСЬОМУ ВИННІ ІМІГРАНТИ

Є шанс стати своїм — Діаспора вам не допоможе - Сімейний туризм з України - У Канаду українці прибігли не за грошима, а втекли від війни — Без заздрощів ніяк — Індія в Канаді - Коли в Індії жив у картонній коробці, то Канада для такої людини рай — Солодкі мрії про канадський паспорт - CUAET, найкраща, хоч і тимчасова, імміграційна програма за всю історію Канади — В Уряді Канади сім п'ятниць на тиждень? — 5 мільйонів іммігрантів, як 5 мільйонів цупів - відбувайлів? - У Країні іммігрантів не люблять іммігрантів? - Підвальне і підпільне життя в Канаді - Три Індії в Канаді - Велика прогулянка іммігрантів по Канаді - Все більше втікачів з Канади - Смуга життя Канади — Потяг як диво - Хто поїде у холодну глибинку? - Українці стануть чорношкірими? - Без "фудбанків" ніяк

Я нічого не маю проти Канади. Їдьте! Дивіться! Пробуйте свої сили! Люди з усього світу не зуміли знайти своє місце в рідних країнах і тратять багато нервів, грошей, часу, щоб **потрапити** до Канади. В Європі ви ніколи не станете **своїми**, а в Канаді це можливо, бо тут всі або іммігранти, або їх нащадки. У перші тижні після прибуття до Канади українці розраховують на допомогу **діаспори, однієї з найбільших** у світі, та української церкви, але потім самі знаходять своє місце в чужій країні, починають багато працювати, стають фахівцем у якійсь галузі та розв'язують свої проблеми.

Українці роблять значний внесок у розвиток Канади. Канадці знають їх як роботящих, старанних, кмітливих людей, що працюють на **будівництві, прибиранні, касирами в крамницях, в логістиці, ІТ сфері** та й повсюди, навіть в уряді. Українці виконують роботу старанно, як для себе. Дехто з земляків висловлював мені своє розчарування та стверджував, що українська діаспора в Канаді розділена сварками, заздрощами, ворожістю, зневагою, ізоляцією, непатріотичністю, а то й надмірною зацикленістю лише на народних традиціях. Іноді ті, хто приїхав до Канади давно або народився тут, не сприймають тих, хто прибув після початку повномасштабного вторгнення і розраховує на допомогу колишніх вихідців з України. Коли вислуховуєш їхні взаємні претензії, то іноді важко з ними не погодитися і не знаєш як заперечити. Є й такі українці, які приїхали до Канади в останні десятиліття й знати не хочуть ніякої діаспори, відмовляються від своєї культури, а мільйонів індіців, навпаки, не цікавляться толерантною ввічливою культурою Канади, хочуть лише свою надзвичайно сильну культуру, свої традиції й свій спосіб життя, не хочуть асимілюватися і контактують з місцевими лише заради заробляння грошей та іншої вигоди. Я та й усі мої земляки, дуже **вдячні** українській діаспорі в Канаді за звернення до уряду цієї країни з проханням продовжити дію програми CUAET ще на рік, що й було нещодавно зроблено. Українці дуже вдячні й нинішньому ліберальному уряду Канади за програму CUAET. Канада пішла назустріч українцям і відкрила **найкращу програму** за всю історію своєї імміграційної служби та ще й лише для однієї країни – такого ніколи не було, коли так швидко та легко можна було потрапити до Канади та відразу отримати важливі дозволи для життя і роботи. До програми CUAET українці, як і інші іммігранти, нерідко тратили 3 — 5 років свого життя та 20 – 30 тисяч доларів, щоб потрапити до Канади, тому дехто з колишніх іммігрантів і заздрить нинішній хвилі тимчасових іммігрантів з України. Іммігранти й діаспори, в тому числі й українська, **підтримали нинішню керівну партію** і не дали можливості прийти до влади її опонентам, які ще рішучіше налаштовані проти переселенців з інших країн. Аби я мав право голосу, то теж би підтримав сьогоднішню ліберальну партію Канади за те, що дала українцям програму CUAET.

CUAET – хороша можливість спробувати Канаду, в яку важко було потрапити. Програма CUAET дозволяє українцям проживати, працювати, навчатися, отримувати безплатне медичне обслуговування та перебувати в Канаді, допоки вони не зможуть безпечно повернутися в Україну. З майже 800 тисяч українців, яким дозволили приїхати до Канади, лише 300 тисяч наважилися перелетіти океан і потрапити до цієї непростой країни, але вже близько 150 тисяч з них **повернулися** до Європи, де на відміну від Канади українським біженцям в деяких країнах щомісяця виплачують грошову допомогу та пенсії. CUAET — це тимчасова програма і розрахована на те, що українці приїдуть до Канади й одразу почнуть активно шукати роботу, щоб оплачувати собі їжу та оренду житла, а коли з припиненням війни в Україні ця програма закінчиться, то українці, що нею скористалися, повинні будуть повернутися в Україну. Із закінченням війни в Україні перестане діяти програма і українці втратять всі свої

права та великі пільги на перебування в Канаді і змушені будуть повертатися в Україну чи переїхати до іншої країни, де життя дешевше і де їх погодяться прийняти. За останні роки канадське суспільство дуже накрутило проти іммігрантів, канадці вимагають закрутити гайки щодо приїжджих. На хвилі цього невдоволення українці даремно сподіваються, що їм після закінчення дії програми CUAET дозволять залишатися в Канаді. Нинішні українці в Канаді всі позитивно налаштовані, оптимісти, ніхто не шкодує, що приїхав у Північну Америку, кажуть їм тут краще, ніж у Європі. Багато з них хоче здійснити свою мрію про переселення до Північної Америки. Багато українців хочуть назавжди залишитися жити в Канаді, бо обережно зізнаються, що саме для цього перелетіли океан і витратили вже скільки грошей на адаптацію в Канаді, але у глибині душі розуміють, що їм нічого не світить. В українців **немає ніяких шансів залишитися** назавжди в Канаді, але за деякими приблизними анонімними опитуваннями лише **10 відсотків** українців заявляють про своє бажання повернутися в Україну, коли там стане безпечно і завершиться програма CUAET, але я сподіваюся, що після закінчення гарячої стадії війни росії проти України цей відсоток значно збільшиться. Я постійно в розмовах з земляками пояснюю, що програма CUAET не має ніякого відношення до переселення українців у Канаду чи отримання моїми земляками постійного дозволу на проживання в цій країні. З юридичного погляду українці в Канаді навіть не вважаються біженцями. Уряд Канади просто тимчасово дозволив українцям жити у своїй країні. І все! Нинішній уряд Канади налаштований рішуче проти іммігрантів, яких робить винним у своїх помилках, і заявляє, що не продовжувати мільйонам людей права на проживання та буде виганяти їх з країни: видаватиме накази про виселення і виписуватиме ордера на **депортацію**. Політиків в у Канаді, як і в усьому світі, найбільше хвилюють власні рейтинги і, щоб їх переобрали на наступний термін. У деяких країнах, як інколи і в Україні, лише до обрання говорять те, що хочуть почути виборці, а от у високорозвинутих країнах, зазвичай, політики **виконують свої обіцянки**.

Тож про отримання піару українцями, які приїхали по програмі CUAET, вже не може бути й мови. **Піар** – це голуба мрія у планах кожного, хто хоче назавжди лишитися в Канаді. Майже всі інші українці зациклені на отриманні піар. Після закінчення дії програми CUAET цей папірець дасть їм змогу на законних підставах залишатися в Канаді хоч і до кінця життя. З піаром навчання в Канаді в 3 рази дешевше. Оскільки уряд урізає імміграцію, то **українцям з CUAET не світить піар**, хіба що можуть спробувати подаватися на федеральні чи провінційні імміграційні **програми**, але там теж все не так просто – беруть лише з потрібними спеціальностями, високі вимоги, необхідно набрати більше балів, ніж конкуренти на місця, за які йде війна. У перший рік нашого перебування в Канаді я чув чимало нарікань на цю країну від українців, які приїхали по програмі CUAET і не були готові до роботи в Північній Америці, але ось уже рік я ні від кого не отримую скарг на життя в Канаді, бо ті, хто раніше лаялися та обурювалися Канадою, вже або **повернулися** в Європу, або залишилися, змінилися, знайшли своє робоче місце і їх усе влаштовує, хоч за звичкою

для годиться ще іноді **прибідняються та на щось скаржаться, але то несерйозно**. Українці, які лишилися, говорять лише про те, щоб уряд Канади продовжив їм дії дозвільних документів, отриманих згідно з CUAET, щоб ще хоч трохи побути в гостинній країні. Я виїхав з Києва, коли по моїй столиці на Оболоні бігали росіяни, але в Канаді я **не зустрічав українців з прифронтових** областей: усі мої знайомі земляки, які приїхали по CUAET в Канаду, до повномасштабного вторгнення проживали або в Києві, або в прикордонних областях Західної України. Нещодавно у церкві повісили карту України й кожен, хто зайде, може взяти шпильки з кольоровими головками та встромити в той населений пункт, з якого приїхав до Канади по CUAET. Майже всі шпильки встромлені в міста та села теж лише цих регіонів. Багато українців приїхали до Канади по CUAET **звідусіль, крім з України** після повномасштабного вторгнення: в основному, з країн Європи.

На відміну від попередніх іммігрантів українці по CUAET приїхали до Канади **не докладаючи майже ніяких зусиль** і відразу отримали багато прав, навіть фінансову одноразову допомогу від держави, може дехто з щойно прибулих очікував ще й керівну посаду, як мій зять. Попадемо в Канаду і станемо володарями світу? Задарма отримати шанс пожити й попрацювати в Канаді, — то **джекпот**. Бінго! Українці по CUAET приїхали в Україну не на заробітки, а втекли від війни в пошуках **безпеки та стабільності** для своїх рідних Канада дала шанс українцям легко й безплатно поміняти своє життя і пожити на іншому континенті та ще й допомогу, яку змогла, щоб не дуже ображати інших. Один український канадець — мільйонер після служби в церкві висловив мені обурення, що українцям **дали гроші з кишені канадців** та ще й усі блага та назвав "**туристами**" українців, які гастролюють по країнах, щоб отримати допомогу, як біженці. Українці сім'ями прилітали до Канади по програмі CUAET лише для того, щоб забрати гроші й відразу повернутися до Європи. Українці отримувати одноразову допомогу у 3000 доларів на кожного дорослого і 1500 доларів на дитину до 17 років та безплатно жили кілька днів чи тижнів в готелі коштом Канади, що гарантованою цією програмою, а в Європі продовжували отримувати допомогу від урядів інших країн.

-Невже ви заздрите своїм землякам, які змушені через таку страшну війну побиратися по світу? - Вирвалося у мене і мій співрозмовник почервонів та побіг до свого авто й більше ніколи не підходив до мене в церкві після недільного богослужіння.

Коли порівнювати, як у Канаді підтримують своїх земляків індійці, китайці, пакистанці, іранці та й усі вихідці з Азії, то іноді стає ніяково за бездіяльність не лише української діаспори, а й українців з попередніх хвиль імміграцій. Я відчуваю заздрість старожилів - українців до земляків, які так легко заїхали до Канади по CUAET, якісь змагання за те, хто краще та швидше зумів влаштуватися в цій країні:

-Ніхто вам більше не допоможе. Вам тут ніхто нічого не винен. Вас скоро звідси всіх виженуть. Вам тут нічого робити.

Як на мене, то старожили праві, але такі поради подобаються не всім українцям, які приїхали до Канади після повномасштабного вторгнення. Іммігрантам з інших країн ніякої допомоги Канада не надає, навпаки, декого зобов'язує під час в'їзду до країни

мати при собі не менше 10 тисяч доларів, коли приїздить одинак. Тож канадці мені дорікали: мовляв, Канада вас прийняла, дала одноразову допомогу, а ви її ще й критикуєте. А що поганого в критиці?

Мені подобається і я нічого не маю проти того, що на вулицях Канади обличчя з країн третього світу більше, ніж обличчя європейського типу. У містах Канади немає чіткого поділу на іммігрантські райони, як у США. Канадці не дуже дружать з іммігрантами і тими, хто прибув з інших країн, тож приїжджим доводиться більше приятелів і клієнтів шукати серед своїх. Кожен намагається вести бізнес і брати на роботу лише своїх: китайці – китайців, індійці – індійців. На вулицях Торонто – представники половини національностей світу. В провінції Онтаріо, яка за розмірами ледь не вдвічі більша за Україну, і яка найтепліша й найбільше придатна для життя, особливо багато серед іммігрантів індійців, яких росіяни називають "товаришами з сонячної Індії". Індійці щасливі, що потрапили до Канади. В Індії старі рідні й знайомі деяких іммігрантів жили в картонних коробках чи наметах з кількох простирادل, то для них Канада рай. В інших провінціях, кажуть, індійців дуже мало або, взагалі, немає. Кількість індійців у Канаді невпинно зростає, вони легко отримують паспорта і возз'єднуються зі своїми сім'ями по 10-20 людей, яких привозять з батьківщини, а потім, я чув, половина з них сидить на соціальних допомогах. Таке враження, що в Канаді у невеличкому 2-поверховому будиночку з підвалом і гаражем може жити ціле село з Індії. Найбільше в Канаді колишні жителі Індії полюбили Торонто. За 3 роки мого перебування в Канаді завантаженість автобусів громадського транспорту виросла майже вдвічі, завдяки напливу іммігрантів з Азії. У Канаді іноді таке враження, що я знаходжуся в Індії, але мене це не напружує, бо люблю індійське кіно, а під час навчання в університеті я жив у гуртожитку зі студентами з Індії й полюбив цей народ на все життя. Звісно, й іммігранти понавигадували різних схем для проникнення в Канаду і постійного проживання та роботи. Наприклад, через приїзд на дешеве навчання в деякі коледжі (з оплатою 9 тисяч доларів на рік, за що ці навчальні заклади лаяв уряд, бо в основному за таке навчання платять до 20 тисяч), а потім отримання дозволу на практику, яка затягується на роки. Та іммігранти самі реєструють коледж, беруть усі дозволи, орендують підвал і завозять до Канади сотні земляків, начебто, наприклад, для того, щоб вони опанували професію перукаря. В Канаду для навчання заїхало мільйон людей з Азії, всі відразу почали працювати й вже через рік отримувати документи на постійне проживання. Щоб отримати громадянство в Європі знадобиться 10 років, а донедавна в Канаді за 1 – 4 роки іммігранти отримували канадський паспорт, з яким без віз можна їздити в майже 200 країн світу.

Канадці кажуть, що в нинішнього уряду сім п'ятниць на тиждень: якщо сьогодні уряд щось дозволяє, то завтра може заборонити. Уряд мільйонами завозив іммігрантів до Канади, а у зв'язку зі світовою кризою народ ринулися в Канаду, як до казкового Ельдорадо. Нині ж урядовець Канади заявив кільком мільйонам людей, що їм не продовжать термін їхнього перебування в країні й просять на вихід, а коли їх усіх зроблять нелегалами, то лякає, що їх будуть переслідувати та депортувати. Уряд

Канади нагання страху на 3,8 мільйона людей, а деякі медіа стверджують, що на 5. Але іммігранти не можуть виставити Канаді якихось претензій, бо в усіх хитрих документах, які підписували, обов'язково було пояснення, що **дія цих документів тимчасова**. Тобто всі іммігранти їдуть до Канади, щоб тут залишитися назавжди, а їм на підпис весь час підсовують **тимчасові документи**, щоб тримати в нескінченному очікуванні та напрузі. Щоб не розслаблялися та трудилися, проявляли себе з кращого боку. На те й шука в річці, щоб карась не дремав! Тож іммігрантам лишається в усьому звинувачувати лише себе. У Канаді нічого не буває зі 100 - відсотковою гарантією. І від цього іноді страждають мільйони. Всі питання канадський уряд намагається вирішувати лише **дозволами і заборонами**. Є думки, що наплив іммігрантів з усього світу бісить більшу частину канадців, які забули, що всі вони, крім близько мільйона корінних жителів, є нащадками іммігрантів, але ніхто з канадців ніколи не дозволить собі якось принизити чи дорікнути іммігранту лише за те, що він з іншої країни, бо за таке можна потрапити до суду. Тут такого немає взагалі на відміну від Європи та й тієї ж Польщі. Коли порівнюють Канаду з Європою, то однією з її головних переваг називають те, що у **Канаді ви можете стати своїм**, бо тут усі іммігранти. Та майже в усіх європейських країнах можна зіткнутися з **дискримінацією**, рано чи пізно тобі вкажуть на твоє місце, нагадають, що ти в Європі чужий, і тебе ще й на словах спробують відправити додому. Майже половина населення Канади **народилося в інших країнах**. Абсолютно всі канадці - це іммігранти, просто вся різниця між ними — в якому поколінні вони іммігранти, в 1-му чи в 5-му. Як і більшість жителі планети, канадська нація іммігрантів спрощує складне сьогоденне життя землян і вважають саме іммігрантів винними у всіх кризах у Канаді й у своїх власних проблемах, створених чиновниками та політиками; вимагають депортацій та обмеження імміграції. **Уряд** рідко якої країни не піддається спокусі свої помилки перекласти на іммігрантів. Тільки дивуєшся, як у Канаді, Країні іммігрантів, хочуть приїжджих, які виконують найважчу й найбруднішу роботу, зробити **цапами — відбувайлами**. Канадцям пояснюють причини високих цін на житло, які зашкалюють: уряд **нагнав мільйони іммігрантів у Канаду, але житла для них не збудував** Чим думали чиновники? Чому ніхто не почухався? Як казав один сумнівний класик: "Люди як люди, тільки *квартирне питання їх зіпсувало*". Де жити іммігрантам? Це їхні проблеми, кажуть можновладці, й пояснюють причини кризи тим, що іммігрантів завозили мільйонами, а кількість житла, лікарень, шкіл, дитсадків не збільшувалася й тепер на них **велике навантаження**. То збільште кількість всього, що потрібно! Канада має одні з найбільших запасів деревини у світі: фанери та гіпсокартону вистачає. В чому проблема? Ціни на нерухомість у Канаді космічні, а будувати не вигідно? Хто любить **заборони на будівництва житла в Канаді**? Чому не запускають на канадський ринок забудовників з інших країн? Великі канадські корпорації? У Канаді величезний **попит на доступне житло**. Чому нікому не дають дозволи на будівництво? Чи вже ніхто й не просить? Чому чиновники тримають оборону й ціни? Таке враження, що нові **житлові** багатоквартирні будинки, взагалі, не починають будувати, а ті, що розпочали зводити, заморожені через банкрутство

забудовників. Чому? Хто винен? Банкіри? Народ лякають тим, що коли нерухомість стане дешевшою, то мільйони канадців збанкрутяться та й державному бюджету буде непереливки. У деяких регіонах Канади діти навчаються у дерев'яних вагончиках на території шкіл, бо місць для всіх не вистачає. Невже уряд не в змозі найняти коли не свої занадто дорогі, то дешеві іноземні будівельні компанії, які згідно з сучасними технологіями за місяць у лісовій країні збудують якісь дерев'яні вагончики, будиночки з опаленням, водопостачанням, каналізацією й інфраструктурою. Може це краще, ніж іммігрантам жити по **підвалах**? З напливом іммігрантів сотні тисяч власників будинків переобладнали підвали для здачі в оренду як повноцінні житлові приміщення з окремим входом. Російськомовні канадці називають іммігрантів, які проживають у підвалах, "**дітьми підземелля**" по аналогії з повістю письменника Володимира Короленка. Торік в місті Брамптон в одному з **підвалів жило 25 студентів**. Серед українців, які приїхали по СУАЕТ, є й такі, що вже 3 роки живуть по **підвалах**. У підвалах невеличкі віконця під стелею і туди не дуже попадає сонячне світло, від чого у людей може розвинутися депресія і, буде здаватися, що ніколи не виберуться нагору по соціальній драбині. В Україні ще за часів Радянського Союзу людям заборонили жити в підвалах, а в Канаді **підвально — підпільне життя** процвітає. Підпільне, бо з оренди житла рідко платять податки. Дивно вислуховувати від власників цих будинків обурення щодо великої кількості іммігрантів в країні. Таке враження, що канадці звикли повторювати все те, що кажуть по телебаченню і навіть особливо не задумуються, що **іммігранти не лише заробляють гроші для економіки Канади, а й для тих, у кого винаймають ті горезвісні підвали**. Канадці не наслідуються суперечити уряду, бо тут так не заведено, але я глибоко переконаний, що канадці раді кожному іммігранту, бо приїжджі винаймають у них будь-яке проблемне житло. Багатьом іммігрантам **світить вічна оренда житла** замість власності, бо не можуть зібрати на перший внесок, щоб отримати іпотеку. У багатьох іммігрантів заробітки покривають лише оренду та їжу. Іммігранти працюють, як прокляті, замість канадців виплачують **іпотеки**. Іммігранти з усього світу – бігом у Канаду! Будь ласка, допоможіть канадцам виплатити їх іпотеки! Коли власників будинків не мають іпотеки, то щомісячні платежі за оренду перетворюються на своєрідний банкомат, який дозволяє насолоджуватися життям.

Дехто стверджує, що більшість канадців схвалюють масові депортації. Іммігранти не хочуть нових іммігрантів? Канадці сподіваються, що після того, як виженуть іммігрантів, в країні настане щастя і все буде, як до кризи. Подібне вже було в історії планети й нічого доброго не виходило. У мене інколи таке враження, що канадські урядовці, взагалі, не знають історії, економіки, географії. Багато іммігрантів перед тим, як потрапити в Канаду, розпродали все майно у своїх країнах і їм нікуди повертатися. Чимало іммігрантів привозять до Канади великі суми грошей. Канада сподівається, що коли **трохи розжене людей, то ситуація в країні нормалізується і криза зникне**. Мовляв, нам не потрібні мільйони людей, яким дозволили заїхати до країни, ми їм не продовжимо дозволу на перебування в Канаді, перетворимо їх на нелегалів і

депортуємо, і тоді все у нас налагодиться: ціни впадуть, кредити стануть дешевшими, а те, що відбувається у всьому світі, вас, шановні канадці, не торкнеться. І канадці у це вірять. Дивне якесь рішення. Дуже схожа на популізм чи надто спрощений погляд на серйозні процеси у світі, які канадський уряд сподівається перехитрити, як це, можливо, колись вдавалося. Я думаю, що це занадто просте рішення й абсолютно нічого не дасть, лише на якийсь час буде відвертати увагу громадян, хтось порадіє з проблем іммігрантів, хтось заробить якийсь дешевий політичний капітал, а, головне, прикриє непрофесіоналізм уряду і кризу, яка розгортається у світі. Життя на планеті не таке примітивне, як здається бюрократам.

Потрібно **рятувати** прекрасну країну Канаду з великим майбутнім, розбудовувати дикі безкрайні простори, освоювати величезні території та ресурси країни, а це не можна зробити без іммігрантів. Щоб вижити, чимало іммігрантів працюють на важких низькооплачуваних роботах і втрачають здоров'я. Канада — друга по величині країна світу. Населення Канади 41 мільйон. Та у двох разом взятих китайських містах Шанхай і Пекін проживає більше людей. На території Канади можна розмістити майже **три Індії**, а в Індії проживає майже 1,5 мільярда людей. Тобто за мірками Індії на території Канади можна розмістити понад половину населення нашої планети. **Щільність** населення Канади одна з найменших у світі. Тому я не дуже розумію до чого тут іммігранти, на яких тримається значна частина економіки, медицини, соціального захисту, всі віддалені райони Канади? Нині багато перепон створено лише для того, щоб люди розбігалися з Канади. Для кого бережуть такий величезний шмат території планети?

Іммігранти прибувають до Канади й платять великі гроші за життя в цій прекрасній країні. Місцева статистика стверджує, що одинаку в Канаді щомісячне життя обходиться в середньому 3,5 тисячі доларів, а для сім'ї з 4 людей – 8,5 тисяч. Тобто іммігранти вбухують в економіку Канади мільярди доларів, на них тримається багато що в цій країні. Хай, навіть, сім'ї іммігрантів буде економити на всьому, але ніде не дінеться і змушена буде платити за оренду, в середньому, 3 тисячі доларів на місяць. Тобто мільйони сімей іммігрантів за рік змушені лише за оренду вкладати в економіку Канади, легальну чи тіньову, мільярди доларів. На мільярди доларів іммігранти примножують і потенціал Канади. Сюди їде дуже багато людей з усього світу й залишають тут свої гроші. Раніше до Канади, як і до США, їхали злодії з усього світу з великими грошима. Дехто називає Канаду країною з відбирання грошей. Мовляв, Канада, як пілосос: тут гроші тануть у людей, як сніг під весняним сонцем; Канаду **рекламують на всіх кутках ще й тому, щоб везли сюди гроші**. Спілкування з Канадою багатьох непідготовлених простаків з усього світу, як не прикро, але, в тому числі й нашої родини, мені нагадує епізод з, можливо, найкращої старої доброї французької комедії "**Велика прогулянка**" з геніальними коміками Луї де Фюнесом і Андре Бурвілем. За сюжетом у 1942 році англійських військових льотчиків збили над окупованим німцями Парижем. Щоб отримати цивільний одяг один з льотчиків вночі зображав дівчину біля відкритого каналізаційного люка. Простаки, які задивлялися на красуню,

втрачали пильність і падали в люк, де їх роздягали догола. Канада – то теж велика прогулянка і випробування для іммігрантів.

Канадський уряд **змушений буде і надалі завозити** до країни іммігрантів, без яких неминуче падіння економіки, й так нині проблемної через торговельну війну з США. Велика недостача лікарів, вчителів, дуже багатьох спеціалістів... Та всі ці довгі переліки потрібних спеціалістів можна знайти в Інтернеті. Азійські іммігранти дуже слухняні, не критикують владу Канади, бо їм є з чим порівнювати. Колишні мешканці Індії, Пакистану, Філіппін не мають ніяких завищених очікувань від Канади, з радістю братимуть кредити на 30 років, працюватимуть, як прокляті, терпітимуть будь – яку владу і роботодавців, молитимуться на Канаду, яка у порівнянні з їхніми країнами, дійсно, рай. Іммігранти з Азії повністю задовольняють уряд, бо від них не чекають протестів. Азійці, яким пощастило потрапити до Канади, ледь не **моляться** на канадський уряд, коли мають можливість, то охоче голосують за нинішніх можновладців, **демонструють свою лояльність і** хочуть бути опорою владі та найбільше на світі бояться, щоб їх не депортували додому. Можливо стільки нових іммігрантів у попередні роки й завезли в Канаду та так швидко їм дали право голосу, щоб вони на цьогорічних **виборах** проголосували за ліберальний уряд. Іммігранти прекрасно розуміють, що, коли проголосують за опонентів сьогоdnішнього уряду, то точно, їх земляки, а то й вони матимуть проблеми з імміграцією й можуть повернутися у свої злиденні чи тоталітарні азійські країни. Майже половина населення Канади – іммігранти з Азії. Роботодавцям та й владі Канади дуже подобаються азійці, особливо, з **рабським** менталітетом і слухняністю. Деякі канадські роботодавці кілька разів подумують перш ніж брати на роботу українців – прямих, емоційних, з почуттям гідності. Іммігранти – дешева робоча сила на важких та малооплачуваних роботах, для них небагато офісних і високооплачуваних робіт.

У Канаді постійно говорять про наплив іммігрантів, а скільки людей вилаялося і **втекло** з Канади? З кожним роком втікачів з Канади все більше. Змінив країну – змінив долю, але в кращий чи гірший бік? Коли судити по українцях, яких гостинно прийняла Канада по програмі CUAET, то кількість тих, хто лишився, майже така сама, як і тих, хто подякував Канаді за допомогу під час війни, похитав головою та повернувся до Європи. Я спостерігав за голодними іммігрантами, які **продумують кожен свій крок, кожне слово**, економлять на всьому і розумію, що багато українців так не зможе. Та, певне, українцям цього і не потрібно, а варто змінити країну чи повернутися додому. Чимало українців жили непогано в Україні й звикли не економити гроші, не відмовляти собі, витрачати гроші направо і наліво, та ще при цьому й критикувати владу. У Канаді усього цього робити не прийнято. Я пропонував українцям повертатися в Україну, але мені відразу починали розповідати про мобілізацію, а пізніше, коли я під час зустрічей в церкві запитував де ж поділися ці мої земляки, то виявлялося, що вони **переїхали до США чи повернулися до Європи, в основному до Польщі**, яка, за великим рахунком, особливо і не відрізняється від України, особливо Західної, ні способом життя, ні вдачею людей, тому українцям там набагато легше. Спритніші українці повернулися до

Німеччини, де сіли на непогані соціальні виплати та не напружуються, як в Канаді, і не думають влаштовуватися на роботу. Є українці, які заробляють в Канаді дуже багато, але через нудьгу хочуть переїхати до Європи. Але мої співрозмовники ще пів року тому вважали, що найбільше, пощастило тим, кому вдалося з Канади переїхати до США, де, розповідали, зарплати вищі й податки нижчі, що ліпші можливості, є змога більше заробити, кращий клімат і набагато ширший вибір штатів, де зможуть проявити себе і влаштувати собі життя. Та, начебто, третина людей працездатного віку відкрито говорить, що мріють втекти з Канади через південний кордон і потрапити в ще більше розрекламований на весь світ рай. Американську мрію ніхто не скасовував, вплив американського кіно та пропаганди на свідомість українців величезні й кожен українець або мріяв, або хоч раз таки хотів чи роздумував, щоб переїхати жити до США. У Канаді, як і в США, теж все контролюється великими корпораціями, але ще набагато жорсткіше і не завжди на користь простих людей. Вказують лише на те, що медицина в США платна, але зате там все швидше робиться і є можливість більше заробити, ніж в Канаді, і тоді проблем з медициною не виникає. Під час війни багато українців з Канади і Європи переїхало до США і на відміну від Канади я не чув, щоб хтось з них обурювався життям чи повертався. До того, як обрали президентом Трампа, багато іммігрантів (кажуть, навіть, що мова йшла про половину!), з Канади переїздило до США. Подивимось що там вийде в українців, які такі потрапили до США. З приходом до влади президента Трампа, багато наших земляків, певне, почнуть задумуватися чи не повернутися їм до Канади. Я був здивований та спершу сприйняв за жарт бажання чорношкірого іммігранта **повертатися у свою найбіднішу** країну Африки. Багато іммігрантів вирішили для себе, що в Канаді нічого ловити, крім канадського **паспорта**, тож тільки отримують його і гайда на заробітки до іншої країни. Так, що навіть і таким може не зайти Канада! Деякі іммігранти з Європи, навіть, і **на пенсії хочуть втекти** з Канади, бо, часом, дорослим так і не вдається остаточно звикнути до цієї країни, а от їхні діти нізащо не хочуть повертатися на батьківщину своїх батьків. Та й з виїздом пенсіонерів з Канади не все так просто. Коли пенсія нижче прожиткового мінімуму, то Канада **доплачує** різницю, але якщо такий пенсіонер їде з країни, то втрачає доплату. Коли багаті канадці виїждять з країни більше, ніж на пів року, то у них починаються **проблеми** з місцевим медичним обслуговуванням. Дехто зі стареньких не може виїхати, бо ще не виплатив банківські **кредити**. Вхід в Канаду долар, вихід – два. Та все ж багато канадців отримують пенсії й **переїзять** жити в країни, де тепліше та дешевше, найчастіше в Європу чи до себе на батьківщину. На місце кожного, хто виїхав з Канади, – натовпи претендентів з країн третього світу, які зубами гризтимуть канадську землю аби лише не втратити свій шанс.

Найкращими місцями для проживання в Канаді вважається **смуга** на півдні країни вздовж всього кордону з США та узбережжя Атлантичного океану шириною кілька сотень кілометрів. Ось на цій смузі й проживає переважна більшість населення Канади. На півдні й біля Атлантики хочуть жити майже всі, але не в усіх виходить. Біля кордону з США є навіть залізниця – велика недосяжна дивина для інших регіонів Канади. Зять

орендував будинок біля платного Королівського міського парку міста Берлінгтон. Коли вперше я з онуком підійшов до парку, щоб погуляти поруч по заасфальтованих доріжках на невеликому болоті з качками та навіть лебедями, то мав перейти міст, під яким прокладено залізничні рейки. На мосту стояло з десятків людей. Якою ж була їх радість, коли побачили вантажний потяг з високими вагонами! Люди махали руками, стрибали й кричали привітання машиністу потягу, який їм сигналив у відповідь. Майже всі фотографували товарняк і були дуже щасливі. Внук потім майже щодня просив ходили на цей міст подивитися як прибуває потяг і радісно кричав з усіма – то була головна розвага для нас і для деяких місцевих жителів. Канадцям особливо нікуди їхати, щоб відпочити, особливо на вихідні, та вони й не звикли кудись ходити, їм не вистачає видовищ і культурних заходів, а концерти зірок, як і скрізь, дорогі й не всім по кишені та й гастролують артисти лише у великих містах, до яких іноді потрібно летіти літаком.

Та провінція задихнеться без припливу іммігрантів, які, єдині, можуть завадити занепаду віддалених регіонів. Канада дуже страждає від малозаселеності, багато людей віддалені від цивілізації, проживають невеличкими групами, самотні, притиснуті суцільною дорожнечею. Хто працюватиме на заводах у віддалених містах? Хто при здоровому глузді й з грошима згодиться їхати у далеку глибинку з жахливими природними умовами? Лише іммігранти та хіба ще ті, хто в безвиході. Я не розумію чому уряд набиває під зав'язку великі міста і не займається розвитком інших населених пунктів, не стимулює та не заохочує людей, не надає пільги та допомогу, щоб люди переїздили в провінцію та освоювали безкрайні території з величезними ресурсами. Канадці розповідали про ці холодні сірі канадські хутори без ніяких можливостей заробити пристойні гроші чи кар'єрного зростання. Я повністю підтримую уряд Канади за те, що за останні роки впустив стільки іммігрантів. Я за ще більший приплив іммігрантів у Канаду, які мають розбудовувати цю величезну країну з її безкрайними просторами та ресурсами. Якось я сказав зятю, що йому потрібно швиденько їхати відбудовувати й підіймати Україну, тоді зятя, аж, перекрутило, але втримав себе в руках і відповів:

-А хто буде підіймати Канаду?

У Канаді ви ще можете стати своїм, бо тут всі іммігранти, а от у Європі – ні! У Канаді ви завжди серед своїх, таких же іммігрантів, а в Європі вам обов'язково звернуть увагу на те, що ви з іншої країни, "понаїхали тут". У Європі жити може й трохи легше, але там ніколи іммігрант не стане своїм. Племянниця моєї дружини після закінчення університету в Києві рік навчалася у Німеччині. Коли приїхала серед ночі на автовокзал у німецьке місто, де знаходиться університет, в якому мала навчатися, то стала чекати ранку, щоб добратися до вишу і розбалакалася з місцевим дідусем, який запропонував їй переночувати у нього. Дідусь під час Другої світової війни знаходився в Україні й досі не може забути те, чим доводилося займатися та хоче хоч якось спокутати свою провину. Німець дуже добре відносився до молодесенької симпатичної меткої чорнобрової українки, яка і жила в його величезному домі, аж, до закінчення

навчання в Німеччині. Дідусь дуже гарно відносився до дівчини й пропонував їй залишитися та обіцяв допомогти знайти пристойну роботу, нареченого, а після смерті переписати на неї свій будинок, але племінниця дружини категорично відмовилася прийняти подарунок та через відношення німців до іммігрантів не захотіла залишитися. Племінниця повернулася до Києва, уже 25 років працює у німців й отримує зарплату таку, як і в Німеччині, збудувала будинок не менший, ніж у гостинного дідуся, вийшла заміж, народила доньку і здійснила всі свої мрії в Україні.

Особливо мені подобається, як поводять себе **іммігранти з Азії** – вибудовують те середовище, в якому народилися на батьківщині й у якому їм комфортно – нерідко живуть громадами з релігійними та етнічними правилами, намагаються винаймати житло неподалік один одного і в новій країні живуть своїми традиціями та зберігають свою культуру, виручають земляків у пошуку роботи, житла, позиці грошей, розв'язанні інших проблем. Зламалося авто в когось із них – зателефонував землякам і вони вже, ось, приїхали, допомагають. Азійці не відчують себе самотніми, як, часом, українці. Хоча в Канаді на відміну від США не має районів з чітко визначеними межами: китайських, індійських, африканських і т.д. Щоправда, є вулиці, на частині з яких живуть лише люди певної національності. Часто живуть по 7 — 8 людей в невеличких будинках. А от чимало українців, зазвичай, швидко, за якихось 5 – 10 років перетворюються на канадців і змінюються навіть зовні та стають схожими на місцевих. Коли вперше прийшов до української церкви в Канаді й глянув на вірян, то здивувався: більшість з них зовні, аж, ніякі не українці, а справжні канадці. Таке враження, якби українці жили в **Африці**, то стали чорношкірими. Під час етнічної чистки в Африці ізраїльські військові рятували від смерті та літаками евакуювали до Ізраїлю нащадків євреїв, які так асимілювалися, що змінився навіть колір їхньої шкіри.

На службі в українській церкві відразу видно різницю між українцями, які щойно прибули до Канади, і тими, хто тут уже кілька років. У церкві майже всі віряни успішні, щасливі від того, що живуть в Канаді. Українці міняються навіть зовні, обличчя зі слов'янських перетворюються на північноамериканські, які канадці жартома називають "цеглина в окулярах". Українці в Канаді зазвичай **не допомагають** один одному, відразу починають, як і канадці, жити у своїх капсулах, намагаються особливо не показувати, що вони українці, а спілкуються один з одним лише з ввічливості, коли це потрібно для виживання чи для бізнесу. Де впадають в око українці в Канаді – то це в чергах на дармове отримання продуктів. У Канаді через 1-4 тижні (у різних містах по різному) можна безплатно отримувати кілька сумок їжі у "**фудбанках**", які збирають пожертви на харчі й роздають їх людям, яким бракує їжі. Канада дуже **ліберальна** країна і тут не дадуть людині померти з голоду та захистять її права. Через проблеми з їжею і страху перед голодом, перебільшеного чи того, що, ось-ось, стане реальністю, я з внуком не пропускали жодної можливості отримати їжу у цьому банку і майже всі люди з білим кольором шкіри були українцями, які приїхали до Канади по СUAET. У "**фудбанках**" **українці** намагаються мовчки сидіти у чергах і не дуже хочуть спілкуватися зі земляками. Свого часу багато "фудбанків" навіть писали про великий наплив українців

і про те, що 18 відсотків мешканців Канади теж змушені економити на купівлі продуктів, бо мають витратити гроші на інші нагальні потреби, тому багато канадців не готують їжу і харчуються аби як. Але потім це хвилювання "фудбанків" стихло, бо українці, у яких справи йшли кепсько, або виїхали з гостинної Канади, або зуміли прилаштуватися до життя в цій країні й у них уже немає ні часу, ні необхідності чи бажання просити їжу.

ГУД БАЙ, КАНАДА!

Нашу родину в Канаді збив позашляховик і може переїхати ще й каток безгрошів'я — Поганий знак - Життя, повне пригод - Безплатні лекції зятя - Суперечити, то ознака великого розуму - Навіювання не рятує від бідності - Доки в Канаді не знімете корону з голови, толку не буде — Або зміниться, або пропаде - Любов сина як подарунок Небес зятю - За те, що я назвав зятя "ідіотом": валіза, аеропорт, Київ - Ухилянти штурмували держкордон, йшли в атаку лісами й полями, форсували ріки — Слідчий чи тюремний провокатор? — За що моляться українці в російській церкві? - Звичайна доля борця з корупцією - Годі любити Україну з Канади — Я повертаюся в Україну

Канада погано подіяла на зятя і проявила чимало його не дуже привабливих рис. Канада кого загартовує, кого перемелює, але завжди змінює іммігрантів: з одних робить успішних, з інших невдах, хоч потім, трапляється, люди й міняються місцями. Канада, мов гарне сучасне дороге авто, збила зятя, який порушує правила дорожнього руху і грається на швидкісній трасі та бігає з однієї смуги на іншу, по яких летить нескінченний потік авто. Величезний канадський пікап - позашляховик збив разом з зятем і його сім'ю та нас, пенсіонерів. Від несподіваного удару ми **відлетіли на обочину канадського** життя, і тепер я боюсь, щоб нас ще й не переїхало **катком** безгрошів'я, тому:

-Утікай з Канади!

До речі, подібна історія, тільки не в переносному, а в прямому значенні трапилася з далекою родичкою моєї дружини. Усі, наче відчували лихо, й теж в один голос казали їй, що робить велику дурницю, коли разом з односельцями зібралася іммігрувати в Канаду. Все життя жінка прожила в селі, майже не бувала у місті, і звикла по 100 разів за день у різних справах де заманеться переходити чи перебігати дорогу обласного значення біля свого будинку. Тож коли у Канаді потрібно було сходити до крамниці, що знаходиться по іншій бік швидкісного шосе з 8 смуг, то полінилася дотриматися правил і піти на пішохідний перехід, а вирішила за давньою золотниківською звичкою піти навпростець і такий вчинок став останньою помилкою іммігрантки, яку привезли з тієї імміграції в домовині в Україну.

Коли я три роки тому прилетів до Торонто, то мене чомусь серед багатьох **пасажирів** вибрали, щоб я пройшов тест чи не хворий я на Ковід-19. Медик — індієць, який робив мені тест, не виявив хвороби та, коли вносив запис у базу даних, то похитав головою і сказав, що це не дуже добрий знак, бо, мовляв, Доля мені підказує: в Канаді у мене нічого не вийде і доведеться повертатися додому. Та я й хочу повернутися додому,

кажу йому. Спочатку індієць подумав, що неправильно мене зрозумів, бо щодня робить багато тестів авіапасажирам, а коли розібрався, то сказав, що вперше чує, щоб людина тільки прилетіла до Канади й вже не хотіла тут жити.

Зять зі своєю поведінкою закомплексованого підлітка ще той перець! Успішні люди, часто, нудні, їх успіхи нецікаві й неісторичні: в усіх дуже схожі історії — каторжна праця, постійне навчання, відмова від багатьох спокус. А у зятя нескінченні **пригоди**: його звідусіль виганяють, з усіма конфліктує, іде проти течії, хоче залишитися собою, жорстка канадська система не може вплинути на зятя. Зять чинить спротив адаптації третій рік: не хоче підлаштовуватися під чужу країну, вчитися та отримати спеціальність, яка потрібна Канаді або налагоджувати відносини з українцями, які можуть допомогти. Той хто хоче **залишитися собою** й поводитися, як в Україні, має проблем більше за земляків, які розуміють, що немає іншого шляху для розв'язання проблем, крім того, що потрібно багато працювати, вчитися, освоїти нову спеціальність. Зять, навіть, поводить і говорить такі дурниці, як і в Україні, наче хоче, щоб Канада змінилася під нього й він жив, як у Києві. На жаль, так не буде. Прикро, що зять майже нічому не вчать постійні зміни місця роботи та його **конфліктне** відношення до роботодавців. **Не хоче змінюватися** та підлаштовуватися під Канаду, бо сподівається, що, ось – ось, закінчиться війна росії проти України й усе буде, як до повномасштабного вторгнення: життя за гроші дружини, майже фейковий бізнес, сон до обіду, нескінченне моралізаторство перед мовчазними найнятими хитрими співробітниками та ріднею і друзями, які зі співчуття на сказану чи зроблену ним дурницю тільки ввічливо кивають головою.

Зять все життя і так насторожі, не може розслабитися. **Спалахує, ображається, суперечить**, щоб привернути до себе увагу і видаватися кращим, ніж є. Зять, наче **актор**, все життя на сцені, весь час працює на публіку, рідко буває самим собою і не розслабляється. Спілкування з сім'єю та й з усіма перетворює на якийсь **спектакль**, і часто найважчу роль у якому доводиться грати йому. У розмовах тягне **ковдру** на себе. З розмов і ситуації, навіть, коли неправий, намагається вийти **переможцем**. Для зятя є лише **два погляди**: його і неправильний. Зять любить читати мораль і може годинами переказувати прописні істини, які дітям розповідають у дитсадку чи початкових класах. Має **гарну пам'ять, допитливий**. Свої різносторонні здібності спрямовує не на користь собі, а для самолюбівання та демонстрації начитаності й ерудиції: дійсно, дуже допитливий, але не цікавиться тим, що потрібно для росту кар'єри, продовжує говорити про сторонні теми та якісь **високі матерії**. За 15 років, відколи знаю зятя, я не пригадую жодної власної думки, весь час переказує книги й статті та замучує всіх своїми **лекціями** про те, що бачив і почув в Інтернеті. Багатьом впадає в око: часом, розум йому замінює гарна пам'ять. Колись була дуже популярною російсько — українська телевізійна передача "Найрозумніший", переможцем якої ставала дитина, яка мала найкращу пам'ять і тримала в голові величезну купу нікому не потрібної інформації й тому давала точні відповіді на запитання ведучої. Кому нині це потрібно, коли все можна миттєво знайти в Інтернеті? Глядачам вдовбували в мізки, що не потрібно

думати, аналізувати, достатньо лише пам'ятати. Зять боїться думати? Голова чоловіка моєї доньки забита різним нікому непотрібним сміттям з розумних книжок. Певне, раніше зять хотів стати вченим і читав книжки свого улюбленого письменника Жюль Верна, у яких персонажі на кількох сторінках поринають у наукові пояснення. Тож під час звичайних побутових розмов з недалекими обивателями зять намагається на кожну фразу співрозмовника підібрати переказ цитати з якоїсь вченої книжки. Часто розмови з зятем перетворюються на проповіді чи лекції з різних наук. Така манера розмови втомлює: співрозмовникам нецікава наука чи моральні проповіді, бідні люди намагаються швиденько попрощатися з зятем, або нервують, бо змушені вислуховувати його прописні істини та занадто наукові пояснення різних процесів, що відбуваються довкола. Після таких важких розмов втомлені балаканиною мого зятя виховані люди вважають його диваком, а менш виховані – самі здогадайтеся ким. Зять не бачить себе збоку і не розуміє, що люди за потреби можуть розшукати все в Інтернеті. Ніхто не наважується сказати, що час ерудитів та енциклопедистів вже минув і навіки. Це справляло враження в давнину та ще якось викликало повагу до того, як люди почали користуватися Інтернетом. Хоча від запам'ятовування різного непотребу, який навряд чи згодиться, та схильності до виховання може бути хоч яка користь його дитині. Але навіщо таке вислуховувати пенсіонерам? Ми сподіваємося, що незабаром внук почне більше розуміти й зятю буде набагато цікавіше з ним спілкуватися. Довгі розповіді зятя про мораль і науку, його всесторонні знання можуть зацікавити лише внука. Невтомний проповідник вважає себе експертом в усьому. Дитяче бажання бути гуру – то від банальної гордині? Усі розмови зятя дуже схожі на підліткові, а коли намагається говорити, як дорослий, то всім стає ще більш незручно і ніяково.

Перед тим, як виїхати з України, зять деякий час був змушений жити біля кордону в селі на Західній Україні в родині двоюрідної сестри моєї дружини та переховуватися від тих, хто міг поцікавитися в нього чи не бажає він захищати Батьківщину. У нас непогані відносини з сестрою дружини, у її сина помирала дитина, яка лежала в лікарні в Києві, а вона з родичами кілька місяців жили у нас у квартирі, щоб щодня провідувати хворого хлопця. Перебування зятя в родичів дружини трохи зіпсувало наші з ними відносини, відтоді виникла деяка напруга у стосунках. Одне небажання зятя спілкуватися українською вже дратує жителів Західної України, а те, що він любить читати багаточасові лекції на одні й ті самі теми, не слідує за своїм язиком, а при першій ліпшій нагоді критикує українську мову за її, начебто, бідність і багато запозичень з російської, — то, взагалі, катастрофа. Приниженням української мови зять хоче виправдати свою впертість і небажання говорити українською. За три роки перебування в Канаді багато людей обережно натякало, що вже час починати говорити **українською** мовою, але зятю не потрібні поради. Знає що робить! Зять хоче залишитися таким, як є, і категорично відмовляється переходити на **українську**, хоч його син, дружина і ми, її батьки, говоримо солов'їною. Українці в Канаді звертають увагу якою мовою, українською чи російською, говорять земляки. Якось я допомагав патологічно жадібному канадцю переносити з авто до його гаража мотлох, який той

десь знайшов на вулиці. Колишній житель Болгарії вивчав російську мову в школі й запитав мене чи мій зять не росіянин, бо ніколи не чув, щоб зять говорив українською.

Десь зять вичитав, що бажання постійно всім **суперечити** з байдуже якого приводу, вважається ознакою великого розуму, але це просто ще один комплекс: дитяче бажання все робити на зло, щоб привернути до себе увагу. Так інколи мій внук, коли я відриваюся від його няньчення, миттю робить якусь шкоду, щоб знову опинитися в центрі уваги й стати головним, про якого турбується дід. Коли зять відчуває, що заперечувати хоча б очевидні речі не варто, то удає, що не чує чи думає про інше. Звісно, через ці заперечення та через довге переказування вичитаного непотребу багато людей не вважає його генієм. По – дитячому хоче **робити протилежне**, ніж від нього очікують, щоб бачили, що він не такий, як усі, а якийсь особливий: на зло кондуктору – піду пішки! На своє гарне місце, неважке з трохи вищою за середню зарплату та щоденною зайнятістю, про яке мріють багато іммігрантів, зять приводить знайомого свого приятеля, а сам звільняється і йде на роботу з такою ж самою зарплатою, але з неповною зайнятістю, тож фактично меншою. Я іноді й не знаю, як реагувати на таку його поведінку! І не я один. Вчинок наче й благородний: харків'янин тікав від війни, не мав грошей на хабарі, начебто, самотужки перейшов кордон з Польщею і дивом в борг разом з нареченою потрапив до Канади по СUAЕТ, знайшов якусь нічну брудну роботу в бригаді прибиральників за копійки, бідував з подругою в орендованому підвалі, а після того, як зять влаштував його на своє місце, то навіть літав з коханою на відпочинок на Кубу. Коли повертався з бідного Острова Свободи, то митник запитав чи не літав він з нареченою в Україну. Добре, що меткий харків'янин зумів переконати, що вони, аж, ніяк не могли побувати в Харкові, бо за таке могли й не пустити в Канаду. А от не така зібрана та розслаблена і щаслива українка після прильоту з відпочинку на Карибських островах під час легкої невимушеної розмови з митником втратила пильність і похвасталася, що скучила за Канадою, в якій добре влаштувалася і вже тут, як своя, та, навіть, навчається у канадському виші. Ввічливий митник попросив хвилинку зачекати і звірив слова українки з базою даних студентів Канади. Дуже толерантний митник відмовив дівчині у поверненні до Канади й скасував її візу. Виявляється, щоб навчатися в Канаді, потрібно мати спеціальний дозвіл, без якого платні виші приймуть вас на навчання, але, якщо попадетесь й вас за таке порушення можуть депортувати з країни, то ваші проблеми, а гроші за навчання вам, все одно, не повернуть. Чоловік язикатої студентки плакав **гіркими сльозами**, бо не хотів кидати Канаду, але, щоб не розвалювати сім'ю, поїхав до дружини в Європу.

Зять **не переносить, коли поруч з ним успішніші** чи розумніші люди, яким у Канаді став заздрити та ледь не ненавидить їх за досягнення. Його душа розквітає лише під час спілкування з хитрими невдахами, які вміють зображати захоплення зятем і яким може хоч чимось допомогти. Коли невдахи стають успішнішими за нього, як оцей ухилинт – харків'янин, який не може забути образ і принижень від зятя, коли вони ще працювали разом, то чоловік моєї дочки перестає з ними спілкуватися і тихо на них злиться. На відміну від багатьох людей, які шукають товариство успішних людей і

радіють спілкуванню з тими, хто може їх чогось навчити, зять відразу починає біситися і заздрити та розповідати, які ці розумаки погані й що хоче їх відлупцювати. Завжди лише зять має бути найуспішнішим і найрозумнішим, або його мають оточувати ще більші невдахи, найкраще, якщо ці невдахи без грошей, роботи, житла, а то й мізків. Ще один підлітковий комплекс! Як може професійно зростати, коли **не переносить критики** в жодному вигляді, навіть, натяком від інших людей; не хоче критично аналізувати свої дії й тому не може змінитися. По дитячому хоче створити про себе враження, як про вченого з логічним складом розуму, аналітичним мисленням і не зізнається, що дуже **забобонний**: зіскакує зі стільця, коли його обмітає на кухні моя дружина, я боюсь при ньому ввечері виносити сміття, а як кіт перебіжить дорогу, то, певне, й на роботу не поїде.

Я єдиний в усьому світі вірю в те, що зять може **змінитися** і стати таким, як це потрібно Канаді, Україні та і йому самому. Або зміниться, або, як садомазохіст, мучитиме себе й далі. Коли обережно заводжу розмову на цю тему з рідними та знайомими, то всі лише іронічно посміхаються, переводять розмову на інше чи говорять, що "такого горбатого і могила не виправить" та "невиліковний випадок". Хоч зять ще й продовжує щоденні телефонні сеанси зі знайомими щодо **розхвалювання умов проживання і ведення бізнесу в Канаді** та у нього вже не повертається язик розповідати нам про щастя жити в Північній Америці. Зять зізнається: іноді запитує себе, що він тут робить?

І це вже добре, є якісь мікроскопічні **зрушення** в його поведінці. Синку, не можеш змінити обставини, то змінися сам! Я та рідня дуже хвилюємося за його майбутнє. Величезні амбіції майже на порожньому місці засліплюють очі зятю. Але зять не здається! Вірить у свою щасливу зорю і в те, що здійсниться його заповітна мрія: стане **начальником** та гроші посиплються на нього з неба. Але керувати – то не його. Ідеальний варіант роботи для зятя – то **дрібний бізнес**, коли все робитиме сам без помічників і працюватиме лише на себе, але як зайняти свою нішу на канадському жорсткому ринку? Я хвилююся, щоб зять не втопився у власній гордині, честолюбстві та ліні. Ми спостерігаємо як поступово життєвий корабель зятя сідає **на мілину** і коли чоловік нічого не робитиме, то його судно під назвою "Доля" не врятують навіть океанські припливи з безлічі щоденних можливостей зіскочити з мілини в Канаді та відправитися у велике плавання за успіхом, чого я йому всім серцем бажаю.

Своїми хвастощами зять загнав себе в пастку: усім нарозказував казок про своє прекрасне життя в Канаді, то що ж про нього подумують, коли **переїде в іншу країну чи повернеться в Київ**? Бідолаха хоче тікати з Канади, але куди? Мою думку він знає – для нього найкращий варіант: Україна! Але зять вагається й не проти переїхати в якусь іншу казкову країну, тільки ще не вибрав яку. Зять любить подорожувати, а сім'ї більше подобається спокій і рутини. Де є така країна у світі, в якій не треба працювати, а все задарма? В іншій країні теж будуть проблеми, або ще й більші. Коли так складеться, що зять не повернеться в Україну, то йому доведеться знайти своє місце за кордоном. Зять ще не тратив дружбу з Фортуною, вміє хоч на початку зачаровувати людей і коли

зможе хоч трохи змінитися, то без проблем ще непогано **влаштується** і в Канаді, якщо налагодить зв'язки з тими, хто допоможе йому зайняти гідне місце в цьому суспільстві. Тоді швидше за все, **зароблятиме на хліб красномовством**, що вийде у нього набагато краще ніж трудитися фізично. Тоді нарешті душа його радітиме і він знайде внутрішній спокій. Сфера послуг та консультації – то його, у нормальному стані зять любить турбуватися про людей. Та й у туристичному чи ресторанному бізнесі у нього все вийде. Якщо включить голову, то буде прекрасним психологом, священником, педагогом, актором, волонтером, медиком. І робота з відрядженнями – то теж для нього. Коли зміниться і підлаштується під обставини, то у нього **великі шанси** досягти всього, що хоче. Вміє виконувати монотонну роботу. Уявіть скільки терпіння потрібно для виточування ножа та й для ремонту мобільного телефону чи комп'ютера, але буде працювати з вогником лише коли йому подобається робота.

Щоб до кінця бути відвертим, маю зізнатися: мені прикро, що моє протистояння з зятем, дійшло до **образи** з мого боку. Іноді щось знаходить на зятя і він провокує нас на сварки, але ми з дружиною мовчимо, як партизани. Як тигр, що готується до стрибка, зять нечутно підкрадається, ступаючи босими ногами по сусідній кімнаті, підслуховує наші розмови, щоб, раз, та й **вистрибнути** в кульмінаційний момент і піймати когось із нас на слові. Одного разу йому таке вдалося зі мною. Зять справедливо вимагав від мене вибачення за те, що у розмові з дружиною я назвав його поганим словом, яким, до речі, названо роман найвідомішого у світі російського письменника – класика про прекрасну майже ідеальну людину. Я спочатку навіть і почав перепрошувати, але потім передумав і пояснив зятю, що, можливо, перепрошу пізніше, коли він зміниться та знову стане таким, як був у Києві, або хоч таким, як головний персонаж у тій книжці російського класика. Аби **перепросити**, мені потрібно змінитися самому чи принаймні змінити свою думку про зятя, а коли я продовжую думати про чоловіка моєї доньки так само і тим самим поганим словом і все ж перепрошу, то це буде не вибачення, а обман. Тож, крім того, що я іноді, коли мене дістають, не можу стримувати себе та вживаю погані слова, я ще стану й брехуном. Навіщо це мені і йому? І що це змінить? Нині зять чекає вибачення від мене, а я чекаю доки він зміниться, хоч ми обидва знаємо, що люди не міняються. Звісно, я неправий та не можу примусити себе перепросити раніше, ніж закінчиться ця не дуже світла смуга в житті зятя. А моя рідня з України каже, що зять вміє встановлювати приховані мікрофони в приміщенні, а під час спілкування з ним зрозуміли, що він читав чи то їхні повідомлення, чи прослуховував їхні телефонні розмови та радять мені слідкувати за словами. Після того, як зять почав веселити народ Канади й про це я розповів усім своїм знайомим, то вони тільки цим поганим словом і називали мого улюбленого зятя, тож я просто повторив те, що вони кажуть, а зять відтоді називає мене у розмові з друзями не лише Гриша, а й "смердючою гнидою", іноді прямо мені у вічі, усе кричить та гнівається. Я боюся, що гординя таки його доконає. Отак і живемо в одному домі! Моя дружина після того інциденту ще більше боїться говорити про зятя. Я проти цензури й різних дурних табу й щоб перетворити ці страхи на жарт, попросив сусідів видрукувати з Інтернету

радянський плакат "Не базікай!" та повісив на стіну, але домашні мовчать, розмови про зятя під забороною. На такий вчинок мене надихнув інша фотографія, тільки в багато разів більша. Це фото ректора Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури, яке я повісив при вході в мою службову квартиру двірника в Києві. Ректор ще за часів Радянського Союзу приймав мене на роботу двірником, поселяв у квартиру й обіцяв через 10 років передати мені цю квартиру у власність чи клопотатися, щоб мені видали нове житло. Я тоді не мав сумніву щодо обіцянки ректора, бо подружжя, яке жило у цій квартирі переді мною, відпрацювало у виші 10 років двірниками й отримали нове житло. Щоб отримати квартиру в Києві, я відпрацював двірником 33 роки, але в кінці отримав лише нескінченні суди, по яких мене тягнуть і нині, бо хочуть убити двох зайців відразу: помститися мені за книги про корупцію і не хочуть розв'язувати питання з наданням мені житла у власність, що передбачено українським законодавством для людей, які 10 років прожили у службовій квартирі й відпрацювали двірниками. Тож, коли ще починалися перші суди 7 років тому, то до мене у квартиру водили різні комісії і я, щоб продемонструвати повагу до влади, повісив те величезне фото ректора. Один з членів комісії, великий фанат ректора, чомусь навіть перехрестився, коли побачив портрет свого кумира на пів стіни.

Після того, як на фронті під час повномасштабного вторгнення росіяни вбили чоловіка доньки моєї двоюрідної сестри, котрий дуже любив російську культуру, а представники влади України продовжували переслідувати мене через суд за книги про корупцію, замасковуючи помсту під виселення мене зі службової квартири й повторюючи щодо мене багато ганебних дій, які притаманні російським знаменитостям, то я почав писати книгу про відомих діячів культури, медіа, освіти та церкви росії, які підтримують війну проти нашої держави. Коли зять дізнався, що я пишу **книгу про російських зірок — яструбів**, то злякався, що це може завадити йому спілкуватися зі своїми російськомовними друзями чи ще комусь й півтора місяця влаштовував мені емоційне протистояння, не розмовляв зі мною, ходив з надутими щоками, як капризна дитина, навіть, не привітав мене з днем народження, а я весь цей час цілими днями няньчив його сина, мого внука, а вночі писав книгу. Прямо кіно якесь! Життя завжди цікавіше і парадоксальніше за книжкові світи! В Україні під час повномасштабного вторгнення українським чиновникам більше нічого робити, як переслідувати мене за мої колишні книги про корупцію, в яких, певне, пізнали себе, а в Канаді у мого зятя купа часу, щоб відвертати мене від написання антивоєнної книги та тримати мене в напрузі. Та я таки написав книгу "**Список путіна**", в яких розмістив свої листи до влади, і її можна почитати на онлайн — бібліотеках.

Зять спілкується з російськомовними українцями, які давно вже живуть в Канаді або втекли від війни й ходять до російської **православної** церкви, діяльність якої заборонена в Україні, цілують російські ікони. Що просять та про що ж моляться російськомовні українці в російській церкві, де під час кожного богослужіння прославляють та бажають здоров'я настоятелю РПЦ патріарху Кирилу, який хоче перемоги росії над Україною і благословив війну росії проти України та, фактично,

наперед відпустив російським окупантам всі гріхи за майбутнє скоєння військових злочинів в Україні: за вбивства мирних жителів, зґвалтування, грабежі?

Українці, які приїхали до Канади по програмі CUAET, дуже погано йдуть на контакт, особливо чоловіки призовного віку. З ними я відчуваю себе слідчим, який веде допит, чи провокатором у тюрмі, у якого завдання витягти зізнання зі співкамерника. Спочатку молоді чоловіки **не дуже охоче спілкуються** зі своїми земляками, обережні зі словами й майже завжди обов'язково говорять як люблять Україну та тужать за рідним домом; хвилюються, що Батьківщина в біді; слідкують за всіма новинами з фронту та перераховують гроші на потреби ЗСУ, але потім, коли я зустрічаюся з ними вже не перший раз, то можуть дозволити собі більше і соромляться менше, поведуться сміливіше. Іноді за кордоном примусити українців сказати те, що думають, то як залізничний вагон розвантажити. Як і всі люди, люблять, щоб з ними поводитися добре і відносилися до них з повагою. Я в Канаді достатньо наслухався таких, сором'язливих і нахабних, веселих і сумних, з розумом і без. Хтось за хабар отримав довідки від військово – лікарняних комісій чи за підробленими документами втік з України на потязі, а хтось з провідником чи сам маршрутами **колишніх контрабандистів цигарок біг в атаку полями через державний кордон, штурмував гори та форсував ріки**, аби лише опинитися в Європі. Втікачі від повісток спочатку проявляли агресію після питання, чому не в окопі й сприймали мене, як чергового, як вони кажуть, бісового "нафронтника", а потім, коли я розповідав їм про свого зятя, то вважали мене своїм, з групи підтримки їхнього Клубу українських ухильантів Європи й Америки, часом, навіть напивалися моїм коштом і ставали відвертішими:

-Ніколи не повертайся туди, де було добре. Ми повернемося в Україну не в машині часу і не в ті роки, коли нам було добре. Як можна повернутися в минуле, коли ти інший. Треба йти вперед. Не можна двічі зайти в одну й ту саму ріку. Не помолодшаєш. Україна вже не та, як у наших спогадах. Того, що було, вже не буде. Війна все зруйнувала і **вже не буде так, як раніше. Найближчі 10 років в Україні немає що робити...**

Щоб ви не казали, ваші ганебні вчинки не стануть привабливішими для нормальних людей. А може і не потрібно, щоб в Україні було все так, як до війни, бо війна, можливо, саме через те й сталася. Може потрібно, щоб було краще, ніж до війни, й по – іншому, аби війна не повторилася.

-А я той, хто на всіх поклав...

Ну, що тут сказати. Як і в усякій країні, у нас є й такі, але вони теж наші громадяни і ми їх любимо й жаліємо за недалекий розум.

— Я не кіт, 9 життів не маю. Моїй сім'ї ті бойові чи похоронні гроші не потрібні. Я їх і за кордоном зароблю. Може й повернуся, але коли скінчиться війна та зарплати й рівень життя будуть, як в Європі. Я не хочу воювати за корупцію, щоб злодії й далі розкрадали Україну...

А на світі є країна, де немає корупціонерів і злодіїв? Корупція – невіддільна складова частина економіки будь – якої країни, різниця лише в її розмірах та

місцеперебуванні. Корупція – всесвітнє зло, доводиться жити в такому недосконалому світі, бо іншого немає. А коли саме вашої допомоги не вистачить на фронті й Україна втратить ще якісь свої території, то ці території не розкрадатимуть росіяни — корупціонери разом з чиновниками – колаборантами, які мають бути ще гіршими за хазяїв, яким служать, щоб подобатися й повністю задовольняти окупантів? Та по всьому світі, часом, влада грабує своїх громадян, як може, тільки в розвинених країнах корупція чи витрати грошей маскують різними вигадками, типу, лобіювання, сплатою інколи не дуже зрозумілих податків, від значної частини яких багато країн може, взагалі, відмовитися, використовуючи свої природні чи інші ресурси й можливості. Коли можновладці не кладуть народні гроші собі в кишеню, то витрачають їх на різні грандіозні проекти фантастичної вартості, від яких людям ні холодно ні жарко, а то ще й купи проблем, як від деяких програм боротьба за все хороше.

-Хай воюють діти народних депутатів...

А скільки тих дітей набереться? Хоч на роту вистачить? Не дуже наші обранці хочуть розмножуватися. Немає часу через побудову політичної кар'єри? А може так розчарувалися в людях та стали такими циніками, що вже й дітей мати не хочуть? Та й ті дітки – то лише головний біль для їхніх командирів, які будуть відповідати за вибрики мажорів та пестунчиків Долі. Та вже давно, років 80, ніде у світі діти еліти не воюють на фронтах. Це один з привілеїв тих, хто досяг важливих висот на нашій корупційній планеті. Пробивайтесь до вершин суспільства і ваших дітей теж ніхто не чіпатиме. Хоч я і не укладав парі з тим чоловіком, що говорив про дітей народних депутатів, але твердо переконаний: аби навіть діти народних обранців і пішли воювати, то мій співрозмовник все одно не повернеться в Україну.

-Коли ловлять для служби в армії, у військових навчальних центрах і на фронті, то б'ють. Хай мене в тюрму саджають. Там мені буде краще, ніж на фронті...

Ну, не знаю. Але в усьому світі солдатів обточують для виконання бойових завдань, щоб з ними легше було командирам. Там, де й не б'ють, то все одно ламають психологічно та ліплять з вас те, що потрібно армії, та так, що легше було аби били. Коли недостатньо буде українських військових на фронті і його прорвуть та ваш район окупує росіяни, а вас забриють до їхнього війська й примусять воювати проти України, то думаєте вас там не битимуть? А коли в тюрму, яка тоді може опинитися в окупації, приїдуть військові вербувальники з московії, то вас ніхто нічого не питатиме, ви потрапите до рашистського війська лише тому, що так вирішить місцевий тюремний авторитет з безліччю тату.

-Якби мене навіть загребли, то я все одно не воював. Я б утік, захворів, здався...

Ви дійсно думаєте, що в армії не знають, що з такими робити? Хоча, а, взагалі, чи потрібні такі вояки командирам на передовій?

У Канаді зять працював у кількох будівельних компаніях і повсюди спілкувався з чоловіками призовного віку, які за хабар виїхали з України під час повномасштабного вторгнення, тож, найперше, що у нього питали в перший день роботи:

-А ти скільки тисяч доларів віддав, щоб виїхати?

Найпоширенішим жартом при спілкуванні стало:

-Скажи мені, як ухилиянт ухилиянту...

Та найбільше враження під час повномасштабного вторгнення на мене справили мої родичі, які одружилися зі значно старшими жінками і кожен всиновив **трьох їхніх дітей**. Батьки трьох дітей мають відстрочку від мобілізації. По маминій лінії половина родичів розлучених, тож, велика ймовірність, що як тільки закінчиться війна обидва внуки моєї тітки розлучаться зі своїми фронтовими дружинами й цим жінкам після розірвання шлюбу тилові герої виплачуватимуть аліменти.

Коли російськомовні канадці дізналися, що раніше я писав книги про корупцію, то почали сміятися і порівняли мою боротьбу з корупцією з боротьбою бандерівців проти режиму радянського диктатора Сталіна; називали бандерівців **невдахами**; **казали**, що бандерівці ніяк не могли перемогти Радянський Союз, який здолав фашистську Німеччину на боці якої воювала майже вся Європа, тож, мовляв, і я не можу побороти корупцію, яка, як відомо, безсмертна. З їхніх слів виходить, що я теж невдаха. Але чому тоді ніхто з українських борців за волю свого народу так сильно не вплинув на формування світогляду багатьох нинішніх українців, як бандерівці — символ боротьби проти російських колонізаторів? Мене завжди захоплювала і додавала сил історія про честь, відвагу та незламність **бандерівців** перед неминучою поразкою. Іноді боротьба важливіша за результат, який хоч і буде не на користь борців, але боротьба тих, хто програв, допоможе перемогти їм у майбутньому або здобути перемогу їхнім наступникам. Боротьба ніколи не проходить безслідно і впливає на свідомість людей. Без невдач немає подвигу, самопожертви, пасіонарної особистості. Я чув, як дехто з росіян у Канаді називали програму СУАЕТ щурячими перегонами, але то на їх совісті, хоч з їх слів я ще на додачу й щур. Я, взагалі, дивуюся таким різним молодим росіянам, які вже чимало років проживають у Канаді. Дружина хрещеного батька мого внука навіть посварилася з батьком, який повністю підтримує путіна в геноцидній війні росії проти України. Дружина кума всією душею підтримує Україну і проживає в Торонто, а її батько, який ненавидить українців та хоче повного нашого знищення, мешкає в Сибіру, тож, можливо, пенсіонеру на старості й важко позбавитися свого імперського світогляду, який в ньому виховувала держава все його життя, а нині в його домі ще й весь час працює телевізор, набитий людиноненависницькою пропагандою. Але багато росіяни, які живуть в розвинених цивілізованих країнах, думають так само як і рашисти та хочуть знищення України й приєднання її до путінської росії, чого ніколи не буде. Господи, дай їм розуму!

Особливо тішить моїх співрозмовників і те, що я своїми книжками веду боротьбу з корупцією в Україні, а представники влади України ведуть боротьбу зі мною: спочатку погрожували мене вбити, потім ось уже стільки років тягають мене по **судах**, навіть під час повномасштабного вторгнення вже двічі зверталися до суду, хочуть через нові й нові суди позбавити мене, пенсіонера, права жити в службовій квартирі в Києві, яку ми, пенсіонери, я і моя дружина – інвалід заробили тяжкою працею. Представники влади України вирішили все життя зі мною судитися, чекаючи поки я помру на пенсії? Моя

службова квартира знаходиться в будинку, який академія орендує в столиці і влада Києва та ректор академії намагається зробити все, щоб мені нікуди було повертатися. Можливо, побоюються, що коли я повернуся до Києва, то співробітники і студенти академії можуть розповісти мені про корупційні витівки адміністрації вишу і столиці, а я, як і раніше, зможу на основі ними наданих нових фактів написати продовження своїх книг "Як тебе не обікрати, Києве мій!" та "Ректор – батько корупції". Я пояснюю, що у мене звичайна доля того, хто бореться за правду і справедливість. Такі, як я, завжди починають з девізу "Один за всіх, і всі за одного!", розраховуючи на підтримку свідомих людей навколо, але можуть закінчити, втративши все, а то й того гірше, на кладовищі чи у в'язниці з девізом "Один проти всіх і всі проти одного". Завжди має бути людина, яка говорить правду у вічі. У давнину при королівських дворах, набитих підлабузниками й брехунами, весь час правду говорили лише блазні – невдахи, яким правителі часто відрубували голови, а потім розуміли, що без них ще гірше та заводили нових...

Ми з дружиною так і не починали **адаптації** в Канаді, бо немає часу — весь час клопочемося по дому: я няньчу внука, а моя дружина готує їжу. А навіщо та адаптація? Все одно не житимемо в Канаді, а ходити на роботу вже немає сил. Мені важко дається розлука з Україною: й досі іноді **сниться** мітла чи снігова лопата, якою я, начебто, працюю на своїй колишній роботі в Києві. Тільки під час повномасштабного вторгнення я та й чимало українців, які змушені були побувати за кордоном не як туристи, а як біженці, на власні очі ще раз переконалися, що на світі немає кращої держави, ніж Україна. Коли в перші місяці після повномасштабного вторгнення проїзд для українських біженців по Європі ще був безплатним, то колега моєї рідної сестри об'їздила майже всі її столиці. Товариська жінка найбільше на світі любить подорожувати, прекрасно говорить англійською, тож в Інтернеті знаходила дату і місце проведення українцями акцій протесту проти війни, брала активну участь у таких вкрай потрібних заходах, які значно посилили підтримку боротьби України. Колега ночувала в пунктах приймання біженців, українці показували їй найбільші пам'ятки цих міст і допомагали спілкуватися з рядовими жителями європейських столиць, які розповідали їй про свої проблеми. Я попросив її порівняти життя в тих країнах і в Україні:

-Коли не брати до уваги таку страшну війну, то повсюди проблем не менше, ніж в нас, а, часом, і ще більше.

Хай би вже закінчувалася війна й українська влада швидше дала повне **прощення** та гарантії чоловікам призовного віку, які виїхали з України під час повномасштабного вторгнення, а то зять ще стане перекотиполем та так і бігатиме по провінціях Канади чи по інших країнах, та й далі веселитиме іноземців і найбільше мучитиме себе. Ти знаходишся не в тому місці, синку. Далі в Канаді тобі легше не буде. Половив гав у Канаді, понадривався, спробував своєї солодкої мрії – час додому! Хай повертається з розбитими мріями в Україну й не морочить іноземцям голову. Життя коротке. Навіщо мучитися? Та й ніде такі круті та гонорові доморощені Одиссеї особливо не потрібні,

крім України. Бажаю кожному зятю здійснити свої мрії.

Я дуже **вдячний** канадському народу та уряду за наданий притулок під час війни, за можливість пожити та подорожувати в цій чудовій країні, ознайомитися з її культурою, природою та поспілкуватися з привітними жителями, а ще скористатися її безплатною медициною. Ні секунди не шкодую, що Доля дала мені можливість пожити в Канаді. Хоч у Канаді було всього: нерви, стрес, вигорання, розпач, опускалися руки; а, головне, постійна туга і думки про Україну. Моя вимушена тимчасова імміграція в Канаді затягнулася, я давно вже думками вдома і час тримати курс на Київ. Досить вже любити Україну з Канади. Українцям **годі вже класти** своє життя на розвиток Канади чи інших країн. Ми, українці, маємо **повертатися** додому і як можемо допомагати своїй державі вистояти та перемогти. Український народ за часи своєї славної та непростой історії переживав і важчі часи.

Я прощаюся з Канадою й кланяюся до ніг цій країні.

Слава Канаді!

Слава Україні!

Торонто, Канада 23 травня 2025 року